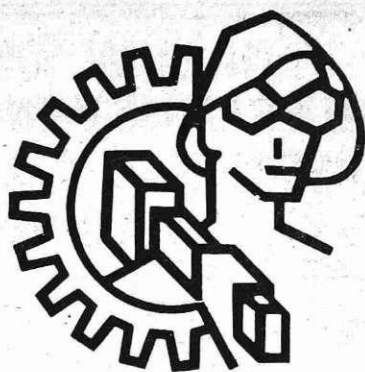

ŽELEZAR

Jesenice, 20. januarja

Številka 3 • leto XXXII

NAŠA MLADINA NAJ SE IZOBRAŽUJE V ENOTNEM CENTRU USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA NA JESENICAH

Zakon o usmerjenem izobraževanju je sprejela skupščina Socialistične republike Slovenije 9. aprila 1980, prvo šolsko leto, v katerem smo uvedli reformiran vzgojnoizobraževalni proces, pa je bilo 1981/82; v letošnjem šolskem letu se je v srednje usmerjeno izobraževanje torej vključila druga generacija učencev.

S tem sestavkom nimamo namena ponavljati že mnogokrat izrečene definicije, kaj je usmerjeno izobraževanje in v čem so bistvene spre-

membe vzgojnoizobraževalnega sistema, ne bomo govorili o rezultatih, prednostih, pomanjkljivostih, težavah, temveč bomo poskušali osvetliti

in utemeljiti nujnost, da se jeseniške srednje šole (po stari terminologiji), to je Železarski izobraževalni center, Center srednjih šol in Šola za zdravstvene delavce, združijo v Center usmerjenega izobraževanja metalurške, kovinarske, družboslovne in zdravstvene usmeritve.

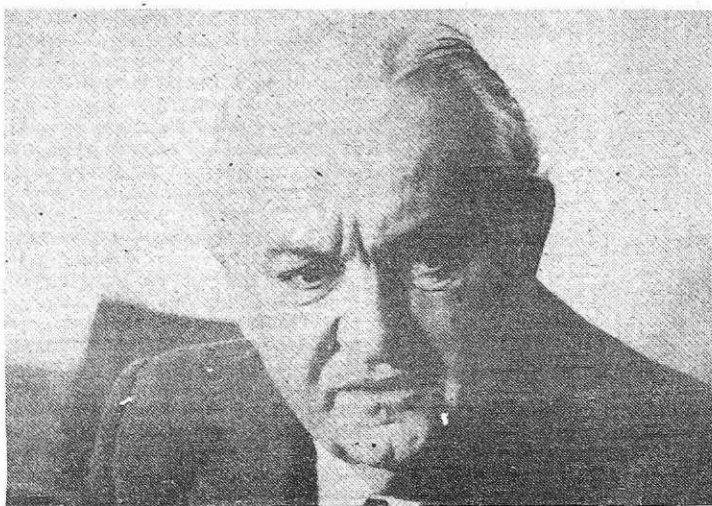
Družbenoekonomsko in pedagoško upravičenost združevanja obširno utemeljuje elaborat, ki ga je sestavila posebna delovna skupina. Elaborat prikazuje osnovne podatke o dosedanjih vzgojnoizobraževalnih organizacijah (število učencev, oddelkov, učiteljev, prostorske kapacitete in stanje sredstev po periodičnem obračunu 30. septembra 1982) in med drugim nakazuje osnovne cilje združevanja in prihodnjega dela,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naša livarja (Foto I. Kučina)

IZGUBILI SMO BORCA REVOLUCIJE

»16. januarja 1983 je po hudi in dolgi bolezni umrl tovariš Vladimir Bakarić, podpredsednik predsedstva SFRJ in član predsedstva CK ZKJ, narodni heroj, junak socialističnega dela, neutrudni revolucionar, državnik, ugledni marksistični teoretik in ustvarjalec, eden najbližjih sodelavcev tovariša Tita. Izgubili smo velikega borca in voditelja naše revolucije. Smrt tovariša Bakarića je nenadomestljiva izguba za našo partijo in našo socialistično skupnost.«

Tako se je začelo sporočilo centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije ob smrti borca socialistične revolucije dr. Vladimirja Bakarića. Njegova smrt je pretresla vse jugoslovanske narode in narodnosti, saj je vse svoje velike umske in fizične sposobnosti vtikal in žrtvoval boju za narodno in socialno osvoboditev naših narodov in narodnosti.

Odšel je še en velikan jugoslovanske socialistične revolucije, veliki sin ne samo hrvaškega, temveč vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti. Tudi v naši železarni smo novico o smrti narodnega heroja Vladimirja Bakarića sprejeli s trpkostjo bolečino v srcih, ker se zavedamo, da smo izgubili velika jugoslovanskega revolucionarnega delavskega gibanja, ki je gorel in izgoril za našo socialistično revolucijo.

V žalni brzojavki, ki so jo družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in poslovodni organi poslali v imenu delavcev TOZD in delovnih skupnosti naše železarne predsedstvu SFRJ in centralnim komitejem zveze komunistov Jugoslavije in Hrvaške, je poudarjeno, da nam bo njegova velika osebnost neomajnega borca, ki je v svojem revolucionarnem delovanju znal izjemno umno združevati marksistično — znanstveno teorijo s prakso in ju spreminjati v akcijo, ostala kot zgled in navdih v bitki za stabilizacijo našega gospodarstva, nadaljnje graditve političnega sistema socialističnega samoupravljanja in krepitve bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti.

PRODAJA V DECEMBRU PRESEGLA NAČRTE

V decembru smo v Železarni prodali 38.554 ton naših izdelkov, kar je 5 % ali 1.704 ton več, kot je predvideval družbeni načrt in 8 % ali 2.885 ton več, kot smo prodali v decembru leta 1981. Vrednostni rezultati so še ugodnejši od količinskih, saj smo iztržili 1.597 milij. din, to pa je 24 % ali 304 milij. din več, kot smo načrtovali ter 56 % ali 570 milij. din več, kot je znašala osnovna realizacija v decembru 1981. S pomočjo metode izračuna agregatnih indeksov prodaje smo ugotovili, da je presežek v realizaciji odraz preseganja načrtovane prodajne cene in količine, medtem ko je doseženi asortiment na načrtovani višini.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da načrtovane količine prodaje niso dosežene v TOZD Livarna (zaostanek 33 % je odraz zakasnitev pri čiščenju odlitkov), Valjarna žice in profilov (2 %), Valjarna debele pločevine (1 % zaostaja za načrtovano količino prodaje, medtem ko so prevladali v de-

cembru 902 ton izdelkov, kar pa v prodaji ni prikazano in se šteje le kot storitev), Hladna valjarna Bela zaostaja pri količini prodaje 5 %, prevladali pa so 1.854 ton izdelkov za druge delovne organizacije, Hladna valjarna Jesenice (zaostanek 8 %), Vratni podboji (zaostajajo za 37 %, (Nadaljevanje na 8. strani)

POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI KOT FAKTOR KONKURENČNE SPOSOBNOSTI NA SVETOVNEM TRGU

Več kot 200 udeležencev iz organizacij združenega dela, znanstvenih in strokovnih organizacij, fakultet, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, predstavnikov tiska in drugih je poslušalo in vsestransko preverilo uvodni referat in 40 koreferatov na konferenci, ki je bila 27. in 28. oktobra lanskega leta o naslovnem vprašanju na nivoju Jugoslavije. Po bogatih razpravah na plenarni seji in v razgovorih za okroglo mizo, v katerih je sodelovala več kot polovica udeležencev, je konferenca sprejela naslednje zaključke, ki nam jih je posredovala Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije:

1. Izvrševanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v celoti in posameznih delih zahteva, da se izvrši kvaliteten preobrat v družbeno-ekonomskem pristopu k uresničevanju politike večje in hitre rasti produktivnosti dela v

vseh organizacijah, skupnostih in asociacijah združenega dela gospodarskih in družbenih dejavnosti, kakor tudi v družbeno-političnih skupnostih in organizacijah. Osnovne značilnosti tega preobrata so: premišljenost, organiziranost, dolgo-

ročnost in stimulativnost pri pristopu k reševanju nalog.

2. Neupravičeno nizki nivo in počasna rast produktivnosti dela glede na razvite države predstavlja danes ne samo omejevalni razvojni faktor strategije ekonomskih odnosov s tujino, povečanja konkurenčnosti pri izvozu in reševanju nakopičenih ekonomskih problemov v državi, temveč eno najpomembnejših političnih in idejnih vprašanj, ki upoštevajo razvoj samoupravnih odnosov in širi prostor za delovanje pretiranih administrativno intervencijskih ukrepov organov družbeno-političnih skupnosti.

Zaradi tega se udeleženci konference zavzemajo, da se na široki osnovi in organizirano pristopi k odstranjevanju teh ovir s stalnim iskanjem novih poti za hitrejši razvoj produktivnosti dela v naši državi in da se z delovnim prizadevanjem, znanjem, spretnostjo, sposobnostjo in angažiranjem vseh subjektov spodbudi in afirmira GIBANJE PRODUKTIVNOSTI DELA — kot neposredni interes združenega dela in da se razširja produktivnosti

(Nadaljevanje na 3. strani)

KOVINSKO-PREDELOVALNA INDUSTRIJA ZA RAZVOJ ČRNE METALURGIJE

V Mariboru je bil pretekli petek, 14. januarja, podpisan samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v SOZD Slovenske železarne med sedmimi delovnimi organizacijami kovinsko predelovalne industrije v Podravju in SOZD Slovenske železarne, po katerem bodo predelovalci v petih letih združevali 80,5 milij. din za razvoj slovenske črne metalurgije, le-ta pa bo podpisnikom vsako leto zagotavljala 30.000 ton svojih jeklenih izdelkov.

Delovne organizacije kovinsko predelovalne industrije v Podravju — Tovarna avtomobilov in motorjev, Metalna, Tovarna tirnih vozil Boris Kidrič, Primat, Elektrokovina, Tehnostroj in Jeklotehna, si s tem samoupravnim sporazumom dolgoročno zagotavljajo reprodukcijski

material za svojo proizvodnjo, hkrati pa prispevajo svoj delež za razvoj črne metalurgije v Sloveniji. Še posebno je to pomembno za našo jeseniško železarno, ki bo še letos začela z eno največjih naložb na

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE O DRUŽBENEM PLANU ZA LETO 1983

V ponedeljek, 31. januarja, se bodo na ločenih sejah sestali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Jesenice. Po pregledu in potrjevanju zapisnikov zadnjih sej bodo zbori obravnavali naslednja vprašanja:

PREDLOG DRUŽBENEGA PLANA OBČINE 1983

Izvršni svet Skupščine občine Jesenice predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo in sprejem predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1981–1985 v letu 1983, v katerem so upoštevane nekatere pripombe, ki so jih na osnutek predložili posamezni nosilci planiranja.

S predlogom resolucije delovni ljudje in občani naše občine opredeljujejo osnovne usmeritve uresničevanja politike družbenoekonomskega razvoja na izhodiščih ekonomske stabilizacije. Realizacija letnih bo omogočila izvajanje skupno dogo-

vorjenih ciljev, premagovanje zaostrenih gospodarskih razmer in nadaljnje utrjevanje družbeno-ekonomskih odnosov in socialističnega samoupravljanja.

Poučeno resolucije naj bi družbeni proizvod v letu 1983 v primerjavi z letom 1982 realno naraščal za 2,5, nominalno pa za 23 %; dohodek realno za 1,7, nominalno za 22,3 %; v masi bodo sredstva za osebne dohodke realno za 6,7 % nižja, nominalno pa za 12 % višja; skupna poraba za družbene dejavnosti v občini bo realno za 8 % nižja, nominalno pa se bo povečala za 10,4 %; splošna poraba v občini bo realno za 7,75 odstotkov nižja, no-

(Nadaljevanje na 10. strani)

POČASI LOVIMO PLAN

Najbolj očiten napredek je bil v zadnjem tednu dosežen pri skupni proizvodnji, ki se je v primerjavi s tednom nazaj pomembno izboljšala. Po stanju 17. januarja je znašala skupna proizvodnja 62.484,1 tone, kar je le slab odstotek zaostanka za idealnim linearnim družbenim načrtom, ki je enak operativnemu programu.

V sedemnajstih dneh januarja so delavci v TOZD Plavž izdelali 8.178,2 tone grodlja, kar je 53,8 % družbenega načrta za januar ali odstotek manj, kot bi po idealni realizaciji morali v tem času narediti.

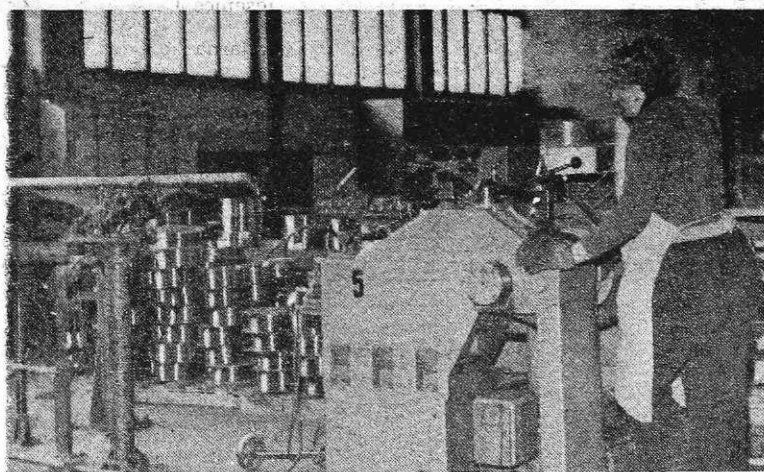
Delavci v TOZD Jeklarna so v tem času izdelali 21.786 ton surovega jekla, kar je slab odstotek manj, kot znaša idealna realizacija družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

Za prodajo je bilo do vključno 17. januarja izdelano 11.765 ton izdelkov, kar je dobrih deset odstotkov zaostanka za idealno realizacijo mesečnega družbenega plana in slabih deset odstotkov za nekoliko zmanjšanim operativnim programom. Seveda se bo v zadnji tretjini meseca ta rezultat že po običaju pomembno izboljšal.

NAŠA MLADINA NAJ SE IZOBRAŽUJE V ENOTNEM CENTRU USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA NA JESENICAH

Nadaljevanje s 1. strani
samoupravno organiziranost in organizacijsko shemo, organizacijo pedagoške dela, finančno poslovanje,

skratka poskuša prikazati glavne smeri delovanja združene vzgojno-izobraževalne organizacije in že upošteva večino pripomb, ki so jih po-

Sodelavka pri stroju za izdelavo VAS žice (Foto I. Kučina)

»VSAKDO JE DOLŽAN SKRBE ZA SVOJE ZDRAVJE«

Nedvomno je med v naslovu citirano ustavno opredelitvijo in resničnim stanjem glede skrbi za lastno zdravje še veliko neskladje, kar lahko neposredno povežemo tudi z nivojem zdravstvene kulture, čeprav smo v dosedanjem razvoju dosegli visoko raven zdravstvenega varstva. Da bi dosegli visoko raven zdravstvenega varstva ohranili, deveti kongres Zveze komunizma Slovenije v svoji resoluciji poudarja, da bodo potrebna prizadevanja, »da bi skrb za zdravje postala sestavina razvojnih programov vsake temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in družbenopolitične skupnosti in da bi se vse večji del programov zdravstvenega varstva uresničeval v odnosih neposredne svobodne menjave del«. Zato, v nadaljevanju navaja resolucija, moramo osnovno zdravstveno varstvo krepiti kot dejavnost, ki mora obravnavati človeka kot celoto in celovito razreševati temeljne probleme zdravja v okolju, ki vpliva na zdravje in delovno sposobnost ljudi. Ob te opredelitve nalog različnih subjektov v skrbi za zdravje in ohranitev doseženega nivoja zdravstvenega varstva pa moramo postaviti kot zelo pomemben člen v teh prizadevanjih tudi človeka samega, ki ga ustava obvezuje, da skrbi za lastno zdravje.

Tudi v okviru naše občinske zdravstvene skupnosti tečejo prizadevanja, da bi obdržali doseženi zdravstveni nivo, čeprav imamo zelo visoko bolezensko odsotnost in veliko porabo zdravil, nekateri pa še neurejena strokovno-organizacijska vprašanja in relativno manjša sredstva za uresničevanje programa zdravstvenega varstva v letu 1983. Strokovno — koordinacijski kolegij se je te vprašanje lotil zelo poglobljeno in svoje ugotovitve in stališča posredoval prek občinske zdravstvene skupnosti delavcem v organizacijah združenega dela, ker menijo, da bo mogoče te probleme uspešno premagovati le z aktivnim sodelovanjem delavcev v združenem delu, mi pa bi dodali, tudi vseh strokovnih služb in posameznikov, ki jim je naložena skrb za človeka — delavca.

Da bolezenska odsotnost predstavlja širši in pomemben družbeni problem, opozarja tudi Resolucija o politiki družbenogospodarskega razvoja SR Slovenije v letu 1983, ki pravi:

»V vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih bodo zagotovili nadzor in stalno spremljali vzroke za odsotnost z dela zaradi bolezni in poškodb, ki zmanjšujejo obseg in kakovost proizvodnje in povečujejo obveznosti do nadomestil, vendar tako, da ta ne morejo biti višja, kot bi bil delavčev osebni dohodek v obdobju odsotnosti.

Glede nadomestil osebnega dohodka moramo v letu 1983 uveljaviti izhodišče, da so nadomestila nižja, kadar se odsotnost z dela manjša, in višja kadar je daljša.«

Ob tem je v že omenjenem dokumentu strokovno-koordinacijski kolegij pri občinski zdravstveni skupnosti opozoril na številne vzroke za bolezensko odsotnost, kajti vprašanje zdravja že dolgo ni več samo stvar medicinske znanosti, temveč tudi številnih drugih znanstvenih vej. Tako je to tudi opredelila svetovna zdravstvena organizacija, ki navaja, da je »zdravje stanje popolnega fizičnega, psihičnega in socialnega blagostanja«. Z drugimi besedami rečeno: bolezenska odsotnost ni vedno pogojena s »prisotnostjo bolezni«, temveč je lahko vzrok za to tudi v psihičnih ali socialnih motnjah in težavah, katerih pa ne morejo reševati samo zdravstveni delavci, čeprav bi tudi oni morali pri pacientih upoštevati njihove higienske navade in nivo zdravstvene kulture.

V naši občini je prav gotovo eden pomembnih vzrokov za visoko bolezensko odsotnost težka industrija, s čimer tako visoko bolezensko odsotnost tudi radi opravičujemo, v isti rang pa bi prav gotovo lahko uvrstili tudi posledice velike priseljenosti prebivalcev v našo občino iz najbolj pasivnih, socialno in kulturno nerazvitih območij Slovenije in Jugoslavije. Po podatkih iz leta 1976, ki se bistveno od danes niso spremenili, v občini od rojstva živi le 57,9 odstotka domačinov, ostali pa so se priselili po osvoboditvi, med njimi pa je seveda že skoraj tretjina občanov, ki so že dokaj vkoreninjeni v občini. Ta pojav pogojuje tudi nezanesljivost v okolju, najsib na delovnem mestu ali v družini, poleg tega da družinski odnosi izgubljajo ustaljene oblike, da niso dovolj razvite higienske navade, da je zdravstvena kultura na nizki stopnji in podobno.

V vsem tem so nemalokrat tudi vzroki za visoko bolezensko odsotnost, kakor tudi v vedno večjem številu zaposlenih žensk, pa tudi vzroki, da ni dovolj razvita lastna skrb za zdravje. Pri mnogih se namreč začne skrb za lastno zdravje šele takrat, ko nastopi stanje bolezni ali poškodbe oziroma njunih posledic. Vse te pa tudi nekatere druge vidike bi morali imeti pred očmi, kadar obravnavamo vzroke za visoko bolezensko odsotnost.

Vzporedno s tem bo potrebnih mnogo več organiziranih in trajnih prizadevanj za dvig zdravstvene higiene oziroma kulture, kar je dejansko edina pot, da se bo pri delovnih ljudeh in občanah povečala skrb za lastno zdravje kot naše ustavne dolžnosti. Prav gotovo bodo občinska zdravstvena skupnost kakor tudi organizacije združenega dela in krajevne skupnosti pri obravnavanju zdravstvene problematike v občini morale načrtovati tudi različne oblike zdravstvene vzgoje za dvig zdravstvene kulture delovnih ljudi in občanov.

sredovali delavci sedanjih vzgojno-izobraževalnih organizacij, organizacij združenega dela, družbenopolitičnih skupnosti in posamezniki.

Tudi odbor za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarn je na svoji 12. seji v novembru, ki je bila posvečena razvoju usmerjenega izobraževanja v občini Jesenice in v Železarni, obravnaval problematiko razmestitve vzgojnoizobraževalnih programov v jeseniški občini in poleg drugih sprejel tudi sklep, »da je treba pospešiti priprave za enoten šolski center, ki pomeni racionalizacijo šolske mreže ter omogoča kvalitetnejše izvajanje učnega procesa, ustrežnejšo razporeditev pedagoškega in ostalega kadra, boljše koriščenje sodobno opremljenih kabinetov, učilnic in učne tehnologije«.

V tem smislu je na predzadnji seji razpravljal tudi delegat delovne skupnosti KSI na zboru združenega dela skupščine občine, medtem ko smo kot ustanovitelj Železarskega izobraževalnega centra za zadnjo sejo zbora združenega dela prek naše delegacije posredovali pisno mnenje o nujnosti in potrebnosti združitve in nekatere argumente še posebej navedli.

Železarji se torej zavzemamo, da se sedanje tri vzgojnoizobraževalne organizacije združijo v enoten center usmerjenega izobraževanja z naslednjimi programi oz. usmeritvami:

- metalurška usmeritev — do V. stopnje zahtevnosti
- kovinsko predelov. usmeritev — do V. stopnje zahtevnosti
- zdravstvena usmeritev — do V. stopnje zahtevnosti
- družboslovna usmeritev — do V. stopnje zahtevnosti
- elektrotehniška usmeritev — do IV. stopnje zahtevnosti
- naravoslovno-matem. usmeritev — do V. stopnje zahtevnosti (dislociran oddelček)

Zavedamo se namreč, da bodo v nasprotnem primeru zelo ogrožene nekatere usmeritve, konkretno družboslovna in oba dislocirana oddelka, kar pomeni po eni strani zelo zmanjšano možnost šolanja naših otrok, po drugi strani pa združeno delo narokuje potrebo po določenih kadrih, ki jih bomo težje pridobili, kakor hitro se bodo izobraževali v drugih krajih.

Združitev pa utemeljujemo tudi z drugimi razlogi, med katerimi bomo našli le nekatere:

- boljša kvaliteta pouka,
- boljše koriščenje kabinetov, sodobno urejenih učilnic, hitrejša uveljavitev učne tehnologije,
- lažja prerazporeditev pedagoškega in ostalega kadra ob ukinjanju starih oddelkov,
- večja prehodnost in učinkovitost preusmerjanja,
- racionalizacija upravno-administrativnega dela,
- možnost specializacije v strokovnih službah (socialni delavec, pedagog),
- večja materialna osnova za dograditev centra »pod eno streho«, s čimer bi pomagali reševati osnovnošolski prostor.

Železarna Jesenice kot ustanovitelj Železarskega izobraževalnega centra želi še naprej obdržati ustanoviteljske pravice skupaj z drugimi predstavniki združenega dela, ker bo združeni center izobraževal predvsem za potrebe združenega dela in je zato tudi prav, da se naprej učinkovito sodelujemo tako pri nastajanju programov kot pri razporeditvi prvih letnikov usmerjenega izobraževanja in po vseh nivojih pomagamo razvijati vzgojnoizobraževalni sistem, ki bo oblikoval svobodno, odgovorno, ustvarjalno in vsestransko razvito osebnost v socialistični samoupravni družbi.

B. D.

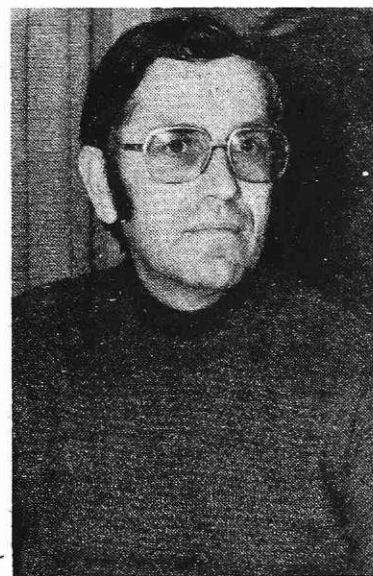
DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

INOVATORJI O NOVATORSTVU

ALEKSANDER MANDELJC je vodja TOZD Valjarna bluming-štel, obenem pa tudi eden izmed vodilnih inovatorjev v tej temeljni organizaciji. Je diplomirani inženir metalurgije.

Že pred odhodom k vojakom je leta 1964 kot pripravnik s fakulteto delal mesec in pol v Železarni, v nekdanjih profilnih valjarnah na Javorniku, tam, kjer so danes Strojne delavnice. Septembra 1965 se je za stalno zaposlil v Železarni na vodstvu valjarn. To je bilo še pred pričetkom obratovanja Valjarne bluming-štel. Že takrat je bil postavljen za dninskega asistenta. Intenzivno so se ukvarjali predvsem z izobraževanjem in poučevanjem kadrov za novo valjarno, se spominja. V aprilu 1966 je valjarna začela obratovati. Postopoma so osvajali proizvodnjo najprej na blumingu potem pa še na štelu. Za dve leti je prekinil delo v Valjarni bluming-štel ter opravljal delo tehnologa v predelovanih obratih. Od aprila 1972 je spet na Beli. Tokrat kot vodja oddelka bluming-štel. Potem je delal še kot tehnolog, pa vodilni tehnolog, od maja 1979 pa je vodja TOZD.

»Spodbujanje inovatorstva je zelo dober pristop k reševanju posameznih problemov v proizvodnji«, je povedal. »Vseeno za razmah te dejavnosti v Železarni premalo naredimo. Preveč ravnodušni smo, zato imamo tudi veliko spodrsiljav na tem področju.

Eden od problemov, ki ga bomo morali rešiti, je določitev meje med službeno dolžnostjo in inovatorstvom. Nikjer ni točno določeno, kje se neha službena dolžnost in kje se prične inovacija. Pravilnik bi to moral bolje opredeljevati. Vsaka sprememba zame ni inovacija, nekaj je treba narediti tudi za plačo, ki jo dobimo vsak mesec. Primer za to je sprememba programa, ki jo je opravil vodilni delavec v TOZD Valjarna bluming-štel in jo prijavil kot inovacijo, čeprav vsi menimo, da je to bila njegova delovna dolžnost zaradi tehnoloških sprememb v Železarni, začela je namreč obratovati Hladna valjarna Bela. Gre predvsem za princip, kaj storiti v takem primeru. Vsako stvar tudi ne gre prijavljati kot inovacijo. Tu smo šli doslej preveč v širino, saj vsak lahko prijavlja, kar se mu zljubi.

Drug tak problem je vprašanje ideje in avtorstva. Nekomu se na podlagi razmišljanj porodi ideja, je nestrokovnjak in prepusti drugim, ki se na zadevo bolje spoznajo, da idejo realizirajo. Potem se postavi vprašanje avtorstva. Slišijo se očitki, kdo da je več naredil, kdo je bolj zaslužen... Mislim, da je pravi avtor inovacije tisti, ki je prišel do ideje.

To dandanes premalo cenimo. Jasnno, da vsaka ideja ni dobra, toda tisto, ki je dobra, je treba realizirati. Zato imamo strokovnjake, ki naj jo izvedejo po svoji službeni dolžnosti.

Po določenem času se pokaže, da posamezne inovacije niso tako koristne, kot se je zdelo od začetka ali pa da sploh ne služijo svojemu namenu. V takem primeru nihče ne ukrepa. Veliko hude krvi je, ko nekdo dobi premalo za svojo inovacijo, ko dobi preveč, pa smo tihi. V takih primerih je težko ukrepati. Zaradi nekoristnosti inovacije nikomur še ni bilo treba vrniti izplačane nagrade. Ko bi bilo to v navadi, bi bilo manj inovacij, ki so premalo pretehtane ali pa celo izsiljene.

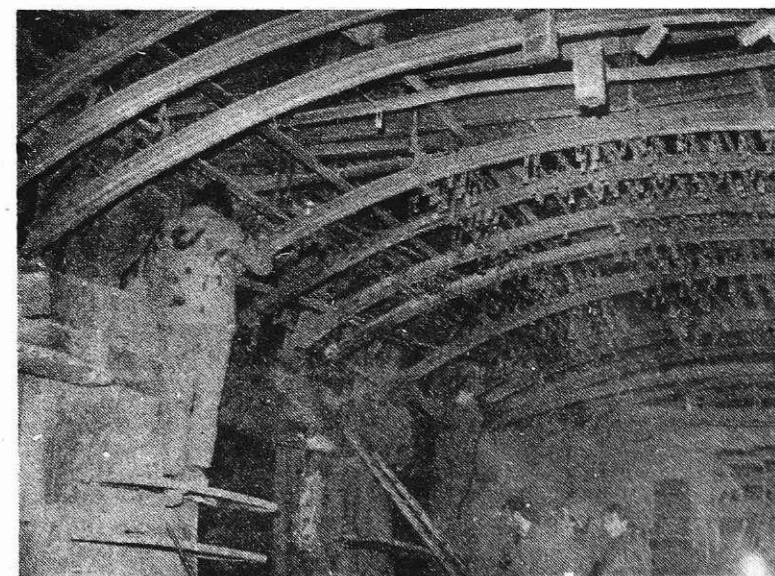
Mogoče v naši TOZD naredimo premalo za to, da posamezne probleme predstavimo, denimo z javnimi razpisi ali podobno. S tem bi pripravili več ljudi k razmišljanju, čeprav smo prepričani, da se število inovacij ne bi bistveno povečalo.

Aleksander je doslej vložil sedem predlogov za inovacije, ki jih je skupaj s sodelavci izvedel v TOZD Valjarna bluming-štel, poleg tega je vložil tudi tri koristne ideje. »O problemih se večkrat pogovarjamo, tako pride tudi do ideje. Pri inovacijski dejavnosti mora biti delo timsko, saj več glav več ve.«

V postopku je inovacijski predlog, pri katerem je Aleksander tudi sodeloval — grabilec za čiščenje dna globinskih peči. Doslej so to delali ročno. Ima pa tudi druge ideje, o katerih bomo slišali ob pravem času, kot je povedal. Meni, da se v njihovi temeljni organizaciji da še veliko narediti na tem področju. Idej in interesa za to je tudi precej. »Ne mine seja odbora za gospodarstvo, da ne bi razpravljali o čem novem,« je povedal, »to pomeni, da ljudje razmišljajo. Toda glede na število zaposlenih bi lahko bilo število inovacijskih predlogov mnogo večje. Inovacijska komisija pregleda vse predloge. Za tiste, ki jih ugodno oceni, izdela izračun prihrankov in predlaga nagrado. Nagradujejo tudi ideje. Čeprav so te nagrade zgolj simbolične, jo s tem tudi registriramo, tako da je avtor inovacije znan že v naprej. Mogoče bi pri izbiranju in registriranju idej morali narediti še več.«

Pravi, da je pri zadnjem inovacijskem predlogu — regulacija količine hladilne vode glede na temperaturo za potisno peč v valjarni Bela, prišlo do zapletov. Bistvo te inovacije je zmanjšanje toplotnih izgub, kar bi dosegli z regulacijo pretoka vode skozi hladilni sistem v peč. Odpadno vodo bi potem lahko uporabili kot higiensko vodo, ali pa za ogrevanje. Zamisel za to inovacijo je njegova, sodelavec iz RTA Stanislav Martič pa je obdelal regulacijo. Ocena inovacije s strani strokovnjakov je negativna, češ da se ne izplača, da predlog vsebuje preveč drage in ne potrebne regulacijske opreme, da je funkcioniranje sistema glede varnosti zelo vprašljivo in podobno.

»Mogoče ta rešitev res ni najboljša in bi se dalo poiskati tudi drugačno, toda ideja je koristna že zaradi prihranka energije, kar je danes še posebej aktualno. To je v resnici stabilizacijski ukrep in stroški realizacije sô v primerjavi s prihranki res minimalni. Povsod se skuša izkoristiti odpadna toplota in čudi nas, da se v takih primerih v naši železarni vedno povsem odklonilno. Lahko je reči, da kakšna rešitev ni dobra, toda potem je treba poiskati drugo, ali jo vsaj nakazati, saj so v takih primerih prihranki ogromni.«

Remont na tretji SM peči v martinarni (Foto S. Kokalj)

POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI KOT FAKTOR KONKURENČNE SPOSOBNOSTI NA SVETOVNEM TRGU

(Nadaljevanje s 1. strani)

duh in način mišljenja s ciljem hitrejši stabilizacije tokov družbene reprodukcije.

3. Za enakopravno in večjo udeležbo v mednarodni menjavi je potrebno stalno iskati najučinkovitejši poti za povečanje nivoja in rasti produktivnosti dela v samoupravnih pogojih gospodarstva. Izvršitev te zahteve je ključno vprašanje ekonomske stabilizacije in še posebno uravnovesenja naše negativne zunanjetrgovinske bilance.

Potrebno je graditi pametno dolgoročno razvojno — selektivno politiko v organizacijah združenega dela in družbeno-političnih skupnostih za uspešnejše vključevanje v proces mednarodne delitve dela in za večjo udeležbo v mednarodni menjavi izdelkov in uslug na enakopravnih osnovah.

4. S sprejemanjem vrednotenja dela po svetovnih merilih potrebnega družbenega dela za izdelavo enote proizvoda mora Jugoslavija vstopiti v mednarodno konkurenčno borbo proizvajalcev in na tej osnovi ustvariti ekspanzijo izvoza in zmanjšati avtarkične odnose pri uvozu.

5. S selektivno politiko in planiranjem mora Jugoslavija postati priznana in specializirana izvoznica na svetovnem trgu. Potencialno izvozno gospodarstvo je potrebno posebno ekonomsko motivirati in dohodkovno stimulirati, da bi se tako usposobilo za produktivnejše rešitve na dolgoročnih osnovah in s tem krepilo svojo konkurenčno sposobnost.

Za krepitev konkurenčne moči je potrebno razvijati produktivnejše rešitve v vseh fazah reprodukcije od razvijanja znanosti, izobraževanja, tehnološkega napredka, programira-

nja in projektiranja, strukturnega usklajevanja, proizvodnje in proizvodnih dejavnikov, racionalizacije in tehničnega napredka, inovacij, razvijanja integralnega blagovnega in finančnega marketing sistema — vse do zdravstva in kulture. To je pot, da se ustvari večja in bolj specializirana proizvodnja, obogati asortiment izdelkov, doseže sodobno oblikovanje, izvaja kvaliteta in standard kvalitete izdelkov, znižujejo stroški po enotah proizvodov in relativni nivo cen, krepi poslovna morala in osvaja nova tržišča za stabilnejši in trajnejši izvoz.

6. Produktivnost dela se ne more več obravnavati samo kot parcialni faktor gospodarnosti, temveč kot sestavljen sistem skupnega družbeno-ekonomskega razvoja. Kot tak se ne more prepustiti stihiji, temveč je treba z njim zavestno upravljati in ga načrtovati. Dviganje nivoja produktivnosti dela predstavlja osnovni vir ekonomskega napredka. Zaradi tega bo potrebno intenzivirati znanstveno-raziskovalne, analitične in razvojno planske aktivnosti in iskati metode in tehnike za večjo in hitrejšo rast produktivnosti dela ter zagotoviti, da bo to sestavni del vseh družbenih in samoupravnih planov in programov dela in razvoja.

Z ukrepi razvojne, poslovne in ekonomske politike, kakor tudi z drugimi ukrepi, je potrebno razvijati mehanizme ekonomske prisile za optimalno koriščenje razpoložljivih ljudskih, materialnih in prirodnih potencialov za ustvarjanje čim večje in kvalitetnejše proizvodnje. Dohodek organizacij združenega dela mora biti prvenstveno pogojen z ustvarjeno produktivnostjo dela in proizvodno ustvarjalnostjo.

7. Ključne družbeno-ekonomske probleme, rast produktivnosti, ekspanzijo izvoza, zagotavljanje tekoče proizvodnje, smeri razširjene re-

produkcije in planski razvoj, odnose cen in tehnološka osvajanja, delitev dela in združevanje dela in sredstev mora v prvi vrsti reševati združeno gospodarstvo s pomočjo oblikovanja reprodukcijskih kompleksov in skupnosti za poslovno-plansko sodelovanje.

Gospodarske zbornice, kot višje oblike asociacij združenega dela, morajo postati glavni iniciator za spodbujanje in pospeševanje aktivnosti za ustvarjanje in funkcioniranje reprodukcijskih kompleksov na dohodkovnih osnovah. V prvi fazi morajo biti v te aktivnosti zajete predvsem naslednje gospodarske dejavnosti: energetika, bazna kemija in kmetijstvo ter turizem.

8. Z večjim materialnim in moralnim vrednotenjem delovnih rezultatov, znanja in sposobnosti bo potrebno uveljaviti motivacijski sistem za produktivnejše delo in za uresničevanje iniciativ v neprekinjenem procesu stalnih potreb za novimi racionalizacijami in inovacijami ter ustvarjati neizogibno standardno delovno in tehnološko disciplino.

9. Proces odločanja v našem sistemu samoupravljanja zahteva sam po sebi ustrezno racionalizacijo, da bi prednosti tega sistema prišlo do polnega izraza in da bi se hitreje in bolj učinkovito ustvarjali pogoji za popolnejši vpliv združenih delavcev na odločitve o poslovanju in razvoju. Prav tako je potrebno doseči večjo kvaliteto pri odločanju s krepitvijo odgovornosti, usposobljenosti, informiranja in z motiviranjem vseh delavcev v tem sestavljenem procesu.

Konferenca ugotavlja, da se mora v interesu razvoja socialističnega samoupravljanja prekiniti s socializacijo nedela in ponovno uveljaviti individualno odgovornost pri izvrševanju vseh samoupravno opredeljenih opravil in nalog.

10. Čeprav mora vsak posamezni delavec nositi odgovornost za rasti produktivnosti dela, je potrebno poudariti nujnost ustrezne delitve dela na nivoju proizvodno-poslovne funkcije. Obsežne naloge pri pospeševanju produktivnosti dela se morajo tudi profesionalizirati. Zato so potrebni ustrezni specializirani kadri v organizacijah združenega dela, sposobni za razvijanje in uporabo znanstveno-tehničnih dosežkov in metod znanstvene organizacije dela.

Potrebno je reaktivirati tudi specializirane institucije za produktivnost dela, v katerih bi se izvajale ustrezne znanstveno-strokovne raziskave, sistematično primerjali doseženi rezultati in ki bi bile usposobljene za nudenje ustrezne strokovne pomoči organizacijam združenega dela na tem področju.

11. Z izgrajevanjem informacijskega sistema za merjenje, primerjanje in analiziranje produktivnosti dela je potrebno uveljaviti pozitivne izkušnje in dosežke v organizacijah združenega dela, izpostaviti najproduktivnejše stvaritve in organizirati prenašanje znanja in spoznanj o takem sistemu in metodah dela na čim večje število drugih organizacij.

12. Organizacije združenega dela morajo reševati osnovne defekte v svojem organizacijskem sestavu, zmanjševati nepotrebno režijo in administracijo v korist proizvodnega in kreativno razvojnega dela. Nezadostna organiziranost institucij izven gospodarstva, na vseh nivojih družbene organiziranosti, negativno vpliva na nivo produktivnosti gospodarstva in konkurenčnost naših izdelkov na mednarodnem trgu. Zato se konferenca zavzema za zmanjšanje nepotrebne družbene režije, višjo kvaliteto teh uslug in še posebno večjo učinkovitost pri delu organov in organizacij družbeno-političnih skupnosti.

13. Konferenca poudarja, da je nesporemljiva in nevarna teza, da so osnovni vzroki zaostajanja produktivnosti vezani na pomanjkanje kvalitativnih kapacitet, ker to objektivno onemogoča mobilizacijo pri ugotavljanju resničnih povzročiteljev neproduktivnega koriščenja razpoložljivih kapacitet in odstranjevanje subjektivnih slabosti v poslovanju in razvoju.

Zaradi tega so se na konferenci opredelili, da bo naslednja konferenca o produktivnosti '83 namenjena proučevanju poti in rešitev za produktivno koriščenje razpoložljivih kapacitet.

14. Udeleženci konference se zavzemajo za to, da vse organizacije, organizatorice konference (med njimi je bilo tudi Splošno združenje črne metalurgije Jugoslavije, pripis ur.), čim prej pristopijo k reševanju nalog, ki izhajajo iz teh zaključkov in da se s tem ciljem naredi ustrezna delitev dela med organizatorji za pravočasno programiranje aktivnosti za konkretno uresničevanje teh zaključkov.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 24. DO 30. JANUARJA

24. januarja, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1a, št. 7, tel. 81-727;
25. januarja, JOŽE OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21 (pri Butinar), št. 7, tel. 88-771;
26. januarja, JANKO PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, št. 7, tel. 81-904;
27. januarja, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2a, št. 7, tel. 82-726;
28. januarja, JANEZ POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Hrušica št. 12;
29. januarja, ERNEST PUŠNIK, vodja komerc., Jesenice, Cesta m. Tita 2a, št. 7, tel. 81-490;
30. januarja, FRANC RAVNIHAR, vodja TOZD Valjarna žice, Lipce 7a, Blejska Dobrava.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako; da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati o predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 24. 1.	MATIJA URH	MIROSLAV ZUPAN
TOREK — 25. 1.	FRANC CERKOVNIK	MIRKO ZUPAN
SREDA — 26. 1.	STANE ERZEN	VINKO ROTAR
ČETRTEK — 27. 1.	BOGOMIR SVETINA	IVAN KODRIČ
PETEK — 28. 1.	ANTON KAVČIČ	JANEZ FALETIČ
SOBOTA — 29. 1.	FRANC ARNEŽ	MARJAN TRONTELJ
NEDELJA — 30. 1.	MITJA BENEDIČIČ	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 24. do 29. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može-Kovačič.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 29. januarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 11. do 12. ure — dr. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V soboto, 29. januarja, samo dopoldan: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KO-FI

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge na FRS

vodja računovodstva, šifra 5346 U-5 22. klg. 1 oseba

POGOJI:

- ekonomska fakulteta
- aktivno znanje angleščine in pasivno znanje nemščine
- pet let delovnih izkušenj na področju računovodstva

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice, z oznako »za delovno skupnost KO-FI«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja ali pri kadrovikih.

ODSOTNOST Z DELA V DECEMBRU IN LETU 1982

	D E C E M B E R 1982				L E T O 1982			
	% bol. odsot.	% red. l. dopust.	% ods. ods.	% skup. ods.	% bol. odsot.	% red. l. dopust.	% ost. ods.	% skup. odsot.
PLAVŽ	5.82	14.26	0.93	21.01	8.28	11.74	1.35	21.37
JEKLAARNA	7.93	11.05	1.93	20.91	8.96	9.43	1.49	19.88
LIVARNA	7.78	11.85	0.13	19.76	8.74	9.93	0.67	19.34
VALJ. BL. ŠT.	8.03	12.34	0.60	20.97	8.31	9.97	1.03	19.31
VALJ. ŽICE	11.69	8.59	1.18	21.46	10.28	10.08	1.19	21.55
VALJ. DEB. PL.	6.41	13.48	1.24	21.13	8.75	10.23	0.85	19.83
HL. VALJ. BELA	7.05	11.25	1.89	20.19	7.36	9.39	2.00	18.75
HL. VALJ. JES.	6.47	10.87	1.63	18.97	7.58	9.94	1.21	18.73
ŽIČARNA	9.64	12.52	1.26	23.42	9.08	10.10	1.27	20.45
PROFILARNA	7.58	11.02	0.94	19.54	9.83	9.34	1.05	20.22
VRAT. PODE.	10.13	14.57	0.40	25.10	12.25	8.99	0.87	22.11
JEKLOVLEK	5.36	14.22	0.57	20.15	9.49	10.28	0.98	20.75
ELEKTRODE	10.40	11.30	1.04	22.74	12.27	9.53	0.69	22.49
ŽELJARNA	6.41	10.36	1.20	17.97	10.91	9.42	1.17	21.50
STROJNE D.	5.64	13.33	0.78	19.75	7.24	9.73	0.03	18.00
REMONTNE D.	6.09	12.68	0.53	19.30	6.69	9.79	0.80	17.28
VZDRŽEVANJE	7.36	14.36	0.54	22.26	6.12	9.55	0.94	16.61
ENERGETIK	6.60	13.17	1.02	20.79	6.43	9.89	0.83	17.15
TRANSPORT	8.28	10.49	1.18	19.95	7.56	9.71	1.17	18.44
DS KO-FI	7.00	14.31	0.33	21.64	5.84	10.48	0.43	16.75
DS K S I	7.75	14.44	0.66	22.85	8.46	9.46	0.72	18.64
DS E T N	5.08	12.24	0.96	18.28	4.83	10.08	0.94	15.85
DRUŽB. PREH.	7.88	12.89	0.32	21.09	9.45	9.08	0.46	18.99
S K U P . J.	7.31	12.47	1.00	20.78	7.87	9.76	1.04	18.67

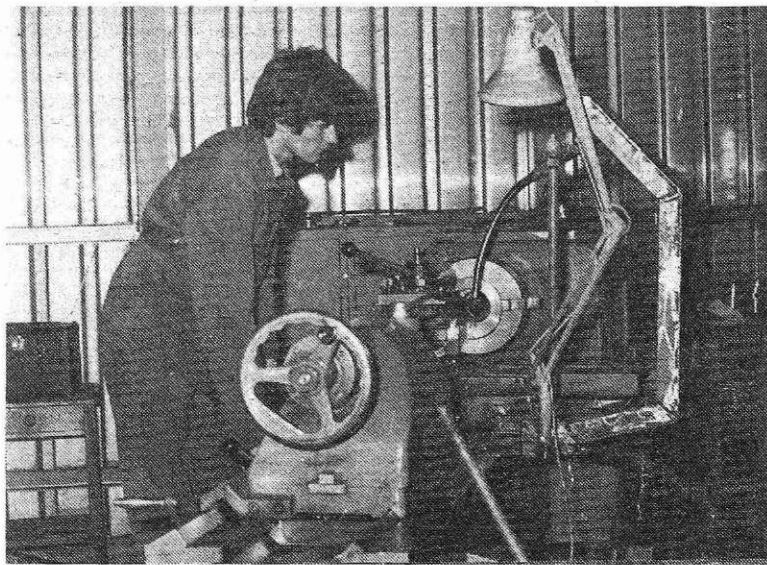
VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje: PLAN ZA LETO 1983

Predavatelj: Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora Železarni in Srečo Mlinarič, predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice.

Predavanje bo v sredo, 26. januarja, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Aktualna tema predavanja bo zanimiva za vse občane.

Sodelavec ob stružnici (Foto S. Kokalj)

KOVINSKO-PREDELOVALNA INDUSTRIJA ZA RAZVOJ ČRNE METALURGIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Slovenskem, z izgradnjo jeklarne 2. Seveda pa za nas pomeni to tudi veliko obveznost v pogledu doslednega izvrševanja naročil podpisnicam v dogovorjenih kvalitetah in časovnih rokih.

Podpisani samoupravni sporazum zajema tudi združevanje deviznih sredstev po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju za uvozne potrebe SOZD Slovenske železarnice.

To je eden prvih in največjih samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev med najrazličnejšimi sovlagatelji in SOZD Slovenske železarnice za razvoj slovenske črne metalurgije. Poleg jese-niške naložbe, bodo ta sredstva namenjena tudi za rekonstrukcijo je-

klarne v železarni Store in za posodobitev valjarne v železarni Ravne. Kot je ob podpisu dejal predsednik kolektivnega poslovnega odbora SOZD Slovenske železarnice Igor Uršič, bo na jugoslovanskem trgu podpisanih 168 takih samoupravnih sporazumov z najrazličnejšimi sovlagatelji, ki bodo v prihodnjih petih letih prispevali skoraj tretjino potrebnih sredstev za naložbe v SOZD Slovenske železarnice oziroma štiri milijarde 400 milijonov dinarjev.

Po izvršitvi vseh načrtovanih naložb v SOZD Slovenske železarnice se bo leta 1985 količina izdelanega surovega jekla dvignila na 930.000 ton, kasneje pa še za 100.000 ton. To pa zagotavlja redno in izboljšano oskrbo slovenskega in jugoslovanskega trga za jeklenimi izdelki.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

15. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Na 15. seji delavskega sveta Železarne, ki jo je sklical predsednik Anton MIKLJIČ 30. decembra, so delegati delavskega sveta poleg osrednje točke — OBRAVNAVANJE GOSPODARSKEGA NAČRTA DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE JESENICE ZA LETO 1983, obravnavali še:

- pregled sklepov 14. seje delavskega sveta,
- podelili priznanja,
- izrekli imenovanja,
- obravnavali samoupravne aktivnosti in ugotovitve
- ter posredovali v javno razpravo gradivo pravilnikov o varstvu pri delu, delovnih razmerjih in disciplinski ter odškodninski odgovornosti.

Poleg delegatov delavskega sveta so se seje udeležili še predsednik in člani poslovnega odbora Železarne, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, vodje temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter predsedniki delavskih svetov in delovnih skupnosti.

Se prav posebno je predsednik delavskega sveta pozdravil predsednika skupščine občine Jesenice **FRANCA BRELIHA**, predsednika izvršnega sveta skupščine občine Jesenice **Sreča MLINARIČA** in sekretarja komiteja občinske konference ZKS — Jesenice **Branka ISKRA**.

Delegati delavskega sveta so na seji najprej potrdili poročilo o izvršenih sklepih 14. seje delavskega sveta. Iz poročila je razvidno, da so sklepi prejšnje seje izvršeni.

Glede sklepa delavskega sveta delovne skupnosti E-TKR-NG, ki se nanaša na sprejem sporazuma o delitvi čistega dohodka, je delavski svet Železarne sklenil, da bo na eni prihodnjih seji obravnaval premijski sistem pri delitvi osebnih dohodkov.

Predsednik poslovnega odbora Železarne **BORIS BREGANT** je navzočim podal informacijo o poteku priprav za projekt jeklarne 2. Delegati so informacijo potrdili brez pripomb.

Vodja delovne skupnosti za ekonomiko, tehnične raziskave in razvoj ter novogradnje **MARTIN ŠKETA** je razložil osnovne značilnosti gospodarskega načrta delovne organizacije Železarne Jesenice za leto 1983. Po podani obrazložitvi ter razpravi posameznih delegatov so sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe:

Delavski svet Železarne Jesenice je obravnaval predlog plana fizičnega obsega proizvodnje ter ugotovil, da je pripravljen na osnovi predvidevanj oskrbe Železarne s surovinami, polizdelki in repromaterialom ter lastne proizvodnje jekla.

Potrdili so predlog plana izvoza, predlog plana investicij, amortizacijskih zamenjav in investicijskega vzdrževanja.

Sprejeli so informativni plan celotnega prihodka in njegove delitve do uskladitve ob zaključnem računu za leto 1982.

Pri obravnavanju plana kadrov za leto 1983 so delegati ugotovili, da predvidene stopnje rasti ne bomo mogli realizirati, zato so sklenili, da je plan kadrov potrebno uskladiti z določili občinske resolucije in možnostmi zaposlovanja.

Delegati so ugotovili, da so delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti obravnavali predlog gospodarskega načrta za leto 1983 in so ga sprejeli s pripombami, ki se nanašajo na oskrbljenost tako s surovinami kot polizdelki.

Na seji delavskega sveta Železarne je predsednik delavskega sveta Anton Miklič slovesno izročil **LAMBERT PANTZOVO NAGRADO ZA LETO 1982 MIROSLAVU NIKOLIČU**, dipl. inž., upokojenemu sodelavcu Železarne. Tov. Nikolič se je ob tej priložnosti za priznanje zahvalil in polovico nagrade odstopil sindikatu Železarne.

Tako tovariško in humano potezo Miroslava Nikoliča so vsi navzoči nagradili z odobravajočim ploskanjem.

Na predlog razpisne komisije za podelitev nagrade **NOVATOR LETA ZA LETO 1982** je predsednik delavskega sveta to nagrado izročil **IVU CUNDRIČU**, vodju oddelka valjarne v TOZD Hladna valjarna Bela.

Delegati delavskega sveta so bili seznanjeni z dodelitvijo plakete **JNA dr. Marinu GABROVŠKU**, vodju tehnične kontrole in raziskav v Železarne.

Predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne **ŠTEFAN ŠČERBIČ** pa je vročil plakete **RAST YU**, ki so bile v času razstave od 21. do 29. oktobra 1982 na Reki dodeljene naslednjim delavcem Železarne.

BRONASTI PLAKETI IN DIPLOMI:

— za kombinirani plinsko-mazutni gorilnik za SM peči: Ivanu BIZJAKU, Avreliju RAVNIKU, Alojzu

KALANU, Antonu KOBLARJU in Jožu ARHU;

— za napravo za preizkušanje telefonskih vodov in telefonskih aparatov Branku STARETU in Vitu GRUMERCU.

SREBRNA PLAKETA IN DIPLOMA ZA EKSPONATE:

— **DIATI** Jesenice za prikaz delovanja društva, kratak film o inovacijah in več eksponatov mladih ustvarjalcev iz osnovnih šol.

ZLATI PLAKETI IN DIPLOMI ZA EKSPONATE:

— raziskovalnemu oddelku Železarne Jesenice in

— **Sreču KORENU** za projektiranje in izdelavo P1 regulatorja impulzne enote.

V nadaljevanju seje so na osnovi 91. člena statuta delovne organizacije Železarne Jesenice ter v skladu s 124. in 125. členom samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice imenovali za

podpredsednika poslovnega odbora Železarne Jesenice Božidarja BARTLIJA za mandatno obdobje 4 let, ki prične teči z dnem pravnomočnosti tega sklepa.

Na osnovi 91. člena statuta delovne organizacije Železarne Jesenice ter v skladu s 124. in 125. členom samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice so imenovali za

člana poslovnega odbora za sociološko, pravno in kadrovske področje Albina TUŠAR za mandatno obdobje 4 let, ki prične teči z dnem pravnomočnosti tega sklepa.

Zaradi potrebe po izvajanju prostih del in nalog v poslovnem odboru so delegati sklenili, da ustrezna strokovna služba izvede razpisni postopek za imenovanje člana poslovnega odbora za proizvodno in razvojno področje.

Na predlog komisije za kadre pri Izvršnem odboru sindikata Železarne so potrdili naslednja imenovanja:

— v skupščino splošnega združenja črne in barvaste metalurgije pri Gospodarski zbornici Slovenije so imenovali: **BORISA BREGANTA**, mag. Petra KUNCA, mag. Rudija ROZMANA, Janeza BIČKA, Vitomira GRICARJA in Janeza KOMELA.

— v skupščino samoupravne interesne skupnosti za ceste Jesenice so imenovali: **Boga MALIJA** in **Draga KOLENCA**.

— v svet Železarsko izobraževalnega centra Jesenice so imenovali: **Alojza AZMANA**, **Draga ŠORLA** in **Srečka KAVČIČA**.

Na predlog finančno-računovodskega sektorja — oddelka za analize in org. finančno računovodskih sistemov je delavski svet Železarne v smislu določil pravilnika o inventuri sredstev in njihovih virov imenoval v inventurno komisijo za popis združenih sredstev Železarne: **Sonjo ČERNE**, **Ireno CEPIC** in **Jožefa BERLISK**.

Na predlog finančno-računovodskega sektorja je delavski svet v koordinacijsko inventurno komisijo imenoval: **Antona REŠETIČA**, **Franc RAVNIKA** in **Franca GUBANCA**.

Prav tako je tudi na predlog finančno-računovodskega sektorja imeno-

val v inventurno komisijo za **MATREZ: Jožeta PERNUŠA**, **Primoža PETERMANA**, **Rada GOLBA** in **Viktora RAKOVČA**.

Janko KAVALAR, v. d. vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, je navzoče seznanil s samoupravnimi aktivnostmi ter ugotovitvami. Seznanil jih je, da so bili v javni razpravi v mesecu oktobru in novembru 1982

— predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko, temeljno banko Gorenjske — Kranj,

— samoupravni sporazum o združitvi dela in sredstev v **EXOTERM** Kranj in

— predlog o nadomestilih za prevoze na delo in z dela v mestnem potniškem prometu.

Navedeni samoupravni akti so bili sprejeti na zborih delavcev oziroma na delavskih svetih TOZD in delovnih skupnosti brez pripomb.

Delavski svet nadalje ugotavlja, da je bil samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izobraževanje kadra v društvu za neporušne raziskave v javni razpravi na zborih delavcev TOZD in delovnih skupnosti v mesecu oktobru in novembru leta 1982. S soglasjem zborov delavcev TOZD in delovnih skupnosti je Železarna kot delovna organizacija postala članica društva za neporušne raziskave pri Strojni fakulteti v Ljubljani od 1. januarja 1983.

Na podlagi 3. odstavka 40. člena statuta Železarne in sklepa odbora za uresničevanje zakona o združenem delu so delegati sklenili, da posredujejo v javno razpravo gradivo pravilnikov o:

- varstvu pri delu,
- delovnih razmerjih in
- disciplinski in odškodninski odgovornosti.

Priporočili so delavskemu svetu TOZD in delovnih skupnosti, da je javna razprava v mesecu januarju 1983, oziroma da traja 15 dni po objavi osnutkov pravilnikov v tedenskem glasilu Železar.

Predsednik volilne komisije Železarne **Stane REPOVŽ** je navzoče seznanil s poročilom o poteku in izidu glasovanja na referendumu o predlogu samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev, ki je bil 23. decembra 1982. Ugotovitveni sklep o končnem izidu glasovanja bo delavski svet Železarne sprejel, ko bo tudi temeljna organizacija **MONTER Dravograd** izvedla referendum.

Delegati so vzeli na znanje še zahvalno pismo delovne organizacije Gorenjske bolnice, TOZD Bolnica Jesenice, za razumevanje in podporo pri akciji za nabavo ultrazvočne aparature.

Ob koncu seje je predsednik poslovnega odbora Železarne **Boris BREGANT** podal poročilo o doseženih rezultatih v letu 1982 ter nakazal težave, ki so bile prisotne ob doseganju planskih rezultatov.

Ob koncu seje je predsednik zaželel vsem zaposlenim delavcem, družbenopolitičnim organizacijam, samoupravnim organom in širši politični skupnosti mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva. Njegovim željam pa so se pridružili še predsednik skupščine občine Jesenice **Franc Brelih**, predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij Železarne Jesenice **Štefan Ščerbic** in predsednik delavskega sveta Železarne **Anton Miklič**.

D. M.

talurgije in metalurške predelave, predvsem pa osebni kontakti z vodstvenimi delavci teh organizacij, odpirajo možnosti sodelovanja na proizvodnem, tehnološko-tehničnem in razvojnem področju. Konkretni dogovori že tečejo. Odbor je menil, da je bila udeležba na seminarju izredno koristna.

Odbor je obravnaval tudi predlog dopolnila navodil o opravljanju storitev in posojanju orodja in drugih predmetov delavcem in upokojencem Železarne, ki ga je predlagal sektor za ekonomiko in organizacijo — oddelek za organizacijo dela. Odbor je dopolnilo potrdil s pripombo o povišanju cene storitev za ročno delo in strojno obdelavo (to povišanje je bilo sprejeto že na 18. seji odbora za gospodarstvo — 29. marca 1982 in je začelo veljati s 1. aprilom 1982) ter hkrati zadolžil strokovno službo, da pripravi predlog spremembe besedila točke 1.1., ki ga bo obravnaval odbor za gospodarstvo Železarne.

Na znanje je bilo vzeto poročilo o številu službenih potovanj v mesecu novembru. Odbor je ugotovil, da je število službenih potovanj v okviru predvidenih.

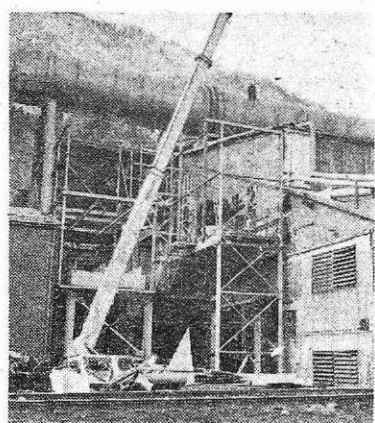
Med drugim je odbor obravnaval tudi vloge Vojne pošte 1081 Radovljica, Planinskega društva Jesenice, Društva pravnikov v gospodarstvu Ljubljana, Društva upokojencev Dvojce-Mojstrana in Društva prijateljev mladine Kranjska gora.

Na predlog vodje splošnega sektorja je bil dopolnjen sklep 18. seje odbora — 2. novembra 1982, s katerim je bilo sklenjeno, da se ne izplačujejo dnevnice za službeno potovanje v Ljubljano, delavcu pa se prizna bon za malico. Člen se dopolni z naslednjim besedilom: Sklep ve-

lja do 31. decembra 1982. Od 1. januarja 1983 je potrebno poostriži nadzor nad izvajanjem pravilnika.

Postavljeno je bilo tudi delegatsko vprašanje (**Stane GRADISNIK** iz OTK): Ali obstoji pravilnik, v katerem bi bilo navedeno, kakšno prevozno sredstvo se uporablja na službenih potovanjih in kriteriji ter načini odobravanja določene vrste prevoza? Ali je način prevoza enoten urejen za vse delavce Železarne? Delni odgovor na vprašanje je podal vodja splošnega sektorja, ki bo vsem članom odbora posredoval pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za službene potrebe Železarne Jesenice, v katerem so ta vprašanja opredeljena.

D. L.

Gradnja vakumske naprave (Foto I. Kučina)

TOZD Hladna valjarna Jesenice

15. SEJA DELAVSKEGA SVETA

28. decembra je bila 15. redna seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki jo je sklical in vodil predsednik **Kazimir Kotnik**. Pri pregledu sklepov zadnje seje so delegati delavskega sveta ugotovili, da so vsi izvršeni.

Kot prvo so na seji obravnavali poročilo o delu TOZD v letu 1982. Na podlagi obrazloženih rezultatov, ki jih je podal vodja TOZD **Aleksander Kavčič**, je delavski svet ugotovil, da je TOZD Hladna valjarna Jesenice v tem letu uspešno poslovala, čeprav so bili pogoji za delo zelo težki. Delavski svet je ugotovil, da se ne spoštujejo določila zakona o združenem delu na nivoju delovne organizacije, saj osebni dohodki delavcev v TOZD niso odraz rezultatov dela, ker stagnirajo ali celo zastajajo v primerjavi s celotno Železarno za pretečeno petletno obdobje.

Delegati so obravnavali tudi predlog komisije za ocenjevanje inovacijskih predlogov in potrdili enkratno nagrado za tehnično izboljšavo št. 2618 Avrelija Ravnika, ki je na mešalni postaji plina v žarilnici HV Jesenice zamenjal dovode in rotometer. S tem se je delno izboljšala regulacija dotoka mešanice plina, kar vpliva na kakovostnejše žarjenje. Na predlog iste komisije je delavski svet potrdil enkratno nagrado za vse pomočnike delovodij HV, vodjo proizvodnje in asistenta za delovne naprave. Potrjene so bile tudi štiri enkratne nagrade za prvega valjavca **Siemaga**, tehnologa in vodilnega tehnologa. V letu 1980 in 1981 je bilo predelano 630 ton dinamo v kvaliteti **EKC 24** in **EKC 26**, katere se ni dalo prevajati v TOZD Hladna valjarna Bela in je bila praktično odpisana. Z večjim trdom in tehnološko organizacijo so celotno količino predelali in prodali kot prvo kvaliteto. S tem je bilo ustvarjeno 9.555.277 din prihranka. Na predlog nekaterih delegatov delavskega sveta bo komisija za ocenjevanje inovacijskih predlogov obravnavala še zaslužnost za prihranek delovodij HV in lužilcev.

Obravnavali so tudi zadnje ukrepe zoper kršilce delovne in tehnološke discipline. Ti dodatni ukrepi in tisti, ki so že navedeni po posameznih členih v pravilniku o delovnih razmerjih, so bili delegati enotnega mnjenja, se morajo v bodoče dosledno izvajati.

V zvezi s poravnavo osebnega dohodka so sprejeli naslednji sklep: Na osnovi dobrih poslovnih rezultatov v zadnjem kvartalu se izplača poračun osebnega dohodka za leto 1982 dne 30. decembra v višini 5,45 % osebnega dohodka, ki smo ga za opravljeno delo v rednem delovnem času prejeli v enajstih mesecih tega leta. Premija za višjo proizvodnjo ni všteta v osnovno poračuna.

V nadaljevanju so delegati obravnavali gospodarski in finančni načrt za leto 1983.

Ugotovili so, da so samoupravne delovne skupine obravnavale gospodarski načrt TOZD Hladna valjarna Jesenice za leto 1983 in nanj niso imele pripomb. Poudarili so, da pripombe, ki jih je delavski svet že imel

v razpravah o gospodarskih načrtih v preteklosti, ostanejo še vedno aktualne, in sicer:

1. Iztrošenost osnovnih sredstev je tolikšna, da je sigurnost obratovanja vprašljiva in je zato nujno potrebno rokavno opredeliti razvoj temeljne organizacije v prihodnje. Pri tem je treba upoštevati, da TOZD nudi usluge drugim TOZD in se na ta način problemi lahko prenesejo tudi na te TOZD (TOZD Valjarna bluming-štel, Žičarna).

2. Delavski svet je obravnaval tudi gospodarski načrt Železarne za leto 1983 in ga sprejel v predloženi obliki s pripombami: Pogoji za uspešno poslovanje posameznih TOZD niso usklajeni ter tako že na začetku nastopijo razlike. To je potrebno upoštevati pri postavljanju posameznih parametrov (iztrošenost osnovnih sredstev, število kadrov, trendi rasti storilnosti, osebni dohodek). Zmanjševanje planskih količin za leto 1983 ni dopustno, saj se ne more reči, da so temeljnimi organizacijam, ki imajo enak ali višji plan, zagotovljeni pogoji dela.

Med drugim je bil delegatom na seji predložen v obravnavo pravilnik o inventuri sredstev in njihovih virov, na katerega niso imeli nobenih pripomb. Pregledani so bili tudi zapisnik SDS o pripombah k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi SIS za ceste. Na ta sporazum je bilo danih več pripomb in vprašanj (ali je sploh potrebno, da se SIS ustanovi, financiranje SIS, vprašanje povečanja administracije, kako zadržati denarna sredstva v naši občini...?) Na samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD samoupravne skupine niso imele bistvenih pripomb. Odbor za delovna razmerja TOZD je samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v 1983. letu v občini že obravnaval in ga predlagal delavskemu svetu v potrditev. Delegati so bili informativno obveščeni o prošnji glavnih lužilcev za povečanje kategorije za te delovne naloge zaradi večjega obsega dela in slabših pogojev dela.

Delavski svet je bil seznanjen s poročilom stalne inventurne komisije o izvršeni inventuri v skladišču 61 HV Jesenice in v skladišču surovin. Ugotovljeno je bilo, da pri pregledu niso ugotovili nobenih razlik in se dejansko stanje ujema s knjižnim stanjem skladiščne kartoteke in mesečnim materialnim dnevnikom.

Predstavnik voznikov vilicarjev je ponovno opozoril na problem varne vožnje pri vratarju HVŽ. V najkrajšem času je potrebno namestiti cestno ogledalo, za kar je zadolžen asistent za delovne naprave. Sejo delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice so zaključili s potrditvijo operativnega plana za mesec januar, in sicer v višini 2.400 ton. (Pripis uredništva: V času poročanja je ogledalo že postavljeno.) ss

»MLADINA SLOVENIJE '82« (7)

Tito

5

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Dne 10. januarja je bila v TOZD Valjarna debele pločevine 13. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Jože Vilman. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili izvršeni.

Potem ko so vzeli na znanje mnenje poveljnika poklicne gasilske in česvalne čete železarnice Jesenice in predlogu za denarno nagrado delavcem, ki so sodelovali pri gašenju požara v kabini žerjave števil. 1, so sklenili, da se nagradi z enkratno nagrado 800 din Ahmeda Harbaša ter Alija Turkušića, z enkratno nagrado 400 din pa Dušana Kržišnika, Franca Pišotka, Petra Šepica, Draga Radičiča in Emila Smoleja.

Pri pregledu proizvodnje v mesecu decembru so ugotovili, da je temeljna organizacija v tem mesecu delala zelo dobro in so bile v vseh oddelkih presežene planske obveznosti. Zato so vsem oddelkom izrekli zahvalo za dobro delo, ki pa je istočasno obveza, da se s takim delom nadaljuje tudi v letu 1983.

Zaradi pomanjkanja naročil za pločevino debelino pod 20 mm so zahtevali od prodajnega sektorja, naj jim prej preskrbi naročila za pločevino teh dimenzij, ker drugače ne bodo mogli uresničiti planskih obveznosti v mesecu januarju.

Obravnavali in potrdili so operativni plan proizvodnje za mesec januar, ki znaša 6.400 ton, od tega 590 ton za izvoz.

Zaradi izredno visokih medfaznih zalog pločevine debelini nad 20 mm so menili, da bo potrebno še naprej rezati na sektorjih v prostih sobah, da se bodo s tem medfazne zaloge zmanjševale. Na znanje so vzeli tudi operativni program izvoza železarnice Jesenice za januar 1983.

S predlogom pravilnika za izračun premij na višjo produktivnost v TOZD Valjarna debele pločevine so se načelno strinjali in ga dali v pravo in potrditve delavcem prek samoupravnih delovnih skupin. Na sestankih SDS bo predlog pravilnika

podrobno obrazložil predstavnik oddelka za študij dela in časa v pristojnosti vodij oddelkov. Sklenili so, da morajo biti razprave in odločitve samoupravnih delovnih skupin glede sprejema tega predloga zaključene do 25. januarja 1983, na kar bodo o predlogu ponovno razpravljali in uskladili morebitne dodatne predloge SDS.

V nadaljevanju so soglašali s predlogom poslovnega odbora, da se zviša odškodnina za izposojeno orodje s sedanjih 10 na 50 din.

Na znanje so vzeli tudi dve obvestili, in sicer obvestilo odbora za gospodarstvo TOZD Transport, da je znašala stojnina pri razkladanju železniških vagonov v TOZD Valjarna debele pločevine v mesecu novembru 75.533 din in obvestilo oddelka za varstvo pri delu in varstvo okolja, da stimulacijo neposrednim vodjem dela za preprečevanje poškodb pri delu za mesec november dobijo vsi delavci.

Seznanjeni so bili z dopisom komisije za inovacije in novatorstvo pri izvršnem odboru sindikata Železarnice v zvezi s pritožbo avtorjev predloga števil. 2597. V dopisu sta predložena tudi dva predloga, o katerih naj odbor za gospodarstvo zavzame stališče. Glede prvega predloga je komisija predlagala, da se ponovno angažira posebna strokovna komisija, imenovana z odločbo poslovnega odbora Železarnice, ki bi ponovno ocenila inovacijski predlog števil. 2597. Odbor je zavzel stališče, da na podlagi petih strokovnih ocen, ocene posebne komisije in mnenja poslovnega odbora, ki ga je dal o poročilu posebne strokovne komisije, da je posebna strokovna komisija svoje delo opravila dobro in na visoki strokovni ravni. Zato je za

odbor ta zadeva dokončno zaključena.

V zvezi z drugim predlogom, s katerim komisija za inovacije in novatorstvo pri sindikatu Železarnice predlaga odboru, da zavzame stališče o načinu pozidave dna, ki je tudi vsebina predloga števil. 2597 in ni jasno definirana v zapisniku 11. seje odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine, odbor meni, da pozidava dna v sedanji obliki ustreza namenu tako po praktičnih izkušnjah kot po mnenju ogrevalec in je boljše od dna, ki sta ga predlagala avtorja. Obe stališči je odbor za gospodarstvo sprejel soglasno.

Na koncu seje so obravnavali še poročilo o zavaljanih ploščah v četrtem tromesečju in v letu 1982.

V zvezi s tem so sprejeli sklep, da je zaradi pomanjkanja vložka in nadalje težje prodaje pločevine iz zaloge treba težiti za tem, da se število zavaljanih plošč zmanjša na minimum.

IS

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

28. decembra je bila redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. Na seji so razpravljali o gospodarskem načrtu za leto 1983.

Prevladovalo je mišljenje, da je načrt sprejemljiv in to tako glede na razpoložljive kapacitete kakor glede zasedenosti strojev z ustreznim kadrom. Treba bo le zagotoviti pravočasno preskrbo s toplo valjarno žico po količini in kvaliteti. Tudi uvožena toplo valjana žica naj bi bila dobavljiva enakomerno po tromesečjih. Prav tako morajo tudi naročila za izvoz v TOZD priti pravočasno, da bo zagotovljena enakomerna proizvodnja in preskrba kupcev.

Janezu Koparju in Jožetu Sigmundu so odobrili nagradi v višini 500 din za koristno idejo.

Na seji so potrdili operativni plan za januar, ki predvideva 4.100 ton vlečene žice, od tega 2.790 ton za prodajo in 1.300 ton za domačo predelavo. Za izvoz je planirano le 330 ton.

Pregledali so tudi dosežene proiz-

vodne rezultate za november, ko so dosegli 4.474 ton skupne proizvodnje vlečene žice, od tega 3.600 ton za prodajo in 874 ton za interne kupce. Doseženi izplen je bil 96,74 %, storilnost 201,09 kg/h, poprečni OD 14.216 din.

Mihu Urbasu so na seji odobrili denarno nagrado za uspešno zamenjavo dotrajanega elektro motorja na dvigalu žičarskega stroja v višini 1.500 din. Za prizadevno in vestno delo je dobil nagrado 2.500 din tudi Albin Lipušček, ki opravlja delo prevajalec-tehtalec v žičarni II. Popoldanska in nočna izmena na dan 31. decembra dobila nagrado v višini 843 din oziroma 1.013 din, to je v višini nagrade za dežurstvo na praznični dan. Vodju proizvodnje v TOZD Sašu Pibru so za opravljeno delo in dokončno obdelavo razvida del in nalog v TOZD odobrili izplačilo 15 nadur.

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Konec decembra je bila 17. redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna. Na začetku seje so ugotovili, da so sklepi prejšnje seje realizirani in da je bil v soboto, 4. decembra, za TOZD redni delovni dan.

Delegati so se strinjali z ukrepi za zmanjšanje stroškov, ki jih je pripravil vodja TOZD. Ob poročilu o izvajanju ukrepov iz sanacijskega programa so ugotovili, da je največ težav pri zagotavljanju ustreznih kvalitete toplo valjane žice in da so zaradi tega tudi največja odstopanja od planskih obveznosti.

Sprejeli so gospodarski načrt TOZD za leto 1983 z naslednjimi pripombami: gospodarski načrt je mogoče realizirati, če bo zagotovljena toplo valjana žice ustreznih kvalitete in v terminih, ki jih zahteva normalna proizvodnja. TOZD sprejema obveznost in odgovornost le za tisti del načrta, za katerega bodo pravočasno zagotovljeni pogoji za njegovo realizacijo. Izvozna naročila morajo biti

zagotovljena najkasneje februarja in enakomerno razporejena po tromesečjih. Prav tako mora biti zagotovljena enakomerna dobava toplo valjane žice iz uvoza.

Nadalje so delegati dali soglasje k sprejemu gospodarskega načrta železarnice Jesenice in delovnih skupnosti.

Osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD je bil obravnavan v vseh SDS in nanj ni bilo pripomb. Delegati so na osnovi predhodne razprave sklenili, da ne pristopijo k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi občinske skupnosti za ceste. Samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov o zaposlovanju v občini za leto 1983, ki ga je predhodno obravnaval odbor za delovna razmerja, so sprejeli s pripombo, da je potrebno problematiko zasledovati na nivoju delovne organizacije.

Delegati so bili tudi seznanjeni z novostmi v pravilniku o inventuri sredstev in njihovih virov. Seznanjeni so bili s sklepom poslovnega odbora, da se na osnovi dobrih poslovnih rezultatov v zadnjem tromesečju 1982 izplača poračun za leto 1982. Ob tem je bila dana pripomba, da bi morali v prihodnje pri poravnavi upoštevati nesorazmerje v izplačilu osebnih dohodkov med TOZD, ki bi stveno odstopajo od planskih razmerij.

Na seji so potrdili imenovanje Nade Pesjak za računovodkinjo TOZD in delovnih skupnosti za mandatno dobo štirih let.

Iz zapisnika o izvršeni inventuri v skladišču 32 in 62 je bilo razvidno, da se dejansko stanje ujema s stanjem skladiščne kartoteke in da so skladišča dobro urejena.

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s pregledom sestankov samoupravnih delovnih skupin iz prejšnje številke Železarja, in sicer s sestanki SDS po delovnih skupnostih. Da ponovimo: gre še vedno predvsem za obravnavanje zadev po programu samoupravnih aktivnosti za december (gospodarski načrt za leto 1983, sporazumi o združevanju dela delavcev v TOZD, o sovlaganju v premogovnike, o ustanovitvi občinske skupnosti za ceste ter o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja), dodajamo pa jim tudi povzetke zapisnikov iz nekaterih temeljnih organizacij, ki smo jih prejeli kasneje (prav tako še o decembrskih samoupravnih aktivnostih), na koncu pa še nekaj novejših, na katerih se bile obravnavane samoupravne aktivnosti po programu za januar (dodatki k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice za obdobje 1981—1985 za leto 1983; predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih v občini Jesenice za obdobje 1981—1985; predlog samoupravnega sporazuma o solidarnem združevanju sredstev za nadaljnji kvaliteten razvoj hokeja na Jesenicah v obdobju 1983—1985). Iz zapisnikov bomo povzeli predvsem tista stališča, pripombe in vprašanja delovnih skupin, ki se nanašajo na ožjo obratno problematiko.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava 1, prodaja, računovodstvo osnovnih sredstev, finance (2) ter računovodstvo osebnega dohodka (2). SDS nabava 1 v zvezi z gospodarskim načrtom za leto 1983 meni, da moramo v letu 1983 izlajati 180.000 ton grodila ter 490.000 ton jekla. Delavci komercialne bodo po svojih močeh skušali zagotoviti nemoteno dobavo surovin, da se ta načrt uresniči. Pod razno SDS ugotavlja, da je treba rešiti vprašanje nadomestila (zamenjave) odsotnih delavcev. Ena izmed delavk postavlja vprašanje svojega delovnega mesta. Na sestanku SDS računovodstvo osnovnih sredstev je bilo govora o mikroorganizaciji komercialne. Člani so se strinjali s pripombami, ki jih je pripravila posebna grupa in sklenili, da se te pripombe posredujejo delavskemu svetu. Predlagali so tudi, naj bi po določenem obdobju analizirali poslovanje komercialne po sprejetem sistemu mikroorganizacije. Analizo naj bi obravnaval najmanj isti delokrog, ki sedaj obravnava in sprejema predlagano mikroorganizacijo. V zvezi z okrožnico kadrovskega sektorja glede koriščenja letnih dopustov je imela SDS pripombo: »da zahtevano koriščenje dopusta v tekočem letu velja samo za nekatere delokroge, v drugih pa še, oziroma že obstajajo možnosti prenašanja dopusta v naslednje leto«. SDS finance je pod točko »tekoče zadeve« obravnavala problematiko izterjave kupcev preko sodišča. SDS ugotavlja, da se v posameznih primerih s kupci ne sklepajo pogodbe ter da zato ni določena pristojnost sodišča niti ni navedena višina obresti. Na naslednjem sestanku ista SDS (pa tudi nekatere druge, ki jih ne bomo posebej omenjali) navaja, da se SaS o združevanju dela delavcev TOZD neposredno navezuje na sporazum o svobodni menjavi dela med TOZD in delovnimi skupnostmi, ki pa še ni sprejet in predlaga, da naj se oba sporazuma sprejmeta sočasno. Glede gospodarskega načrta za leto 1983 meni, da ga zaradi pomanjkanja jasnih izhodišč ni mogoče natančneje definirati. »Problem investicijske izgradnje, devizne zakonodaje, bodočih ukrepov ZIS onemogoča realno osnovo za planiranje«. SDS je zahtevala tudi pojasnilo, zakaj ne dobiva zaščitnih sredstev (halje), opozarja pa tudi, da se oba MDS stroja nenehno kvarita (»bliža se zaključni račun, ko bo obseg dela še bistveno večji«). Rešitev vidijo v nabavi dveh novih MDS strojev, pogoj za to pa so seveda devizna sredstva. SDS računovodstvo osebnih dohodkov v zvezi z mikroorganizacijo komercialne opozarja, da je pri delovnem mestu strokovni sodelavec vpisana osebna kategorija OO. Glede na šifrant delovnih mest to ni pravilno, kajti tam je za vse, razen za delo kadrova, določena kategorija. Pri obračunu osebnega dohodka tako delo strokovnega delavca izpade in tako lahko delavec, ki opravlja to delo ali tega delavca nadomestja, ostane brez osebnega dohodka. SDS opozarja tudi na problem, ki nastaja v zvezi s spremembo sklepa o osnovah za plačilo članarine ŽK,

po katerem se s 1. oktobrom 1982 članarina ne plačuje od zneska krajevnega samoprispevka. Razlika pri višini članarine je minimalna, prihaja pa do velikega problema pri obračunavanju, saj bi bilo treba spremeniti program na ERC.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKO IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS oddelke za zdravstveno in socialno varstvo, kadrovske sektor, CPSI, oddelke splošne administracije ter PGRČ. SDS kadrovske sektor v zvezi z gospodarskim načrtom pripominja, naj bi se osebni dohodki uslužbenecov po temeljnih organizacijah poviševali le v tolikšni meri kot v službah na ravni delovne organizacije. SDS CPSI pa pripominja, da bi bilo v planu zaposlovanja na CPSI treba upoštevati dejansko stanje. V. d. vodje CPSI je bil zadolžen, da do konca leta 1982 izdela predlog za konsolidacijo normativna kadra. SDS PGRČ zanima, če je v planu izobraževanja upoštevano tudi izobraževanje članov PGRČ ter če so planirana tudi sredstva za obnovo vrat garaže v starem delu gasilskega doma. SDS oddelke splošne administracije je na sestanku dne 22. decembra lani opozorila, da delavski svet še vedno ni upošteval pobude sindikata ter vodje splošnega sektorja glede nagrajevanja čistilk in tekačic. Zahtevala je, da se to vprašanje dokončno uredi.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelke za ekonomske analize in planiranje, oddelke za organizacijo dela, raziskovalni oddelke, mehanična delavnica OTK, mehanska preskuševalnica, kontrola kvalitete, kemični laboratorij HVB, ERC, operativna novogradnja, OID ter energetsko gospodarstvo. SDS raziskovalni oddelke je imela več pripomb k gospodarskemu načrtu za leto 1983. SDS ne soglašajo z oddajanjem kapacitet novega računalnika zunanjim uporabnikom. Meni namreč, da je treba najprej zadovoljiti domače potrebe ter da je treba v načrtu ERC bolj precizno definirati prioriteto in razpoložljive kapacitete za TKR (zahteve TKR so znane). Moti jih tudi to, da ključni cilji, ki si jih zastavlja Železarna v letu 1983, niso opredeljeni s kazalci, iz katerih bi bile razvidne naloge in obveze proizvodnih temeljnih organizacij, da bi bili rezultati poslovanja pozitivni. Samo količinski plani po mnenju SDS niso jamstvo za uspešno gospodarjenje. Morali bi stremeti k povečevanju vrednosti izdelkov pri znižani količini. Gospodarski načrt bi bilo zato treba dopolniti tako, da bi se iz njega lahko razbralo finančno ovrednotenje in program kvalitetnega asortimenta. Produktivnost pa bi morali meriti z naraščanjem kvalitete asortimenta in vrednosti izdelkov, ne pa z naraščanjem količine izdelkov na zaposlenega. SDS je sklenila, da bo na delavskem svetu postavila delegatsko vprašanje o tem, kako napreduje reorganizacija raziskovalnega oddelka. Tudi SDS kontrola kvalitete vidi pomanjkljivost gospodarskega načrta v tem, da ni bil finančno ovrednoten. SDS kemični laboratorij HVB ponovno opozarja na vprašanje razsvetljave pod globinskih pečmi. Pravijo, da bo potrebna zahtevnejša izbirtva razsvetljave, kajti žarnice zaradi vročine pokajo. Pod pečmi tako še vedno ni luči. SDS ERC glede gospodarskega načrta pripominja, da je pri nalogah oddelka za operativno planiranje proizvodnje treba izpostaviti vprašanje reorganizacije oddelka (organizacija centralne priprave proizvodnje). To nalogo je treba vključiti tudi med naloge oddelka za organizacijo dela. Predlagala je tudi, da naj bi namesto predvidene investicije v nabavo eksperimentalnega računalnika (pri katerem gre sicer za relativno majhna sredstva), izkoristili najprej vse možnosti na miniračunalniku S/1. Delo na šifrantu izdelkov bi bilo treba po mnenju SDS izpostaviti kot projektno nalogo ter jo vnesti v plan RO, OTK, OEAP, FRS ter v plane TOZD. Ta naloga je omenjena le v planu ERC in OŠDČ, v sektorju TKR pa se sploh ne omenja, čeprav bi morali biti prav oni nosilci projekta. SDS je razpravljala tudi o kadrovanju in nagrajevanju. V zvezi s tem je zadolžila kadrovske sektor, da zagotovi, da bodo imele operaterke za zajemanje podatkov prednost pri prenosu zajemanja podatkov k uporabniku. Kadrovske sektor mora tudi preveriti, če obstaja možnost, da dela pri vpeljavi koordinatov v TOZD in sektorjih opravljajo programerji oziroma organizatorji z dolgoletnim stažem. OŠDČ, oddelke za medicino dela ter vodstvo ERC pa je SDS zadolžila, da določijo, koliko let lahko operaterke delajo na zajemanju podatkov. Kadrovske sektor mora po mnenju SDS misliti tudi na možnost prekvalifikacije za »starejši« kader v ERC. Skupaj z vodstvom ERC mora proučiti tudi možnost uveljavljanja beneficirane staža za operaterke na zajemanju podatkov in za operaterke na siste-

mu. Za operaterska dela v sistemskem prostoru je treba uveljaviti tudi dodatke za oteženo delo, na novo pa je treba ovrednotiti tudi naloge na sprejemu dokumentacije. SDS operativna novogradnja pod razno na sestanku 20. decembra lani vprašuje, če je res, da odhaja magister metalurgije iz Železarnice na mesto sindikalnega funkcionarja v občini in pri tem nekoliko pikro dodaja: »Ali gre za tako visoke OD na občini ali pa naj dvomimo v razumno kadrovske politiko?« Opozorila je tudi na vprašanje porazdelitve in funkcioniranja dela pri tajnicah novogradnje ter na problem delitve vozovnic za nujne avtobusne prevoze v primerih, ko ni mogoče uporabiti kombija (pred 7 uro in po 12.30 ter drugi nujni prevozi).

Iz temeljnih organizacij smo prejeli še sledeče zapisnike, ki datirajo iz zadnjih dni meseca decembra: vodstvo TOZD Plavž, valjarna žice 1 (TOZD VALJARNA ŽICE), vodstvo TOZD, priprava dela in odprema, lužilnica + priprava kolobarjev 1, adjustaža 2, strojna adjustaža 2 (TOZD HLADNA VALJARNA BELA), vodstvo TOZD, hladna valjarna 2, adjustaža hladne valjarne, skladišče surovin, žarilnica 1 in 2 ter karisti (TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE), hladna predelava 2 (TOZD JEKLOVLEK), energetiki 1, 2, 3 in 4 (TOZD ENERGETIKA), promet vleka 1, 2, 3 in 4 ter lokomotivska delavnica (TOZD TRANSPORT).

SDS vodstvo TOZD ter priprava dela + odprema (TOZD HVB) v zvezi z gospodarskim načrtom ugotavlja, sklicujoč se na izkušnje preteklih let, da planske obveznosti temeljnih organizacij, ki so v proizvodni verigi pred njimi, niso vedno realizirane in da bo zato treba tudi v letu 1983 družbeni plan prilagajati trenutnim situacijam, glede na dobavo vložka, z mesečnimi operativnimi plani. Zahtevali sta tudi, da komercialni sektor že v januarju prične z akcijo za sklenitev pogodb za pokizdelke, legure, rezervne dele ter pomožni material. SDS lužilnica + priprava kolobarjev 1 pod razno zahteva, da se omogoči nabava čaja v obratu, zanima pa jih tudi, kdaj bo narejen popis del in nalog. Govora je bilo tudi o tem, da se ne odpravlja napak, ki jih vpisujejo v raportno knjigo na žerjavu. V TOZD Hladna valjarna Jesenice je imela SDS žarilnica pripombo, da so njihove premije v primerjavi s tistimi, ki jih dobivajo v TOZD Jeklovlek in Jeklarna, prenizke. SDS žarilnica 4 opozarja, da pri njih brez nadur ne bo mogoče normalno proizvajati, SDS karisti pa, da je treba popraviti poti za viličarje pod žerjavom in v žičarni. Na sestanku SDS lokomotivska delavnica (TOZD Transport) je bila s strani delavcev elektrodelaavnice postavljena zahteva, da imajo v prihodnje svojo delovno skupino.

Do začetka tega tedna smo prejeli še zapisnike SDS brusilnica 1 (TOZD JEKLOVLEK), vodstvo TOZD oplasčevalnica 2, rezalnica 2, priprava elektrodnih mas, transport, priprava ognjevzdržnih materialov, taljeni praški (TOZD ELEKTRODE), vodstvo TOZD, žebljarna 1, zavajalnica žebljarne, orodjarna (vse TOZD ŽEBLJARNA) ter delavnica elektroenergetije (TOZD ENERGETIKA). Vse te so obravnavale že samoupravne aktivnosti po programu za mesec januar. V TOZD Elektrode so se vse navedene SDS sestale na skupnem zboru, ki je pod točko razno postavil sledeča vprašanja: »Kdo bo odgovarjal, da je bilo v novi rezalnici projektirano takšno ogrevanje, ki sedaj ne dela efektivno, vedelo pa se je že prej, da voda ne bo imela nikdar 120 stopinj Celzija. Kaj delajo delavci Hidromontaže in kdo je zadolžen, da kontrolira njihovo delo oziroma efekt?«

SDS delavnica elektroenergetije (TOZD ENERGETIKA) je pod razno zastavila vodju elektroenergetije sledeče vprašanje: »Koliko kilogramov odpadnega bakra je lani oddal obrat elektroenergetije martinarni, kje je to dokumentirano in kje so prikazana finančna sredstva kot dohodek TOZD, posameznika ali sindikata, kot to določa pravilnik?« Vodja TOZD naj bi odgovoril na vprašanje, kdaj je bilo (bo) poslano na SEO, oddelke za študij dela in nagrajevanje, dopolnilo v zvezi s premiranjem v TOZD Energetika. SDS je namreč na sestanku dne 21. decembra 1982 ugotovila, da za dejavnost elektroenergetije niso navedene vse možnosti, ki spodbujajo k boljšemu delu, racionalnejši porabi energije ter k večji skrbi za naprave. Eden izmed delavcev je na sestanku, očitno razočaran, »ker se predlogi te SDS skoraj nikoli ne upoštevajo«, predlagal, da naj bi se SDS delavnica elektroenergetije kar uknila.

Center za preučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

PROIZVODNJA JANUAR — DECEMBER 1982

V obdobju januar—december 1982 smo dosegli pri skupni proizvodnji, ob upoštevanju gospodarskega načrta in operativnega programa, naslednje rezultate:

Mesec	Načrt ton	Program ton	Izpolnitev ton	% 4/2	% 4/3
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	128.064	128.054	126.772	99,0	99,0
Februar	121.520	115.670	127.871	105,2	110,5
Marec	125.730	122.470	124.377	98,9	101,0
April	123.500	121.080	111.274	90,1	91,9
Maj	125.430	122.140	118.728	94,7	97,2
Junij	125.230	123.490	118.487	94,6	95,9
Julij	128.250	116.930	111.765	87,1	95,6
Avgust	128.350	121.290	113.231	88,2	93,4
September	129.640	125.660	115.470	89,1	91,9
Oktober	126.750	125.180	122.843	96,9	98,1
November	123.610	120.920	117.966	95,4	97,5
December	131.250	128.100	129.763	98,9	101,3
Skupaj: leto 1982	1.517.300	1.471.010	1.438.524	94,8	97,8

Izpolnjevanje gospodarskega načrta in operativnega programa gotovo ve proizvodnje je potekalo takole:

Mesec	Načrt ton	Program ton	Izpolnitev ton	% 4/2	% 4/3
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	34.980	34.630	32.187	92,0	92,9
Februar	34.840	34.550	37.741	108,3	109,2
Marec	37.240	36.960	38.995	104,7	105,5
April	33.170	32.260	31.937	96,3	99,0
Maj	33.860	32.910	31.241	92,3	94,9
Junij	36.400	36.000	33.707	92,6	93,6
Julij	35.570	34.450	32.352	91,0	93,9
Avgust	35.420	32.910	30.457	86,0	92,5
September	36.600	33.955	33.622	91,8	99,0
Oktober	35.480	34.370	30.741	86,6	89,4
November	34.020	32.930	32.405	95,3	98,4
December	36.850	36.535	34.800	94,4	95,3
Leto 1982	424.420	412.740	400.571	94,4	97,1

V primerjavi z letom 1981 smo pri skupni proizvodnji dosegli za 5,528 ton manj in pri gotovi za 13.705 ton manj.

Med proizvodnimi temeljnimi organizacijami so dosegle, oz. presegle z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo TOZD Plavž, Livarna, Jeklovlek in Elektrode ter v TOZD Jeklarna SM jeklarna.

Pri skupni proizvodnji smo samo v mesecu februarju dosegli, oz. presegle z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo. Pri gotovi proizvodnji smo dosegli, oz. presegle načrtovano količino v februarju in marcu, ko je bila tudi dosežena najvišja letošnja količina 38.995 ton. Najslabša meseca sta bila julij in avgust, ko je bila načrtovana skupna proizvodnja dosežena 87,1 % in 88,2 % ter gotova proizvodnja 91,0 % in 86,0 %. Z upoštevanjem uslug prevajanja, ki v teh količinah niso zajete, je bila gotova proizvodnja tudi v mesecu decembru presežena.

V letošnjem letu smo načrtovali 111.300 ton raznih polizdelkov, dobili pa smo jih, brez uslužnostne predelave, 58.460 ton. Zato so bile v nekaterih temeljnih organizacijah občasno velike težave zaradi pomanjkanja vložka. Posebno težko je bilo v TOZD Valjarna bluming-štel, kjer smo načrtovali dobavo 54.000 ton slabov za prevajanje prek potisne peči, dobili pa nismo iz CSSR nič in samo manjšo količino iz Smedereva. Zato smo bili prisiljeni vsak mesec znižati operativni program proizvodnje v primerjavi z gospodarskim načrtom za okoli 3.000 ton.

Težave so bile tudi zaradi občasne pomanjkanja nekaterih zlitin, posebno še ferokroma, silicijevega metala in feromangana. Posebno se je ta situacija zaostila v zadnjih mesecih leta in imela zelo negativen vpliv na izpolnjevanje načrtovanega kvalitnega asortimenta. Občasno so bile tudi težave zaradi pomanjkanja jeklenega odpadka, grodja in še nekaterih drugih materialov (sinter dolomita, vodnega stekla itd.).

V tem letu sta bila med drugim opravljena tudi dva pomembna glavna remonta. V času od 1. marca do 15. aprila je bil opravljen glavni remont plavža št. 1 in v novembru valjarne bluming-štel.

TOZD PLAVŽ

V obeh plavžih so v letošnjem letu izdelali 162.310 ton grodja oziroma 108,2 % gospodarskega načrta. Plavž št. 1 je po glavnem remontu v aprilu in oktobru obratoval dobro. V juniju je bila večja okvara na elektro motorju ekshaustorja v aglomeraciji in zaradi pomanjkanja vložka plavž št. 1 ni obratoval od 25. do 30. junija. Ta okvara je zaradi pomanjkanja aglomerata vplivala na slabše delo obeh plavžev tudi v prvi polovici julija.

TOZD JEKLARNA

Letos so v TOZD Jeklarna izdelali 471.312 ton surovega jekla ali 96,8 % gospodarskega načrta. V martinarni so izdelali 312.900 ton ali 100,9 % in v elektro jeklarni 158.412 ton ali 89,5 % plana. V prvih dveh mesecih, ko še

mi SM pečmi. V septembru se je situacija močno poslabšala in je zaradi predčasnih porušitev SM peči 02 in 06 obratovanje potekalo delno s štirimi in delno celo s tremi SM pečmi. V zadnjih treh mesecih se je stanje v martinarni precej popravilo, saj se je gibalo mesečno poprečje okoli 28.000 ton izdelanega jekla. Istočasno se je močno poslabšala preskrba s feromanganom in grodjem, kar je vplivalo na slabše izpolnjevanje kvalitnega asortimenta.

Tudi v elektro jeklarni proizvodnja ni bila dobra, saj je samo v oktobru izdelala prek 15.000 ton jekla. Vzroki so bili v velikem številu krajših zastojev, pa tudi nekaterih daljših. Eden izmed daljših zastojev je bil v novembru zaradi eksplozije v Lectromelt peči (140 ur). Pomemben vpliv je imela tudi redukcija električne energije, in sicer je bilo marca iz tega vzroka 63 ur zastojev, junija 36 ur, avgusta 62 ur in septembra 145 ur. Podobna eksplozija kot v Lectromelt peči je bila konec decembra tudi v ASEA peči. Peč je stala deset ur. Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo odlihtih 51.205 ton gredic ali 102,4 % gospodarskega načrta.

TOZD LIVARNA

Livarna je dosegla 1.866 ton ali 103,7 % načrtovane skupne proizvodnje, medtem ko je prodala 527 ton raznih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V tej valjarni so bile v obdobju januar—september velike težave zaradi pomanjkanja vložka. Ker ni bilo dobav iz tujih virov, sicer načrtovanih slabov za prevajanje prek potisne peči, smo bili razen v januarju vsak mesec prisiljeni znižati mesečni operativni program skupne proizvodnje pod z gospodarskim načrtom predvideno količino. V začetku junija je bila porabljena vsa zaloga blokov iz skladišča in posledica so bili daljši zastoji zaradi čakanja na vložek. V avgustu so bile velike težave zaradi napake na valjarskem ogrodju štel, kar je vplivalo na slabši potek valjanja, tudi v ostalih dveh mesecih do novembra je bila situacija v tem pogledu precej slaba in se je popravila šele po izvedenem glavnem remontu v novembru. Zato je bila tudi dosežena precej nižja skupna proizvodnja, kot je bilo načrtovano, in sicer 368.643 ton ali 86,5 % plana.

Obratovne kampanje potisne peči so bile vsak mesec, vendar zaradi uporabe skoraj samo domačih slabov znatno krajše, kot če bi bili na razpolago tudi slabi iz tujih virov. Skupno je potisna peč obratovala 128 dni in prek nje je bilo prevajanih 48.448 ton slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Tudi v tej temeljni organizaciji so imeli težave z vložkom, kar je predvsem vplivalo na to, da niso bili pravčasno ali pa v zadostni količini pravi programi za valjanje posameznih debelejših dimenzij. Močno se je poslabšala situacija v juliju, ko zaradi pomanjkanja vložka valjarna ni obratovala 90 ur, v avgustu je obratovala na tri izmene in v septembru ni obratovala 72 ur. Tudi v zadnjih treh mesecih se stanje z vložkom ni izboljšalo in smo bili zato prisiljeni zniževati operativne mesečne programe skupne in gotove proizvodnje. Skupno proizvodnjo so dosegli 106.460 ton ali 95,2 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V Valjarni debele pločevine so bile v tem letu velike težave s pripravo materiala za izvoz. Imeli so neugodne dimenzije in majhne količine, pa tudi v adjustaži je bilo več dela. Občasno so bile tudi težave z vložkom in zaradi pomanjkanja feromangana tudi z načrtovanim kvalitnim asortimentom. Skupna proizvodnja je bila dosežena 68.643 ton ali 92,8 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Glavni vzrok, da je ta temeljna organizacija letos dosegla samo 92.165 ton ali 97,1 % načrtovane skupne proizvodnje, so bile premajhne dobave toplo valjanih travkov iz tujih virov in občasne težave z vložkom. Zaradi občasne pomanjkanja silicijevega metala in ferokroma v Jeklarni tudi ni bila dosežena proizvodnja dinamo in nerjavnih kvalit.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Proti koncu leta so bile tudi v tej temeljni organizaciji težave zaradi pomanjkanja vložka. Podobno kot v Hladni valjarni Bela so bili občasni problemi tudi, ker ni bilo potrebnih količin dinamo kvalit. Skupne proizvodnje so dosegli 29.607 ali 98,7 % gospodarskega načrta.

TOZD ŽIČARNA

Ta temeljna organizacija je dosegla letos pri skupni proizvodnji 56.324 ton ali 97,1 %. Imeli so občasne težave zaradi bolj razdrobljenega asortimenta pa tudi zaradi velike odstopnosti delavcev. Problemi so bili tudi, ker ni bilo vedno na razpolago dovolj plastičnih kolutov za navijanje VAC žice. V zadnjih mesecih so bile težave zaradi pomanjkanja kvalitne patentirane žice in občasno tudi VAC žice. Vzroki za to so bili predvsem pomanjkanje grodja in slabo staro železo z večjo vsebnostjo oligo elementov v Jeklarni.

TOZD PROFILARNA

Bilo je nekaj težav zaradi lažjega in bolj razdrobljenega proizvodnega programa. V avgustu je bila večja okvara Bronx škarij in zato so bile precejšnje težave s pomanjkanjem vložka. Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen 20.725 ton ali 96,4 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil je bilo treba vsak mesec zniževati z operativnim programom gospodarski načrt skupne proizvodnje. Zato so skupne proizvodnje dosegli samo 1.334 ton ali 66,7 % gospodarskega načrta.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub občasnim težavam z vložkom so v Jeklovleku dosegli 22.799 ton skupne proizvodnje ali 101,3 % gospodarskega načrta.

TOZD ELEKTRODE

Zaradi povečane proizvodnje ognjestalnega materiala je ta temeljna organizacija dosegla 24.593 ton načrtovane skupne proizvodnje ali 101,6 %. Vendar načrtovana proizvodnja opalčenih elektrod in varilnega praška ni bila dosežena. Vzroki so bili: v januarju pomanjkanje vodnega stekla, razne okvare na proizvodnih napravah, predvsem na Curto strojih in občasno tudi težave z vložkom.

TOZD ŽEBLARNA

Žebljarna je izdelala letos 11.518 ton ali 99,3 % načrtovane količine. Bilo je nekaj obasnih težav s pomanjkanjem nekaterih dimenzij vlečene žice, ki jih nismo pravčasno dobili iz tujih virov, proizvodne zmogljivosti žičarne pa niso bile dovolj velike. Poleg tega je bila, predvsem v zadnjih mesecih, vzrok nižje proizvodnje tudi velika odstopnost delavcev.

Miloš Piščanec

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO V LETU 1982

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	150.000	152.200	162.310.4	108.2	106.6	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	487.000	488.100	471.312.8	96.8	96.6	—	—	—	—	—	—	
— SM	310.000	311.000	312.900.9	100.9	100.6	—	—	—	—	—	—	
— EL	177.000	177.100	158.411.9	89.5	89.5	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	77.000	77.250	71.561.7	92.9	92.6	—	—	—	—	—	—	
— LM	98.000	97.850	84.690.2	86.4	86.6	—	—	—	—	—	—	
— BBC	2.000	2.000	2.160.0	108.0	108.0	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	1.800	1.800	1.866.4	103.7	103.7	700	700	527.2	75.3	75.3	527.2	
— jeklo	1.750	1.750	1.829.4	104.5	104.5	700	700	526.4	75.2	75.2	526.4	
— kovino	50	50	37.0	74.0	74.0	—	—	0.8	—	—	0.8	
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	426.400	386.800	368.643.3	86.5	95.3	86.000	85.150	82.021.5	95.4	96.3	82.585.1	
— Bluming	213.490	193.070	196.532.5	92.1	101.8	5.000	4.870	5.749.0	115.0	118.1	5.961.9	
— Štekel razrezoval.	180.510	161.340	142.429.0	78.9	88.3	48.600	47.880	46.636.9	96.0	97.4	46.854.1	
— Štekel razrez. storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— Termična obdelava	32.400	32.390	29.681.8	91.6	91.6	32.400	32.400	29.635.6	91.5	91.5	29.769.1	
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	111.800	105.260	106.459.7	95.2	101.1	22.900	17.890	22.546.5	98.5	126.0	22.637.6	
— Valj. žice	111.800	105.260	106.459.7	95.2	101.1	22.900	17.890	22.546.5	98.5	126.0	22.637.6	
— Valj. žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJ. DEB. PLOČEVINE	74.000	74.000	68.642.8	92.8	92.8	72.100	72.170	65.176.3	90.4	90.3	66.023.6	
— Valj. deb. ploč.	74.000	74.000	66.682.4	90.1	90.1	72.100	72.170	65.176.3	90.4	90.3	66.023.6	
— Valj. deb. ploč. stor.	—	—	1.960.4	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	95.000	91.900	92.165.4	97.0	100.3	94.500	87.410	81.794.3	86.6	93.6	82.434.9	
— Hlad. valj. Bela	95.000	89.430	82.747.4	87.1	92.5	94.500	87.410	81.794.3	86.6	93.6	82.434.9	
— Hlad. valj. Bela stor.	—	2.470	9.418.0	—	381.3	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	30.000	30.000	29.606.8	98.7	98.7	27.000	27.000	27.562.3	102.1	102.1	27.609.1	
— Hlad. valj. Jesenice	30.000	30.000	29.231.9	97.4	97.4	27.000	27.000	27.562.3	102.1	102.1	27.609.1	
— Hlad. valj. Jes. stor.	—	—	374.9	—	—	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	58.000	58.000	56.323.7	97.1	97.1	42.250	42.740	41.228.1	97.6	96.5	41.266.2	
— Žičarna	58.000	58.000	56.309.8	97.1	97.1	42.250	42.740	41.228.1	97.6	96.5	41.266.2	
— Žičarna storitve	—	—	13.9	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	21.500	21.500	20.725.7	96.4	96.4	16.750	17.790	18.556.8	110.8	104.3	18.669.7	
— HOP	18.260	18.260	19.120.2	104.7	104.7	16.050	17.090	17.726.4	110.4	103.7	17.835.0	
— HOP storitve	1.000	1.000	160.8	16.1	16.1	—	—	—	—	—	—	
— ronđele	500	500	356.5	71.3	71.3	500	500	356.5	71.3	71.3	360.9	
— ronđele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	1.200	1.200	624.1	52.0	52.0	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	540	540	464.1	85.9	85.9	200	200	473.9	237.0	237.0	473.8	
SKLADIŠČE 38	1.500	1.500	222.8	14.9	14.9	1.500	1.500	222.8	14.9	14.9	222.8	
VRATNI PODBOJI	2.000	1.320	1.334.3	66.7	101.1	2.000	1.320	1.333.3	66.7	101.0	1.372.7	
JEKLOVLEK	22.500	22.850	22.799.0	101.3	99.8	22.300	22.660	22.418.9	100.5	98.9	22.345.0	
ELEKTRODE	24.200	24.250	24.593.0	101.6	101.4	21.830	21.880	22.024.5	100.9	100.7	22.147.8	
— elektr. + var. žica	20.100	20.100	17.693.9	88.0	88.0	20.030	20.030	17.645.5	88.1	88.1	17.755.2	
— var. žica storitve	—	—	16.8	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	900	850	858.4	95.4	101.0	900	850	848.1	94.2	99.8	861.7	
— suha el. masa	900	1.000	948.0	105.3	94.8	900	1.000	948.0	105.3	94.8	948.0	
— ognjevdržni material	2.300	2.300	5.075.9	220.7	220.7	—	—	2.582.9	—	—	2.582.9	
ŽEBLJARNA	11.600	11.530	11.517.9	99.3	99.9	11.590	11.530	11.503.6	99.3	99.8	11.492.0	
SKUPAJ:	1.517.300	1.471.010	1.438.524.0	94.8	97.8	421.420	409.740	396.916.1	94.2	96.9	399.333.7	
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	3.000	3.000	3.655.2	121.8	121.8	3.655.2	
SKUPAJ ŽELEZARNA:	—	—	—	—	—	424.420	412.740	400.571.3	94.4	97.1	402.988.9	
MONTER DRAVOGRAD	14.080	13.715	11.616.0	82.5	—	14.080	13.715	11.616.0	82.5	84.7	11.616.0	
— od tega storitve	1.000	1.000	929.0	92.9	—	—	—	929.0	—	—	929.0	

PRODAJA V DECEMBRU PRESEGLA NAČRTE

(Nadaljevanje s 1. strani)

vzrok je v pomanjkanju naročil) in TOZD Monter iz Dravograda, ki je prodal 24 % manj svojih izdelkov, kot so načrtovali. Planirane vrednosti prodaje niso dosegli samo v TOZD Vratni podboji (zaostanek znaša 49 %), v vseh ostalih TOZD pa je vrednost prodaje presegla načrtovano višino, presežek pa se giblje med 1 % v TOZD Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna žica ter 104 % v TOZD Žebljarna. Dosežena prodajna cena je v vseh TOZD višja od načrtovane, izjema je le TOZD Vratni podboji, kjer je dosežena prodajna cena le 81 % načrtovane višine.

Realizacija storitvenih TOZD v višini 85 milij. din je prav tako pre-

cej presegla načrtovano višino, tako da je skupna zunanja realizacija, dosežena v mesecu decembru, presegla načrtovano višino za 27 % ali 356 milij. din, v primerjavi z realizacijo v decembru leta 81 pa je višja za 60 % ali 628 milij. din.

Zelo dobri decembrski rezultati prodaje so nekoliko izboljšali tudi kumulativno. Tako smo v letu 1982 s prodajo 403.005 ton naših izdelkov iztržili 13.722 milij. din. Količina je nižja od načrtovane za 5 % ali 21.415 ton in nižja od prodaje v letu 1981 za 2 % ali 10.129 ton, vrednost pa je zaostala za načrtovano za 8 % ali 1.169 milij. din, višja pa je od vrednosti prodaje v letu 1981 za 24 % ali 2.657 milij. din. Metoda izračuna agregatnih indeksov nam je poka-

zala, da je zaostanek osnovne realizacije odraz nedoseganja načrtovane količine in prodajne cene, medtem ko je asortiman le pol odstotka slabši od načrtovanega. Osnovna realizacija se je povečala še za 435 milij. din z realizacijo storitvenih TOZD, ki so presegle načrtovano višino, tako da znaša skupna zunanja realizacija v letu 1982 14.157 milij. din, kar je 93 % načrtovane višine.

Načrtovano količino in vrednost prodaje so v letu 1982 presegli v TOZD Hladna valjarna Jesenice, Profilarna in Jeklovlek, samo količinski plan so presegli v TOZD Elektrode, vrednostnega pa v TOZD Livarna, Žičarna in Žebljarna. Ostalih šest TOZD vključno s TOZD

Monter iz Dravograda zaostaja za načrti tako po količini kot tudi po vrednosti, zaostanek pa je večji le v TOZD Hladna valjarna Bela (velika količina, 9.418 ton, prevajalna kot storitev drugim) in Vratni podboji (pomanjkanje naročil). Poprečna dosežena prodajna cena je v letu 1982 za Železarno znašala 34.049 din/t, kar je 3 % ali 1.035 din/t manj, kot smo predvideli. TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, Žičarna, Jeklovlek in Žebljarna so dosegle oziroma presegle načrtovano prodajno ceno, vse ostale TOZD pa za njo zaostajajo. Zaostanek se giblje med 1 % v TOZD Monter Dravograd in 15 % v TOZD Vratni podboji.

V elektrooddelku
(Foto S. Kokalj)

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V DECEMBRU 1982

T O Z D	IZVRŠITEV DECEMBER 1981			PLAN DECEMBER 1982			IZVRŠITEV DECEMBER 1982			I N D E K S I					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	32	44.420	1.436	60	46.000	2.760	40	112.648	4.478	125	254	312	67	245	162
Valj. bluming-štekel	6.964	26.394	183.803	7.500	32.934	247.005	9.078	36.197	328.586	130	137	179	121	110	133
- bluming	410	22.810	9.343	460	22.491	10.346	862	32.466	27.959	210	142	299	187	144	270
- štekel	6.554	26.618	174.460	7.040	33.616	236.659	8.216	36.588	300.627	125	137	172	117	109	127
Valj. žice in profilov	1.903	16.583	31.564	1.980	21.906	43.374	1.943	22.614	43.946	102	134	139	98	103	101
Valj. debele pločevine	6.451	25.923	167.229	6.520	32.620	212.679	6.432	39.291	252.710	100	152	151	99	120	119
Hladna valj. Bela	7.346	31.677	232.690	7.960	38.767	308.585	7.545	41.431	312.589	103	131	134	95	107	101
Hladna valj. Jesenice	2.387	29.569	70.582	2.340	34.393	80.480	2.148	40.311	86.603	90	136	123	92	117	108
Žičarna	3.245	36.003	116.844	3.810	40.727	155.171	3.876	54.446	211.009	119	151	181	102	134	136
Profilarna	1.713	26.247	44.965	1.480	31.572	46.726	1.791	37.533	67.241	105	143	150	121	119	144
- HOP	1.622	23.885	38.735	1.415	29.130	41.219	1.668	36.705	61.241	103	154	158	118	126	149
- ronđele	55	82.042	4.517	45	97.946	4.408	16	122.228	1.981	29	149	44	36	125	45
- stebr. in distančn.	36	47.093	1.713	20	54.968	1.099	107	37.619	4.020	297	80	235	535	68	366
Skladišče 38	189	44.219	8.362	130	56.159	7.301	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vratni podboji	90	50.218	4.493	150	60.905	9.136	95	49.039	4.632	106	98	103	63	81	51
Jeklovlek	1.786	41.131	73.462	1.930	48.002	92.645	2.150	60.411	129.914	120	147	177	111	126	140
Elektrode	2.578	27.498	70.889	2.000	35.714	71.427	2.428	51.256	124.462	94	186	176	121	144	174
- elektrode, var. žica,															
- suha masa, Empna Zgb.	2.285	29.728	67.919	1.930	36.317	70.092	2.050	59.474	121.952	90	200	180	106	164	174
- varilni prašek	114	24.116	2.743	70	19.080	1.335	92	22.536	2.082	81	93	76	131	118	156
- šamotna masa	179	1.264	227	-	-	-	286	1.498	428	160	119	189	-	-	-
Žebljarna	985	21.251	20.928	990	15.462	15.307	1.028	30.376	31.222	104	143	149	104	196	204
OSNOVNA REALIZACIJA	35.669	(28.799)	1.027.247	36.850	(35.077)	1.292.596	38.554	(41.433)	1.597.392	108	144	156	105	118	124
Strojne delavnice			844			859			783			93			91
Remontne delavnice			85			133			73			86			55
Vzdrževanje			57			32			-			-			-
Energetika			6.970			11.513			24.173			347			210
- el. energija MWh	24.792		149				23.800		72	96		48			
- topla voda Gcal	15.030		2.000				37.294		13.860	248		693			
- kisik t	168		1.290				172		1.348	102		104			
- argon t	62		2.056				101		3.852	163		187			
- dušik t	5		32				10		80	200		250			
- vodik kg	768		154				1.177		331	153		215			
- butan t							129		3.558						
- para t			1.289				734		329			322			
- plin in vod. delav. m ³							85.266		258						
- zemeljski plin m ³							37.280		485						
Transport			376			362			663			176			183
Ostale storitve			18.169			20.812			59.388			327			285
SK. ZUNANJA REALIZACIJA			1.053.748			1.326.307			1.682.472			160			127
Monter Dravograd	898	(49.392)	44.354	1.274	(44.395)	56.559	963	(71.290)	68.652	107	144	155	76	161	121
- od tega storitve															

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR—DECEMBER 1982

T O Z D	IZVRŠITEV OD I-XII 1981			PLAN OD I - XII 1982			IZVRŠITEV OD I-XII 1982			I N D E K S I					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v ooo din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	590	43.558	25.687	700	46.000	32.200	527	95.266	50.228	89	219	196	75	207	156
Valj. bluming-štekel	82.367	25.693	2.116.232	86.000	32.970	2.835.374	82.586	32.103	2.651.251	100	125	125	96	97	94
- bluming	6.532	21.900	143.048	5.000	22.491	112.455	5.962	29.639	176.705	91	135	124	119	132	157
- štekel	75.835	26.019	1.973.184	81.000	33.616	2.722.919	76.624	32.295	2.474.546	101	124	125	95	96	91
Valj. žice in profilov	25.081	16.287	408.492	22.900	21.906	501.650	22.637	20.316	459.898	90	125	113	99	93	92
Valj. debele pločevine	72.977	25.241	1.842.043	72.100	32.620	2.351.863	66.028	32.540	2.148.552	90	129	117	92	100	91
Hladna valj. Bela	84.946	28.089	2.386.078	94.500	38.767	3.663.474	82.435	33.706	2.778.557	97	120	116	87	87	76
Hladna valj. Jesenice	27.411	27.331	749.176	27.000	34.393	928.611	27.609	33.765	932.226	101	124	124	102	98	100
Žičarna	40.414	34.071	1.376.963	42.250	40.727	1.720.729	41.274	43.414	1.791.868	102	127	130	98	107	104
Profilarna	16.977	24.045	408.228	16.750	31.493	527.503	18.673	29.014	541.783	110	121	133	111	92	103
- HOP	16.078	22.230	357.414	16.050	29.130	467.536	17.776	27.361	486.366	111	123	136	111	94	104
- ronđele	446	77.650	34.612	500	97.946	48.973	372	94.848	35.274	83	122	102	74	97	72
- stebr. in distančn.	454	35.697	16.203	200	54.968	10.994	525	38.344	20.143	116	107	124	263	70	183
Skladišče 38	336	40.510	13.627	1.500	56.159	84.239	223	54.930	12.236	66	136	90	15	98	15
Vratni podboji	1.758	47.059	82.739	2.000	60.905	121.810	1.373	51.733	71.017	78	110	86	69	85	58
Jeklovlek	22.495	37.894	852.432	22.300	48.002	1.070.447	22.345	51.023	1.140.106	99	135	134	100	106	107
Elektrode	26.078	22.913	597.521	24.830	35.176	873.430	25.803	32.737	844.729	99	143	141	104	93	97
- elektrode, var. žica,															
- suha masa, Emona Zgb.	22.183	26.248	582.252	23.930	35.739	855.238	22.353	36.723	820.875	101	140	141	93	103	96
- varilni prašek	719	17.273	12.427	900	20.213	18.192	867	23.899	20.722	121	138	167	96	118	114
- šamotna masa	3.175	895	2.841	-	-	-	2.583	1.213	3.132	81	136	110	-	-	-
Žebljarna	11.704	17.589	205.860	11.590	15.462	179.203	11.492	26.052	299.386	98	148	145	99	168	167
OSNOVNA REALIZACIJA	413.134	(26.783)	11.065.077	424.420	(35.084)	14.890.533	403.005	(34.049)	13.721.837	98	127	124	95	97	92
Strojne delavnice			8.025			10.300			5.465			98			53
Remontne delavnice			1.597			1.600			1.518			95			95
Vzdrževanje			906			386			498			55			129
Energetika			63.403			110.653			96.744			153			87
- el. energija MWh	294.082		875				345.744		1.031	118		118			
- topla voda Gcal	109.055		20.928				161.166		43.644	148		209			
- kisik t	1.211		6.561				1.035		6.264	85		95			
- argon t	598		18.279				729		24.568	122		134			
- dušik t	66		412				66		468	100		114			
- vodik kg	9.481		1.732				8.977		1.890	95		109			
- butan t							659		15.370						
- para t			14.616				2.735		1.588			126			
- plin.in vod.+delav. m ³							556.030		1.436						
- zemeljski plin m ³							37.280		485						
Transport			3.814			4.340			4.328			113			100
Ostale storitve			190.658			249.746			326.948			171			131
SK. ZUNANJA REALIZACIJA			11.333.480			15.267.558			14.157.338			125			93
MONTER Dravograd	10.900	(39.743)	433.204	14.082	(43.851)	617.505	11.616	(43.468)	504.922	107	109	117	82	99	82
- od tega storitve				1.000			929						93		

OSEBNI DOHODEK ZA DECEMBER 1982

Poprečni osebni dohodek Železarne za mesec december na zaposlenega je za 2,3 % nižji od meseca novembra. V prejšnji številki našega glasila smo opredelili dva globalna vzroka, ki sta vplivala, da je neto osebni dohodek na delavca za december manjši. Danes nadaljujemo z analizo ostalih vplivov na višino osebnega dohodka.

Decembrski poprečni zaslužek TOZD Jeklarna je v primerjavi z novembrskim OD za 8,1 % nižji, v primerjavi s poprečjem Železarne pa je TOZD Jeklarna še vedno na prvem mestu. Poprečje presega za 18,6 %. Drugo mesto zavzema TOZD Vzdrževanje, ki ima za 9,7 % višji OD na zaposlenega od poprečja Železarne. Tudi v tej TOZD je OD manjši skoraj za 8 %, število plačanih ur pa se je zmanjšalo za 6,3 %.

Redno število plačanih ur za mesec december je 184. Poprečno število ur se je dvignilo za 2,4 ure na zaposlenega v primerjavi z mesecem novembrom, kar seveda vpliva tudi na osebni dohodek posameznika. Najvišje število ur izkazuje TOZD Valjarna bluming-štel s 195,2 ure na zaposlenega, najmanjše število ur pa delovna skupnost E-TKR-NG 184,6 ure na zaposlenega. Zaradi različnega števila plačanih ur glede na sedemurni delavnik se v decembru izvrši poravnava ur, kar je povzročilo, da evidentirano število ur ne ustreza v vsakem primeru dejansko plačanemu številu ur za december.

Poravnava ur na sedemurni delavnik ima zelo velik vpliv na obseg plačanega časa z nadurnim pribitkom. Za tiste delavce, ki delajo v sistemu dela 5+2, je bila obračunana ena ura rednega decembrskega dela kot nadura. Delavci sistema 4+1 in 6+2 so imeli različno število poravnanih ur glede na turnus, v katerem delajo. Na število poravnanih ur vpliva tudi plačan čas bolezenske odsotnosti nad 30 dni, spremstvo, nega, porodniški dopust. V teh primerih se poravnava rednih ur lahko poveča ali zmanjša glede na čas odsotnosti v tednu in skupni čas trajanja odsotnosti.

Število nadur se je v decembru sicer dvignilo v primerjavi z novembrom za 6312 ur, dejansko število opravljenih in plačanih nadur pa je manjše kot v novembru, saj je v poprečju več kot ena nadura na delavca plačana v smislu poročila ur. Le malo je TOZD, ki so za december priznale več nadur kot za november.

Najvišji odstotek nadur v efektivnih urah ta mesec izkazuje TOZD Žičarna 7,3 %, sledi ji TOZD Družbena prehrana 7,1 %, TOZD Transport z 7,0 %, TOZD Valjarna bluming-štel in Elektrode 6,9 %.

Najmanjši odstotek nadur v efektivnih urah izkazuje TOZD Valjarna žice in profilov, in sicer samo 0,8 %, sledita ji delovni skupnosti KO-FI z 1,3 % in E-TKR-NG z 1,5 %. Omeniti moramo, da so TOZD Remontne delavnice močno znižale število nadur v decembru v primerjavi z novembrom, kar za 2719 ur. Še bolj so skrčili obseg nadur v TOZD Vzdrževanje, kjer je število nadur manjše za 80 % oziroma za 7276 ur v primerjavi z novembrom. V decembru je bil obseg remontov bistveno manjši kot mesec pred tem, obseg nadur pa so skrčili tudi z organizacijskimi spremembami, tako da so okrepili vzdrževanje v TOZD Jeklarna na račun zmanjšanja normativov na manj kritičnih področjih.

Odstotek učinka se je v poprečju Železarne dvignil za 1,6 %. Vidnejše povišanje izkazuje TOZD Profilarna in TOZD Remontne delavnice za 6 %, največji padec pa je v Valjarni žice in profilov 4 % zaradi slabše oskrbe z vložkom. Pri ostalih TOZD ali del. skupnostih je to povišanje oziroma znižanje minimalno.

Stimulacija za rast produktivnosti se je v poprečju dvignila za 1,6 %, za toliko kot učinek. Pomembno višjo stimulacijo so dosegli TOZD: Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Remontne delavnice, Vzdrževanje, najvišji odstotek za izvoz sta dosegli TOZD Želblarna in Elektrode, HV Bela pa je dosegala daleč nadpoprečno kvaliteto strukturo proizvodnje.

Ob dobrih proizvodnih rezultatih bi večina temeljnih organizacij dosegla višino čistega osebnega dohodka iz meseca novembra, čeprav novembrski OD v prejšnji meri bogati OD za delo na praznik. Zaradi obveznega obračuna po novih, za 2,35 % višjih prispevnih stopnjah, pa je neto zaslužek za večino nižji kot mesec pred tem, ko je bruto OD na delavca poprečno za 1 % večji.

Letni plan OD na zaposlenega smo presegli za 3,3 %. Po TOZD je to preseganje različno. Največje preseganje izkazuje TOZD Jeklarna za 11,2 %, TOZD Plavž za 8,2 %, TOZD Profilarna za 6,7 %, TOZD Valjarna bluming-štel za 6,4 %, Remontne de-

lavnice 5,7 %, TOZD Valjarna žice za 5,4 %, TOZD Žičarna za 5,7 %, TOZD Jeklarni za 4,8 %, TOZD Elektrode za 4,4 %. Druge TOZD in vse tri delovne skupnosti so plan neto OD na delavca presegle pod poprečjem, dve delovni skupnosti in pet temeljnih organizacij pa je pod višino planiranega OD na delavca.

Plan sredstev OD je zaradi manjšega števila delavcev na ravni Žele-

zarne presežen le za pol odstotka. V večji meri sta ga presegli temeljni organizaciji Plavž in Jeklarna, bistveno manj pa Vzdrževanje, Remontne delavnice in Profilarna. Nekaj TOZD odstopa minimalno od planiranih sredstev, v dobri polovici TOZD in vseh treh delovnih skupnostih pa planiranih sredstev OD niso dosegli. Podobna razporeditev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti bi bila tudi glede na rast OD med posameznimi temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi (21–25 %).

Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV DECEMBER 1982

Obdobje	Ur na zaposl.	OD na uro	DIN na zaposl. brez bolov.	DIN na 182 ur brez bol. nad 30 dni	% učinka	Indeks OD 1981=100
L 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	47,3
L 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	62,0
L 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	74,0
L 1981	181,8	67,12	12.367	12.377	45,4	100,0
I. 1982	184,5	78,22	14.436	14.236	46,6	115,0
II.	173,6	80,96	14.059	14.735	49,4	119,1
III.	184,5	75,73	13.969	13.783	48,0	111,4
IV.	183,9	75,64	13.913	13.766	48,0	111,2
V.	184,6	76,18	14.060	13.865	48,1	112,0
VI.	179,6	73,95	13.280	13.459	47,2	108,7
VII.	182,6	80,99	14.785	14.740	46,1	119,1
VIII.	182,9	79,54	14.550	14.476	43,9	116,9
IX.	180,5	78,85	14.233	14.351	46,1	115,9
X.	176,0	86,14	15.163	15.677	46,8	126,7
XI.	182,6	91,86	16.777	16.719	47,9	135,1
XII.	185,1	88,55	16.387	16.116	49,5	130,2
I–XII 1982	181,7	83,55	15.181	15.206	47,3	122,9

STRUKTURA OD ZA MESEC DECEMBER 1982

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %			
			24=100	21=100	17=100	
1. Osnovni OD	39.879.198	6.295	37,4	38,5	44,6	
2. Učinek	19.739.697	3.116	18,5	19,1	22,1	
3. Stimul. za pr.	3.629.006	573	3,4	3,5	4,1	
4. Ocena del. pr.	5.226.166	825	4,9	5,0	5,8	
5. Skupaj 1–4	68.474.067	10.809	64,2	66,1	76,6	
6. Nočni dod.	2.728.931	431	2,6	2,6	3,0	
7. Popol. dodatek	1.490.186	235	1,4	1,4	1,7	
8. Nadur. dodatek	1.219.648	193	1,1	1,2	1,4	
9. Nedel. dodatek	1.035.046	163	1,0	1,0	1,2	
10. Sob. dodatek	378.116	60	0,3	0,4	0,4	
11. Praz. dodatek	8.911	1	—	—	—	
12. Skupaj 6–11	6.860.838	1.083	6,4	6,6	7,7	
13. Otežkočeni dod.	1.300.457	205	1,2	1,3	1,5	
14. Dod. za del. d.	3.149.061	497	3,0	3,0	3,5	
15. Sob. dopust	880.562	139	0,8	0,9	1,0	
16. Ostala dopl.	8.614.299	1.360	8,1	8,3	9,7	
17. Skupaj 5+12 do 16	89.279.284	14.093	83,7	86,2	100,0	
18. Plač. praz.	3.167	—	—	—	—	
19. Red., izr. dop.	11.782.431	1.860	11,1	11,4	13,2	
20. Nadom. OD za bol. odst. do 30 dni	2.519.509	398	2,3	2,4	2,8	
21. Skup. OD iz sr. delov. org.	103.584.391	16.351	97,1	100,0	116,0	
22. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	2.775.581	438	2,7	2,7	3,1	
23. Ostala refund.	228.249	36	0,2	0,2	0,2	
24. Izplač. neto OD	106.588.221	16.825	100,0	102,9	119,3	

V LETU 1982 VEČ DISCIPLINSKIH PREKRŠKOV

Skupna disciplinska komisija temeljnih organizacij in delovnih skupnosti je v letu 1982 obravnavala 811 od 832 vloženih zahtevkov za uvedbo in vodenje disciplinskega postopka. V vseh primerih kršitve delovne obveznosti so zahtevek vložili vodje temeljnih organizacij oziroma sektorjev.

Največ zahtevkov za uvedbo in vodenje disciplinskega postopka je skupna disciplinska komisija prejela iz TOZD Jeklarna (159 zahtevkov), sledijo ji TOZD Valjarna bluming-štel (126), TOZD Valjarna žice in profilov (79) in TOZD Hladna valjarna Bela (69). Najmanj zahtevkov je prejela iz TOZD Vratni podboji (3) in delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve (1). Med najpogostejšimi kršitvami delovnih obveznosti so neopravičeni izostanki z dela (545 primerov), neizpolnjevanje in nevestno opravljanje delovnih in drugih obveznosti (85 primerov), zamujanje in predčasno odhajanje z dela (77 primerov), odklonitev dela (31 primerov) in vinjenost (28 primerov).

Za storjene hujše in lažje kršitve delovnih dolžnosti je skupna disciplinska komisija v 240 primerih izrekla ukrep prenehanje delovnega razmerja, v 119 primerih je izrekla javni opomin, v 72 primerih pa prenehanje delovnega razmerja pogojno za dvanajst mesecev. V 37 primerih je preklicala pogojno odložen ukrep prenehanja delovnega razmerja. Tako je od 643 izrečenih

ukrepov 277 delavcem izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja, kar je 43 odstotkov vseh izrečenih ukrepov.

V osmih obravnavanih primerih je skupna disciplinska komisija določila poleg izrečenega disciplinskega ukrepa tudi povrnitev škode. V dveh primerih je bila odmerjena dejanska škoda, v šestih pa pavšalna škodnina.

Najbolj pogosta kršitev delovnih dolžnosti je neopravičeno izostajanje z dela. Takšnih izostankov je bilo največ v TOZD Valjarna bluming-štel (105 primerov), v TOZD Jeklarna (90 primerov) in v TOZD Valjarna žice in profilov (56 primerov). Najmanj neopravičenih izostankov z dela je bilo v TOZD Strojne delavnice (19 primerov).

V primerjavi z letom 1981 je skupna disciplinska komisija obravnavala 31 zahtevkov več ali štiri odstotke, v enakem razmerju pa se je povečalo tudi število vloženih zahtevkov. Tudi število izrečenih ukrepov se je povečalo, saj je skupna disciplinska komisija izrekla 643 ukrepov, kar je osem primerov ali en odstotek več kot v letu 1981.

Lilijana Kos

PRIMERAN VOJNIK

DRAGI DRUGOVI,

BOGATAJ IGOR

VOJNIK
ČLAN VAŠEG KOLEKTIVA ZASLUŽENO JE DOBIL VIŠOKO VOJNIKO PRIZNANJE ZNAČKO "PRIMERAN VOJNIK" ZA ODLIČAN USPEH V VOJNOSTRUČNI OBUCI, IDEJNO-POLITIČNOM OBRATOVANJU, VASPITANJU, PRIMERNO I SAVESNO IZVRŠAVANJE VOJNIŠKIH DUŽNOSTI, USPEŠNO SPROVOJENJE V ŽIVOT MERA BEZBEDNOSTI I SAMOZAŠTITE, MARLJIVO UČEŠČE V VAJNASTAVNI AKTIVNOSTIMA, RAZVIRANJE DRUGARSTVA I LJUBANJE BRATSTVA I JEDINSTVA U VOJNOM KOLEKTIVU.

BUDITE PONOSNI TAKVIM UZORNIM ČLANOM VAŠEG KOLEKTIVA, SPOSOBNIM I ODLUČNIM BRANIOCEM SOCIJALISTIČKE SAMOUPRAVNE ZAJEDNICE.

KOMANDANT

potpukovnik

ŠPIRO NIKOVIĆ

22. 12. 1982, KRANJ

(DATUM I MESTO)

MLP

(POTIS)

Naš sodelavec — vzdrževalec Igor Bogataj, ki je na odsluženju vojaškega roka, je dobil priznanje »vzoren vojak« — čestitamo!

POGOJI IN MOŽNOSTI RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI DO LETA 2000 V SR SLOVENIJI

Medobčinski svet SZDL in medobčinski svet ZKS za Gorenjsko organizirata posvetovanje o raziskovalni dejavnosti na območju gorenjskih občin in vodita razpravo o osnutku analize pogojev in možnosti dolgoročnega razvoja raziskovalne dejavnosti do leta 2000. Posvet bo 4. februarja v Kranju Občinske organizacije SZDL in ZKS pa ob tem vodijo razpravo in analizo dejavnosti po občinah. Sinteza te analize bo podana na posvetovanju v Kranju.

Osnutek analize pogojev in možnosti dolgoročnega razvoja raziskovalne dejavnosti do leta 2000 mora biti oprt na srednjeročne in dolgoročne razvojne cilje Slovenije in na osnovi tega opredeljene družbene cilje. Z dokumentom, ki ga je izdala Raziskovalna skupnost Slovenije v obliki zvezka, je prav, da se v raziskovalnih sredstvih in organizacijah združenega dela podrobno seznanijo in nanj dajo svoje mnenje. Tekoči družbeni plan, ki obravnava razvojne naloge po področjih in za prestrukturiranje industrije, obravnava raziskovalno dejavnost kot prednostno. V tem okviru naj bi imela prednost aplikativna raziskovalna dejavnost. V raziskovalnih programih gospodarstva naj bi imele prednost raziskave, ki povečujejo prednost domačega znanja, odpravljajo tehnološko odvisnost od uvoženih surovin, energije in raziskave za uvajanje sistemskih tehnik in informatike v gospodarstvu in družbenih službah.

Občinske raziskovalne skupnosti naj bi oblikovale programe in zagotavljale sredstva predvsem za raziskave, pomembne za usmerjanje demografskega, socialnega in prostorskega razvoja občin.

V osnutku je naveden razvoj raziskovalne dejavnosti v svetu, saj se ob oblikovanju slovenske znanstvene politike ne smemo omejiti le na republiko, temveč je nujno upoštevati celoten oz. svetovni prostor.

Kot oviro za hitrejši razvoj raziskovalne dejavnosti v Sloveniji navajajo, da je sicer ugodna politična klima za razvoj znanosti, nimamo pa ustreznega ekonomskega sistema, sistema gospodarjenja, ki bi razvil socioekonomske potrebe po rezultatih znanja, da bi sprotno uveljavljali rezultatov znanja postalo sestavni del poslovne politike v organizacijah združenega dela.

Drugo vprašanje, ki ga ob tem postavljajo, je problem kadrovskega potenciala. Načelo selektivnega razvoja je močno poudarjeno, ima pa še premalo uspešnih realizatorjev. Navajajo tudi, da je bil dosedanji razvoj večine tehnološko zahtevnih programov v Sloveniji in Jugoslaviji spontan in neusklajen, zato bomo za bolj sistematični razvoj rabili poleg ustrežnejše ekonomske politike tudi institucije, ki bo povezovala konceptsko-programsko, tehnološko-razvojno, kadrovske, organizacijske, finančne, izvozne-uvozne in druge naloge pri razvoju takih projektov.

Glede razvojnih možnosti in prednosti Slovenije je v materialu navedeno, da ima usmeritev v pospeševanje razvijanje visoko kvaliteten programov, poleg težav in tveganj, tudi velike razvojne možnosti. Vlaganje v te programe vseh gospodarskih panog daje jamstvo, da bo Slovenija lahko zaposlila vse več strokovno usposobljenih ljudi s srednjo in visoko izobrazbo. Z zmanjšanjem razlik v produktivnosti lahko zelo povečamo gospodarsko rast teh programov in s tem celotnega gospodarstva.

Presoja o tem, ali naj Slovenija v prehodnem obdobju pospešeno dograjuje in izboljšuje svojo bazično proizvodnjo, ali naj večino svojih finančnih, kadrovskih in drugih razvojnih potencialov usmeri v izboljšanje obstoječih in razvijanje novih visoko kvaliteten programov proizvodov in storitev. Pri tem pravi, da mora preseči zgolj panožne, lokalne in regionalne kriterije razvoja.

Svojo oceno moramo dati tudi ne trditve, ki jo navajajo ob zaposlovanju, ko pravimo, da ustvarjanje družbenega proizvoda na zaposlene ga oziroma na vložena sredstva je glede na izvozne možnosti vlaganje v zaokroženo bazično osnovo v slovenskem gospodarstvu ne morej prijeti z možnimi rezultati visoko kvaliteten predelovalnih programov. Konkretno navajajo, koliko bi namesto enega metalurškega objekta lahko usposobili novih delovnih mest in da so realne možnosti za odpiranje do 15.000 delovnih mest v tem desetletju. Seveda pri tem gradio ne pove, od kod bo preprosti al za te predelovalne kapacitete. Ne vajojo pa, da se z delnimi rekonstrukcijami in delno z novimi naložbami odpira realna možnost, da se v osemdesetih letih doseže visoka industrijska rast (vsaj 5 %) in tud uspešna rast izvoza, kar je celo bol pomembno kot stopnja gospodarske rasti.

Prav gotovo je pri delovanju za uresničevanje stabilizacijske politike na tem področju osrednja naloga razvoj in krepitev ustvarjalne in produktivne moči razvojno-raziskovalnega dela v združenem delu pre vseh nam dostopnih oblik, kot se množična inventivna dejavnost, razvoj in krepitev razvojnih oddelkov OZD in krepitev programskega i dohodkovnega povezovanja me OZD ter raziskovalnimi organizacijami.

N. Š.

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE O DRUŽBENEM PLANU ZA LETO 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

minimalno pa se bo povečala za 10,7 %; zaposlenost se bo povečala za 0,5 %, in sicer v gospodarstvu za 0,6, v negospodarstvu pa nič; sredstva za reprodukcijo se bodo nominalno povečala za 36,1 %; skupni izvoz bo večji za 28 %, od tega na konvertibilno področje za 14 %; uvoz se bo povečal za 19 %, od tega s konvertibilnega področja za 47 %, tako da bo pokritje uvoza z izvozom znašalo 66,8 %, od tega na konvertibilnem področju 65,1 %. Ob tem je v predlogu poudarjeno, da na gibanje uvoza in izvoza odločilno vpliva planirana dinamika uvoza in izvoza v Železarni, ki pa še ni usklajena v samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, pogojuje pa jo izredno visoka stopnja rasti izvoza v letih 1981 in 1982.

Na osnovi uresničevanja v predlogu navedenih nalog naj bi se fizični obseg proizvodnje in storitev v občini v letu 1983 povečal za 2,5 %. Glede na to in na že navedeno predvideno rast družbenega proizvoda naj bi se amortizacija zaradi valorizacije osnovnih sredstev in novih osnovnih sredstev povečala nekoliko bolj kot družbeni proizvod, zato bo tudi rast dohodka le 22 %, oziroma nižja od rasti družbenega proizvoda. Resolucija SR Slovenije predvideva, da bodo cene energije in transporta naraščale hitreje od ostalih cen, zato bo rast družbenega proizvoda tudi manjša od rasti celotnega prihodka.

Predlog občinske resolucije navaja, da bo rast sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb občanov počasnejša od rasti dohodka in čistega dohodka, zato se bodo sredstva za reprodukcijo povečala kar za 36 %.

Najpomembnejša in največja naloga, ki je v letu 1983 predvidena v občini, je vsekakor gradnja jeklarne 2, pa tudi sicer je Železarna med največjimi investitorji, saj skupaj z jeklaro 2 načrtuje 3.302.900.000 din investicij.

Na področju družbenih dejavnosti so predvidene naložbe v vzgojno-izobraževalne objekte, za katere bo najmanj polovica sredstev zbranih s samoprispevkom in naložbe, ki bodo dogovorjene v spremembah in dopolnitvah samoupravnih sporazumov oziroma dogovorov o temeljnih planov. Letos so predvidena tudi pripravljala dela za izgradnjo patomorfološkega oddelka pri jeseniški bolnišnici.

V letu 1983 je predvidena izgradnja 193 družbenih stanovanj, in sicer 103 na Belem polju, 40 na Jesenicah v centru II in 50 v krajevni skupnosti Sava ter 90 stanovanj v individualni gradnji. Velika pozornost je namenjena tudi komunalnemu urejanju nezazidanih stavbnih zemljišč in naložbam v primarne komunalne naprave individualne rabe.

PREDLOG PRORAČUNA OBČINE

Predlog odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1983 sloni na zakonskih in resolucijskih opredelitvah, ki dovoljujejo rast splošne porabe za 10,7 % glede na leto 1982. Proračun tako znaša 144.275.000 din, medtem ko dovoljen obseg proračuna znaša 125.100.000 din s tem, da se dohodki proračuna, realizirani nad dovoljenim obsegom namenijo za financiranje programa blagovnih rezerv občine in sofinanciranje samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane občine in SR Slovenije.

PREDLOG PROGRAMA DELA ZBOROV SKUPŠČINE

Predsedstvo Skupščine občine Jesenice delegatom vseh treh zborov predlaga v razpravo in sprejem program dela zborov v letu 1983 ter periodični delovni načrt zborov za prvo tromesečje letos. O osnutku programa so delegati vseh treh zborov razpravljali v decembru lanskega leta, v dokaj široki aktivnosti pa je bila dana možnost vsem delegatskim okoljem za sodelovanje pri oblikovanju programa. Program dela bo seveda mogoče med letom dopolnjevati glede na oceno razmer v občini in republiki, tako da bo skupščini občine omogočeno reagirati na vse pomembne pojave, ki bodo zahtevali poseg skupščine občine v skladu z njeno pristojnostjo in odgovornostjo.

OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SAMOPRISPEVKU

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispev-

ku, o čemer bodo razpravljali zbori republiške skupščine 9. februarja, prinaša nekatere bistvene spremembe glede na sedanji zakon in zato je predsedstvo skupščine občine menilo, da morajo o predlaganih spremembah spregovoriti delegati vseh treh zborov. O tem v današnji številki objavljamo poseben sestavek.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta poleg tega na ločenih sejah obravnavala še:

PREDLOG ODLOKA O UREJANJU, VZDRŽEVANJU IN VARSTVU ZELENIH POVRŠIN

O osnutku sta zbor razpravljala že na decembrski seji, sedaj pa izvršni svet Skupščine občine Jesenice delegatom predlaga, da odlok obravnavajo in ga sprejmejo. Odlok namreč ureja vrsto zadev, ki izhajajo iz naše ustave, vendar pa v njej niti v drugih dokumentih ni natančno opredeljeno, kdo je odgovoren za njihovo uresničevanje in spoštovanje. Predloženi odlok natančno določa pristojnosti, dolžnosti in odgovornosti na področju urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin. Določa pravila našega ravnanja, ki bodo brez dodatnih finančnih sredstev osnova za uveljavljanje povečane skrbi družbe in posameznikov od zelenih površin, kot pomembnega dela našega okolja.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O NADOMESTILU ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč, na podlagi katerega se zbirajo finančna sredstva, ki predstavljajo osnovni vir za financiranje komunalne infrastrukture v občini, je po dogovoru med slovenskimi občinami oblikovan tako, da se glede na planirano višino potrebnih sredstev za izgradnjo komunalnih objektov in naprav zvišajo plačila nadomestil za zavezanca, oziroma da se vrednost točke oblikuje skladno z ovrednotenim programom graditve primarnega omrežja komunalnih objektov in naprav skupne rabe. Za lansko leto so bila ta sredstva planirana v višini 13.620.000 din, letos pa v višini 16.000.000 din in zato je v odloku predlagana za enak odstotek, to je 15,3 %, povečana vrednost točke, ki po predlogu znaša 0,0075 din.

O POENOTENJU OBRATOVANEGA ČASA PRODAJALNA GORENJSKEM

Odbor za trgovino pri medobčinski gospodarski zbornici za Gorenjsko si že nekaj časa prizadeva, da bi

poenotil obratovalni čas prodajal na območju Gorenjske in je v zvezi s tem vsem občinskim skupščinam že pomladi lanskega leta poslal predloga samoupravnega sporazuma o enotnem poslovnem času in minimalnem poslovnem času v organizacijah združenega dela s področja trgovine na Gorenjskem. Seveda gre pri tem tudi za izboljšanje rezultatov gospodarjenja trgovin na drobno, večjo produktivnost in ekonomičnost poslovanja, znižanje stroškov poslovanja in tudi za boljše postrežbo kupcev. Izvršni svet skupščine občine zato delegatom zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti predlaga osnutek odloka o dopolnitvah odloka o obratovalnem času v organizacijah združenega dela s področja trgovine na drobno, gostinstva, turizma, obrti in drugih storitvenih dejavnosti ter obratovalnicah samostojnih obrtnikov v občini Jesenice. O osnutku predlaganih sprememb bodo delegati morali seznaniti predvsem potrošniške svete v krajevnih skupnostih in prizadete organizacije združenega dela.

PREDLOG ODLOKA O SPLOŠNI PREPOVEDI PROMETA Z ZEMLJIŠČI V KRANJSKI GORI IN NA BLEJSKI DOBRAVI

Skupščina občine je v okviru nalog iz družbenega plana občine za obdobje 1981-1985 predvidela pravico načrtov za posamezna območja naselij kot prenovo, dopolnitev ali novelacijo že sprejetih ureditev, tako dela centralnega območja Kranjske gore, območje naselja Log, ki vključuje tudi Čičare ter osrednjega dela naselja Blejska Dobrava.

Da se omogoči izdelava potrebnih zazidalnih načrtov za navedena območja ter zagotovi smotrna in urejena izgradnja stanovanjskih in drugih objektov, je komite za urejanje prostora in varstvo okolja skupščine občine v skladu z zakonom za urbanistično planiranje pripravil predloga odlokov o splošni prepovedi prometa z zemljišči, parcelacije, spremembe kulture in gradnje na navedenih območjih ter drugih posegih, ki bi lahko v času priprave dokumentacije otežkočali izdelavo zazidalnih načrtov, njihovo kasnejšo realizacijo in s tem sprejete urbanistične politike.

Komite je pri tem izhajal iz preteklih negativnih izkušenj, na katere opozarja tudi javno pravo-branilstvo, da je potrebno zemljišča, ki se določijo za gradnjo, pravočasno zavarovati pred spekulativnim prometom in s tem v skladu z zakonom omogočiti pridobivanje zemljišč ob enakih pogojih vsem občanom. Oba odloka navajata konkretne parcele, ki jih zajema ta prepoved.

ODREDELJEVANJE SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE V SAMOUPRAVNIH DOKUMENTIH OZD

V prejšnji številki smo iz glasila Družbena samozaščita ponatili prvi del sestavka o položaju in vlogi komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, danes pa povzemamo del, ki obravnava opredeljevanje teh vprašanj v samoupravnih splošnih dokumentih organizacij združenega dela.

Samoupravni splošni dokumenti organizacij združenega dela so pravni dokumenti, s katerimi delavci v organizacijah združenega dela z osebnim izjavljanjem ali prek delegatov v delavskem svetu na splošno urejajo družbeno-ekonomske in druge samoupravne odnose v organizacijah združenega dela.

Po 404. členu ustave SFRJ in 573. členu zakona o združenem delu so za samoupravne splošne dokumente mišljeni družbeni dogovori in samoupravni sporazumi, s katerimi se na splošno urejajo samoupravni odnosi in drugi splošni dokumenti organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Družbeni dogovori so po 124. členu ustave SFRJ in 579. členu zakona o združenem delu samoupravni splošni dokumenti, s katerimi organi družbeno-političnih skupnosti in zainteresirane organizacije združenega dela, zbornice, druga splošna združenja, samoupravne interesne skupnosti, krajevene skupnosti, sindikati in druge družbenopolitične organizacije in družbene organizacije zagotavljajo in usklajujejo samoupravno urejanje družbeno-ekonomskih in drugih odnosov širšega skupnega interesa udeležencev dogovora ali splošnega družbenega interesa.

Samoupravni sporazumi so samoupravni splošni dokumenti, s katerimi se opredeljujejo in usklajujejo družbeno-ekonomske in drugi samoupravni odnosi in interesi v družbeni reprodukciji in v drugih oblikah uresničevanja družbeno-ekonomskega položaja delavcev in drugih delovnih ljudi in njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti. Samoupravni sporazumi medsebojno sklepajo delavci v temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti, organizacije združenega dela, banke in druge samoupravne organizacije, zavarovalne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti, gospodarske zbornice in druga splošna združenja samoupravnih organizacij in skupnosti in sindikati. Udeleženske samoupravne sporazuma so poleg sindikata lahko tudi družbenopolitične organizacije, kadar se opredeljujejo odnosi, ki so v interesu uresničevanja njihovih ciljev in nalog, opredeljenih v njihovih statutih. Udeleženska samoupravna sporazuma je lahko tudi družbeno-politična skupnost, kadar se po načelu enakopravnosti sredstva, s katerimi razpolagajo, medsebojno združujejo s temeljnimi organizacijami združenega dela ali drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi (586. člen zakona o združenem delu).

V zvezi s sklepanjem družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov med posameznimi družbenimi subjekti zaradi uresničevanja pravic in dolžnosti s področja splošne ljudske obrambe je v zveznem zakonu o splošni ljudski obrambi zapisano:

— da delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela s samoupravnimi sporazumi o združevanju v delovno ali sestavljeno organizacijo združenega dela ali v druge oblike združevanja dela in sredstev urejajo opravljanje nalog in opravil s področja splošne ljudske obrambe, ki so skupnega interesa za združene organizacije (35. člen);

— da se priprave za proizvodnjo in opravljanje uslug v vojni in izvrševanje drugih nalog splošne ljudske obrambe v osnovnih in drugih organizacijah združenega dela zasnuje na družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih, če pa priprave za proizvodnjo v vojni zajemajo proizvodnjo izdelkov za oboroževanje in vojno opremo, je v družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih udeleženi tudi zvezni izvršni svet, zvezni sekretariat za ljudsko obrambo pa zagotavlja strokovno pomoč in strokovni nadzor pri uresničevanju priprav. V primeru nesoglasja med udeleženci družbenega dogovora oziroma samoupravnega sporazuma se naloge v zvezi s proizvodnjo in izvrševanjem uslug v vojni in izvrševanje drugih nalog splošne ljudske obrambe temeljnih in drugih organizacij združenega dela opredeljujejo z odločami in plani družbeno-političnih skupnosti. Pri sklepanju družbenega dogovora ali samoupravnega sporazuma oziroma pri opredeljevanju navedenih nalog temeljnim in drugim organizacijam združenega dela se mora izhajati iz razpoložljivih kapacitet, ljudskih, materialnih in drugih možnosti teh organizacij. Če pa se tem organizacijam postavljajo naloge, ki presegajo okvire njihove lastne priprave oziroma možnosti, je družbeno-politična skupnost, katere organ je predložil take zahteve, dolžna temeljni ali drugi organizaciji združenega dela zagotoviti sredstva, potrebna za uresničevanje teh

nalog v tistem delu, ki presega lastne priprave oziroma možnosti te organizacije (38. člen);

— v samoupravnih interesnih skupnostih se organizira in spodbuja sodelovanje temeljnih in drugih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti na področjih, za katere so osnovane, daje iniciativa za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, izvaja usklajevanje skupnih interesov in razvijajo druge aktivnosti pri uresničevanju splošne ljudske obrambe (58. člen);

— v planih in programih dela in razvoja temeljnih in drugih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter v družbenih planih družbeno-političnih skupnosti se mora načrtovati tudi razvoj splošne ljudske obrambe v skladu z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov po enotni metodologiji, ki jo predpisuje zvezni izvršni svet (201. člen);

— temeljne in druge organizacije združenega dela, krajevene skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti in družbeno-politične skupnosti lahko s samoupravnimi sporazumi o združevanju sredstev za izvrševanje določenih nalog splošne ljudske obrambe in uresničevanje pogojev in možnosti za uresničevanje načrtov in programov splošne ljudske obrambe in za zadovoljevanje drugih potreb, ki so skupnega interesa na določenem področju. Tudi druge samoupravne organizacije in skupnosti, katerih priprave so manjše od njihovih možnosti, prispevajo obrambnim pripravam samoupravnih organizacij in skupnosti, katerih obrambne priprave presegajo njihove možnosti, pod pogoji in na način, ki je opredeljen v samoupravnem sporazumu (29. člen).

V posebni prilogi glasila Družbena samozaščita št. 103 z dne 20. decembra 1982 so objavljene teze za opredeljevanje pristojnosti in nalog komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v statutih organizacij združenega dela.

Železarski globus

ALŽIRIJA

Izkop alžirske železove rude je bil leta 1982 za 17 % večji kot leta 1981 in je dosegel 4,2 milij. ton. To rudo so poleg preskrbe domačih železarn izvozili tudi v Belgijo, Italijo in Romunijo. S precejšnjimi vlaganji nameravajo povečati letni izkopi železarske surovine do leta 1985 na 5 milij. ton in do leta 1990 celo na 13 milij. ton.

KADROVSKO GIBANJE V DECEMBRU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Karel BOHINC, 1929, Livarna — 35 let v ŽJ; Marjan CANKAR, 1927, Valjarna bluming-štek — 34 let v ŽJ; Nirkar CORDIČ, 1927, Družbena prehrana — 10 let v ŽJ; Anton JENSTERLE, 1924, Remontne del. — 20 let v ŽJ; Janez MUR, 1925, Energetika — 36 let v ŽJ; Ljubo RAZINGER, 1923, Transport — 34 let v ŽJ; Janez VILMAN, 1926, Željarna — 40 let v ŽJ in Ivica VESKOVIČ, 1932, FRS — 35 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Franc DOLENC, 1928, Jeklovlek — 18 let v ŽJ; Ibrahim DURATOVIČ, 1931, Jeklarina — 26 let v ŽJ; Janez FERJAN, 1926, Strojne del. — 35 let v ŽJ; Ludvik JURMAN, 1929, Livarna — 29 let v ŽJ; Vinko LEGAT, 1928, spl. varn. sl. — 29 let v ŽJ; Gligorij MEKTIČ, 1915, Vzdrževanje — 27 let v ŽJ; Jože VALENTINČIČ, 1925, Žičarna — 23 let v ŽJ; Anica VERGELJ, 1928, Žičarna — 26 let v ŽJ in Gvido VOLF, 1933, Valjarna debele pločevine — 31 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLA STA: Marijan KRISTAN, 1927, Valjarna žice — 22 let v ŽJ in Rado PRISTOV, 1927, Strojne del. — 36 let v ŽJ.

Svojem naše iskreno sožalje!

	SKLNI ILI DEL. RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE						plan. št. del. za 1. 82	dejansko stanje
	iz JLA	st. iper- distri	ostali	SKUPAJ	iz JLA	disci- plinso	po skl. od. za DE	upokojeni	umrli	SKUPAJ		
FLAVI	-	-	1	1	1	-	-	-	-	1	220	227
JEKLAJNA	2	-	9	11	1	6	1	1	-	9	720	700
LIVARNA	-	-	-	-	-	-	1	2	-	3	89	85
VALJ. BL. ST.	-	-	6	6	-	4	-	1	-	5	408	382
VALJ. ŽICE	-	-	1	1	-	-	1	-	1	2	185	163
VALJ. DEB. FL.	-	-	-	-	-	2	1	1	-	4	168	159
HL. VALJ. BELA	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3	290	275
HL. VALJ. JES.	-	-	1	1	2	1	-	-	-	3	225	217
ŽIČARNA	1	-	1	2	1	2	-	2	-	5	283	258
PROFILARNA	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	80	71
VRAT. FODS.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	62
JEKLOVLEK	1	-	-	1	-	-	2	1	-	3	160	149
ELEKTRODE	-	-	2	2	-	3	-	-	-	3	260	249
ŽELJARNA	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	85	85
STROJ. DEL.	1	-	-	1	-	1	-	1	1	3	335	328
REMONTNE D.	2	-	-	2	-	1	1	1	-	2	515	504
VZDRŽEVANJE	2	-	1	3	-	-	2	1	-	3	548	549
ENERGETIKA	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1	245	247
TRANSPORT	1	-	2	3	-	1	-	1	-	2	380	372
DS KO-FI	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	283	277
DS K S I	3	-	12	15	-	-	-	1	-	1	353	350
DS E T N	-	-	1	1	-	1	-	-	-	1	492	479
DRUŽB. FREHR.	-	-	2	2	-	-	-	1	-	1	173	167
SKUPAJ	14	-	31	45	5	26	9	17	2	59	6567	6355

Prijateljstvo je krasna stvar. Prijatelji si pomagajo med seboj. Kdo ti bo prvi v stiski priskočil na pomoč, če ne prijatelj? Prijatelj bo za prijatelja storil vse, kar je v njegovih močeh. Brez pomisleka!

Seveda pa vsi prijatelji ne morejo pomagati vsjemu prijatelju (prijateljem) enako. Bolj je prijatelj kvalificiran, na višjem položaju je, več družbenega ugleda ima, več lahko stori za svojega prijatelja (prijatelje). Žal nekateri te lepote nočejo dojeti. Sklicujejo se na nekatere družbene norme, na socialistično moralo ali celo na nekatere predpise, ker jim njihova zožena zavest ne dovoljuje spoznati vse lepote prijateljstva, ki je onstran norm, morale in predpisov.

Tak zožen pogled na prijateljstvo, ki nikakor ne more biti v čast samoupravljalcem, kdaj pa kdaj lahko zapazimo tudi v zapisnikih s sestankov naših samoupravnih organov, na primer v TOZD Željarna, TOZD Transport ali TOZD Družbena prehrana.

Tako, na primer, bolj malo razumevanja za prijateljstvo najdemo v zapisniku delavskega sveta TOZD Željarna z dne 24. decembra lani, ko beremo, da je »tov. Gasar poročal o fizični likvidaciji osnovnih sredstev. Povedal je, da je bil prodan stroj, ki je last naše TOZD in to brez naše vednosti. To, da je bil stroj prodan, se je ugotovilo šele, ko se je izvrševala inventura osnovnih sredstev. (Kot da bi moral usko do vedeti prav vse?)

In dalje: »Na podlagi tega je bil sprejet 5. sklep: DS meni, da je strokovna komisija, ki ocenjuje vrednost osnovnih sredstev, dolžna obvestiti vodstvo TOZD, pri ocenjevanju pa mora sodelovati tudi asistent za delovne naprave TO, katere last je stroj. DS meni, da je bil stroj prepoceni prodan.

Kakšno licemerje s strani tako uglednega organa kot je delavski svet? Kot da gesta prijateljev, ki delajo v strokovni komisiji, diši po nekakšni neprijateljski samovolji? Zakaj za vrage ne bi zaupali prijateljem iz strokovne komisije? Kot da bi bil denar vse? Kot da nismo že nešteto krat rekli: tistih nekaj tisočakov gor ali dol, zaradi njih pa že ne bo nikogar konec! Kot da zaradi prijateljstva ne bi kazalo kdaj pa kdaj tudi malce, čisto malce zamižati? Saj je prijateljstvo vendar tako krasna stvar. Mar ni boljše prijateljstvo kot pa zamera?

Če bi že bilo na tem, da bi si izbirali prijatelje med vrliimi delegati delavskega sveta TOZD Željarna ali delavskega sveta TOZD Transport, bi se odločil za slednje. Prijateljstvo bolj cenijo. Na dobri poti so, da ga spoznajo in začutijo v le prijateljstvu lastni širokosrčnosti in velikodušnosti. A žal, kot bomo videli, dobra volja in pripravljenost za prijateljstvo ni dovolj. Pravi prijatelj se ne sme ustrašiti vsakega nabuhlega birokrata, ki mu maha pod nosom z nekakšnimi predpisi o licitaciji. Pravi prijatelj bi temu birokratu vzeml iz rok te smešne papirje in ga z njimi lopnil po njegovi birokratski butici in če bi bilo treba, bi dal tudi življenje za svojega prijatelja.

Za pravega prijatelja ni nobenega »čee« ali »v kolikor«. Pravi prijatelj ne bi nikoli sprejel takšnegale sklepa: »Glede prodaje kombibusa VW sprejme DS sklep, da se to vozilo proda občinski zvezi smučarskih organizacij brez licitacije, v kolikor ustreza komisija za prodajo osnovnih sredstev to lahko izvede.« (Sklep delavskega sveta TOZD Transport, dne 29. decembra 1982.) O, kako bi bili veseli naši prijatelji iz smučarskega društva, če ne bi bilo tistega »v kolikor«!

Nikoli ne veš, kdaj in kje boš koga potreboval! Na to najbrž niso pomislili prijatelji iz odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana. Kako bi sicer mogli sprejeti na seji dne 15. septembra 1982 takšen sklep: »Mnenje odbora za gospodarstvo je, da se prikolica IMV za delavce (prijatelje! — opomba B. L.) SZ — INTERNA BANKA ne sprejme v naša osnovna sredstva.«

Šlo pa je za tole (prepis iz zapisnika):

»Vodja TOZD je odboru za gospodarstvo posredoval predlog sklepa o nabavi počitniške prikolice za delavce (prijatelje! — opomba B. L.) SZ — INTERNA BANKA, ki zaradi zaostrenih pogojev investiranja te ne morejo nabaviti.

Predlog sklepa:

1. Za nakup počitniške prikolice IMV s pripadajočo opremo — šotor in hladilnik — se namenijo 230.000 din sredstev amortizacije, ki so namenjena za združevanje.

2. Prikolica se začasno da v uporabo delavcem (prijateljem! — opomba B. L.) SZ Interna banka za odškodnino, ki bo določena s posebno pogodbo.

Vodja je tolmačila, da bi se z nakupom prikolice iz sredstev amortizacije, ki so namenjena za združevanje, povečal poslovni sklad. Prav tako je dejala, da je naš TOZD že precej sredstev koristil iz amortizacije, namenjene za združevanje. Predsednik odbora je postavila vprašanje, iz katerih sredstev naj bi se plačala ta prikolica, iz naših ali združenih; v kolikor bi se plačala iz naših, da je absolutno proti, ker je nimamo v programu, in če pride bilanca komisija, je lahko ugotovljen prekršek.

Računovodja TOZD je pripomnila, da sredstva AZ od prikolice lahko koristimo le za nabavo nove prikolice ali nakup rezervnih delov prikolice in se čudi, da je naši temeljni organizaciji posredovan tak predlog sklepa od strani finančne službe, ko je vendar vsem jasno, da to ni prav.

Toda prijatelji v odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana niso tako slabi, kot je mogoče videti iz tega prepisa. Že na naslednji seji, dne 12. oktobra, so pokazali, potem ko jim je prijatelj s FRS »posredoval« podrobno informacijo o nabavi počitniške prikolice, katere Interna banka zaradi zakonskih omejitev ni mogla nabaviti, svojo pravo dobrodušno, vzajemno, usmerjeno v dobro, pristno prijateljsko čustvo ter preklicali sklep prejšnje seje, ki je bil živ odraz neke topolupne ustrahovanosti pred papirji in birokratsko miselnostjo, s katero je vse preveč okužena naša prijateljska, socialistična samoupravna praksa. Ja, kam bi pa prišli, če bi se predpisov, norm, dogovorov držali kot pijan plota?

Prijatelji v odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana so s polnim razumevanjem vzeli na znanje, »da zaradi prezaoplenosti s strani FRS in TOZD Družbena prehrana o nakupu prikolice ni sklepal samoupravni organ že v poletnih mesecih, ko je bila nabavljena« in

sklenili, da se strinjajo, »da se namenijo 230.000 din sredstev AZ, ki so namenjena za združevanje, za nakup počitniške prikolice IMV s pripadajočo opremo — šotor in hladilnik« ter da se »prikolica začasno da v uporabo delavcem (prijateljem! — opomba B. L.) SZ Interna banka za odškodnino, ki bo določena s pogodbo«, pa da se »v Interno banko sklene poseben dogovor o stroških vzdrževanja.«

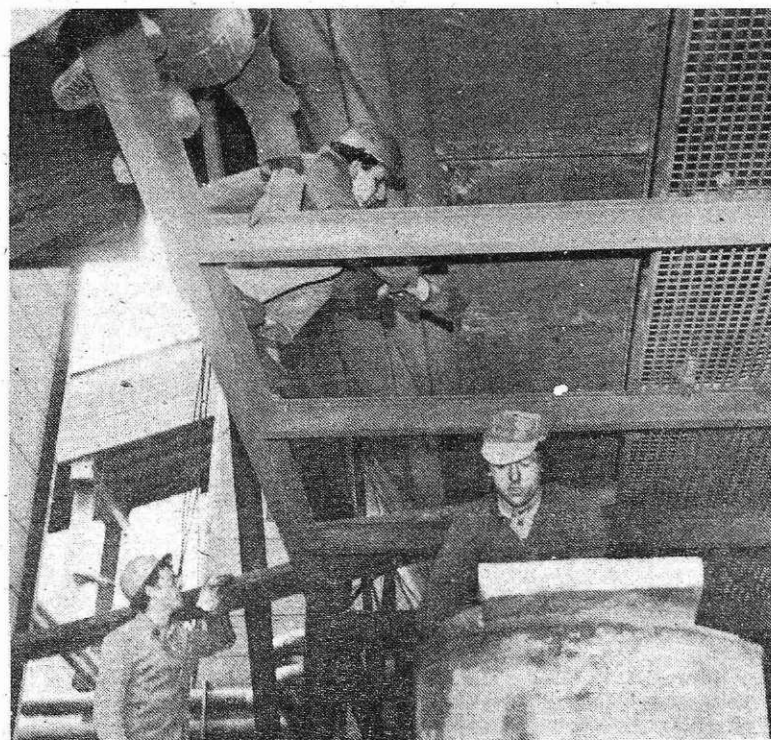
Mar ni to živ dokaz, da so naši ljudje po srcu dobri, čeprav se nam morda na prvi pogled dozdeva drugače. Toda kot pravi pregovor: prvi pogled vara! V naših ljudeh je veliko srčne kulture, dobrote, ljubezni in prijateljstva, sijaj in veličina široke, vzajemne, usmerjene v dobro slovanke duše, na katero naši prijatelji iz SZ — Interna banka ne bodo nikoli pozabili, ampak se je bodo večno hvaležno spominjali in jo sanjali v topli milini jadranskih večerov in noči.

Zato bi tole razmišljanje o prijateljstvu lahko sklenili z mislijo, da je treba v našo samoupravno prakso vnesti čimveč pravega pristnega prijateljstva, da se moramo osvoboditi že nekam tradicionalne obremenjenosti z otopelo, samouničevalno in nehumano birokratsko miselnostjo. Prva naloga prijateljstva je, da se strmolglavi diktatura birokratov, ki prijateljem kakor kakšni bogovi žugajo s tem ali onim samoupravnim aktom, sporazumom, dogovorom, zakonom, tem ali onim členom, hoteč ga popolnoma zatreti in izničiti.

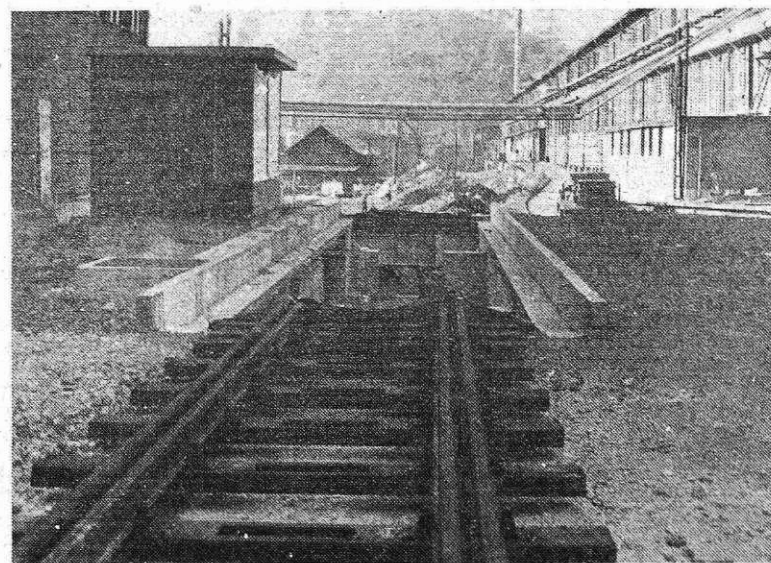
Prijateljstvo moramo gojiti. Tudi mimo predpisov! Prijateljstvo je onstran njih, onstran norm, sporazumov, dogovorov, onstran dobrega in zlega! In šele v takem prijateljstvu — ne pa v cincanju »čee«, »v kolikor« — bo naša široka slovanška duša zasijala v svojem polnem žaru, v veselju, radosti in sreči, ki nam dela življenje tako polno in bogato.

Prijateljstvo ni samo nekaj lepega, ampak je tudi nekaj vzvišenega, bi dejal Aristotel (glej Nikomahovo etiko!). Zakaj torej ne bi bili prijatelji, še posebno, ker je vse to skupaj naše?!

Božidar Lakota

Remont na Lurgi čistilcih v aglomeraciji (Foto I. Kučina)

Nová tehnična na Javorniku (Foto S. Kokalj)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Šesta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Hladna valjarna Bela je bila 16. decembra.

Obpravnavali so plan dela komisij in predračun za leto 1983, vendar ga zaradi odsotnosti predsednika komisije za šport in rekreacijo in predsednika komisije za socialna vprašanja niso mogli obravnavati v celoti.

Komisija za izlete in oddihe bo skušala v letu 1983 pridobiti več prostih mest za oddih delavcev v počitniških domovih v sezoni in manj v predsezoni in posezoni. Za izlete predvidevajo povečanje samopriprispevka članov, ker finančno stanje sindikata ne dopušča višje planiranih sredstev za izlete kot v letu 1982.

Komisija za socialna vprašanja je v letu 1982 bolj malo koristila svoj sklad, zato morajo do konca leta pregledati seznam bolnih in socialno ogroženih delavcev in jim dodeliti denarno pomoč.

Planirana sredstva za komisiji za kulturo in šport bodo v letu 1983 ostala ista kot lani. Dogovoriti se bodo morali še o nagraditvi najboljših športnikov temeljne organizacije.

Sklenili so, naj mnenja o kršitljivih delovnih in tehnoloških disciplin pripravi članji sindikalnih skupin, v katerih kršitelji delajo.

Sprejeli so tudi sklep, da je potrebno aktivnost delegacij spremljati kontinuirano.

O usmeritvah dela sindikata v letu 1983 je članom izvršnega odbora spregovoril Janez Jamar. Podrobno je podal vse naloge, ki si jih je sindikat začrtal v letu 1983:

- uveljavljanje sistema delitve po delu in rezultatih dela v pogojih gospodarske politike in standarda,
- ocenjevanje rezultatov gospodarnosti z družbenimi sredstvi,
- samoupravno združevanje dela in sredstev,
- pregledovanje stališč OZD ob planiranju za leto 1983/84 ter pričetek akcije za novo srednjeročno obdobje,
- delovanje na področju stanovanjske politike, zaposlovanja, položaja delavcev v OZD, ki poslujejo z izgubo,
- tradicije revolucionarnega in sindikalnega delavskega gibanja,
- dohodkovna povezanost bazične in predelovalne industrije,
- menjava dela in sredstev v okviru maloobmejnega prometa,
- krepitev osnovnih organizacij sindikata v OZD,
- konkretne akcije bistvenih sindikalnega delavskega gibanja,

Razpravljali so tudi o možnem kandidatu za predsednika občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice. Menili so, da ni pravilno, da strokovnjaki zapuščajo delovne organizacije in se kadrujejo v razne politične in občinske ustanove. Zadnji čas bi bil, da bi se v občini Jesenice dogovorili o pravilni kadrovski politiki. V Železarni bi moral kadrovski sektor imeti večji pregled nad delom in napredovanjem strokovnjakov v Železarni. Menijo, da je določenemu krogu v Železarni v zadnjem času vseeno, kateri strokovnjaki odhajajo iz Železarn, čeprav so v njihovo usposabljanje vložili velika sredstva.

Osnovni organizaciji ZSMS TOZD Hladna valjarna Bela so odobrili 1.500 din.

24. decembra pa so organizirali skupni sestanek članov izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, sekretariata OO ZK in predsedstva OO ZSMS.

Skupaj so obravnavali plan proizvodnje, prodaje, izvoza in uslug za leto 1983. Menijo, da bodo plan dosegli le, če bo založenost z vložkom po kvaliteti in asortimentu zadovoljiva čez vse leto. Za nabavo toplo valjanih travkov se naj zaostri osebna odgovornost.

Pregledali so tudi rezultate referenduma 23. decembra o samoupravnem sporazumu o enotnem urejanju stanovanjskih zadev.

Po obravnavi teh dveh točk je sejo nadaljeval le izvršni odbor OOS.

Sklenili so, da člani komisije za socialna vprašanja pred novim letom obiščejo štiri bolne sodelavce in jim izročijo denarno pomoč.

V razpisno komisijo za pomočnika vodja temeljne organizacije so predlagali Ostoja Peniča in Branka Banko.

Ob zaključku leta bodo na oglašnih deskah vse družbenopolitične organizacije čestitale delavcem.

TOZD TRANSPORT

Deveta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata

TOZD Transport je bila 21. decembra.

Ugotovili so, da redno izvršujejo sprejete sklepe. Na gospodarski načrt za leto 1983 niso imeli priponb.

Zaradi pobude družbenega pravo-branilca samoupravljanja za spremembo statuta temeljne organizacije je izvršni odbor predlagal, da se v statutu vnese zahtevana sprememba, in sicer visoka in višja šola.

Sklenili so, naj bi bila letna konferenca osnovne organizacije sindikata 21. januarja v prostorih Kazine. Vse v letu 1982 upokojene sodelavce bodo obdarili.

Desetim sodelavcem so razdelili denarne pomoči.

Referent za šport je v četrtek, 23. decembra, pripravil srečanje vseh športnikov temeljne organizacije. Na tem srečanju bodo razglasili vse rezultate tekmovanj v letu 1982. Za srečanje je izvršni odbor odobril denar za večerjo.

Ker je predsednik delegacije za SIS za otroško varstvo zaradi bolezni proslil za razrešitev dolžnosti, so namesto njega imenovali Stojanko Krstov.

TOZD PROFILARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna so se zbrali na deseti redni seji v torek, 11. januarja.

Obravnavali so poročilo predsednika odbora samoupravne delavske kontrole.

Ugotovili so, da so delegati v SIS premalo aktivni. Izvršni odbor si bo v prihodnje bolj prizadeval, da poži-vi njihovo delo. Menili so, da se zdi delegatom gradivo, ki ga dobivajo preobširno in prestrokovno, premajhen pa je tudi osebni interes, da bi se udeleževali sej in dajali pripombe.

Ker je komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice razpisala natečaj za podelitev priznanj sveta za družbenoekonomski položaj žensk v občini Jesenice za leto 1982, so zanje predlagali tri sodelavke: Marijo Bunjevca, Vero Jereb in Heleno Klokočevnik.

Vodja proizvodnje je člane sindikata seznanil z usmeritvami za nadaljnje delo na področju družbeno organizirane prehrane delavcev med delom. Predvsem naj bi se ukiniti vrednostni boni in se organiziral obrok med delom. S prehrano med delom bi se morala zagotoviti izgubljena energija med delom. Zaradi zamika delovnega časa bi morali med delom zaužiti močnejši obrok, ki pa bi ga bilo nemogoče v celoti financirati iz sredstev regresa, ampak bi se moral povečati prispevek delavcev k ceni tega obroka, seveda če bi se zanj odločili.

Zaradi ponudbe Delavske enotnosti o nakupu različnih knjig bodo na oglašnih deskah v temeljni organizaciji objavili seznam vseh knjig, ki jih že imajo. Če bo zanimanje delavcev za te knjige, jih bodo še naročali, sicer ne.

Letno konferenco osnovne organizacije predvidevajo v februarju, dokončni datum pa bodo oblikovali na prihodnji seji.

Seznani so se s pismom predsednika občinskega sveta ZSS Jesenice o težki gospodarski situaciji pri nas. Realni izhod vidijo v naslonitvi na lastne sile, v izvoznem gospodarstvu in v zagotovitvi vseh potrebnih surovin in polizdelkov, da bodo lahko izvažali.

Člani izvršnega odbora so ugotovili, da je uvedba žigosnih ur občutno zmanjšala zamujanje na delo in predčasen odhod z dela. Tudi stimulacija na proizvodnjo je pozitivno vplivala, saj so delavci pri svojem delu bolj prizadevni.

Železarski globus

ZDA

Da bi ugotovili investicijske stroške, ki so v ZDA potrebni za ugoditev zakonskih zahtev v zvezi s čistostjo okolja, je deset vodilnih družb barvaste metalurgije naročilo študijo o tej problematiki. V študiji, ki je veljala 300.000 dolarjev, je navedena tudi rang lista investicijskih stroškov, potrebnih za ta namen v posameznih industrijskih vejah. Tako bo potrebno za rešitev tega problema v industriji plina 2,2% investicijskih stroškov, v rudarstvu 7,4%, pri termoelektrarnah 8,1%, v železarski industriji 14,6% in v barvasti metalurgiji 17,7 odstotka.

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

Opisal jim je razmere na tem sektorju po odhodu Šlandrove brigade, ki se je zaradi premočnih sovražnih sil morala umakniti od tod. Domobranci so spet zrasla krila, češ »da pred nami beže celo brigade«.

Zvedeli so, da domobranci zdaj pripravljajo načrtno hajko v te gozdove, pri tem pa da so dobili pomoč tudi iz drugih krajev in da jim bodo pomagali četniki.

Zaradi takih razmer in takih poročil so v bataljonu sklicali izredno sejo partibiroja in štaba. Ugotovili so, da bi bilo sicer potrebno enkrat že udariti proti domobrancem, a na uspešen izid napada v teh razmerah niso mogli računati. Bili so preslabi, posledice pa bi bile prav gotovo porazne. In ker je grozila hajka, je bilo nazadnje sklenjeno, da se bodo pred njo umaknili nazaj pod Storžič. S tem so se hoteli izogniti zanesljivim izgubam ali celo razbitju. Odrednemu štabu so javili, da »dokler te postojanke ne bodo načrtno razbite in postavljene vsaj nekoliko terenske in obveščevalne organizacije, bo manjši edinici tu skoraj nemogoče izdržati.«

Hkrati s tem so štabu tudi sporočili, da so se zaradi eksplozivnega širjenja domobranstva umaknili s krvavškega območja pod Storžič vsi politični delavci, gospodarska komisija in kurirji in da se »na novem terenu nahajamo popolnoma sami, brez pravih vodilcev in poznavalcev terena«. Bataljonski štab je zato prosil, naj odredno poveljstvo posreduje, da se bodo vsi ti takoj vrnili pod Krvavec, in dodal: »Upamo, da razumete naš položaj... Prosimo za navodila...«

Tako se je 3. bataljon že sredi noči na 13. oktober s Štefanje gore vrnil pod Storžič, da bi se izognil hajki. Zjutraj se je utaboril blizu 2. bataljona, s katerim je vzpostavil zvezo. A komaj je začel počivati, že je zvedel, da je na Trstenik prišla močnejša kolona domobrancev ali »črne roke«, kot je bilo sporočeno. Zato je bataljon dobil nalogo, naj se takoj spusti k vasi in iz zasede napade domobrance. Z njim je šla tudi 1. četa 2. bataljona.

Domobranci pa so medtem odšli po drugi poti in tako jih bataljon ni dočkal. A še ta večer je del bataljona šel drzno mobilizirati v bližnji Preddvor. Mobilizacija mu je zaradi močne policijske postojanke le delno uspela. V Preddvoru je, sicer na drugem koncu, tedaj mobiliziral tudi 2. bataljon. Kot odgovor na to je naslednji dan sledil pohod Nemcev pod Storžič. V popoldanskim urah 14. oktobra je nemška posadka iz Preddvora, ki je tedaj štela 82 policistov in orožnikov, hitro obkrožila Belo pod Storžičem in po hišah izvedla temeljito preiskavo. Ker niso našli nič spokatljivega, so se zvečer vrnili v postojanko, zaskrbljeni vaščani pa so se oddahnili.

Tretjemu bataljonu se je torej pod Krvavcem godilo nekaj takega, kot je že v septembru doživljal 2. bataljon. Domobranci, pomešani s četniki, so zelo oživel. Vse jasneje je bilo,

da Kokrški odred ne bo zaustavil širjenja domobrancev, če pri napadih ne bodo sodelovale tudi brigade.

Torej, nastajale so povsem nove razmere. Partizani se zdaj od tam niso bili prisiljeni umakniti zaradi nemških napadov, temveč zaradi domačih izdajalskih oddelkov. Odredni štab je sicer to dejstvo nerad vzel na znanje, toda na krvavškem sektorju je bilo mnogo zamujenega, domobranci, ki so prav po vseh vaseh spletili gosto obveščevalno mrežo, pa tako močni, da štab tedaj ni vrnil tja nobenega bataljona.

In tako sta odred in teren čakala na brigade 4. operativne cone, ki pa jih žal ni bilo. Za cerkljansko območje ali za tedanji šenčurski okraj je bilo torej treba priznati, da je narodnoosvobodilno gibanje upadlo. (Peter Bratkovič-Zvonko, politikomisar KO, je 16. oktobra 1944 poročal o stanju pod Krvavcem in delno pod Storžičem in ugotavljal, da se »domobranci pri prebivalstvu kaže tudi v tem, da ljudje vidijo le svoje trenutne koristi.« (Kopija poročila je sedaj v osebnem arhivu Petra Bratkoviča, Ljubljana, poslej pa bo shranjena v Trziškem muzeju in v Gorenjskem muzeju Kranj.)

Zdaj sta bila na območju Storžiča spet dva bataljona KO: poleg tretjega tudi drugi. Po smrti komandanta Stanislava Dobreta-Karla je 2. bataljon spet nekoliko nazadoval, vendar so takoj po dogodkih v Gozdu mobilizirali 27 novincev; največ iz Kokrici, in sicer 12. Tako je imel bataljon 9. oktobra poleg 147 dotodanjih borcev še 27 novih mobilizirancev.

Potrebno je bilo poslati nov transport prek Save, medtem pa novince tudi politično poučevati; med temi je sem in tja kdo tudi dezertiral. Zaradi premikov in deževja pa prav te dni z novinci ni bilo mogoče delati. Kljub temu pa je še vsak dan prihajalo v bataljon po nekaj novincev, prostovoljcev in mobilizirancev. Vprašanje prehrane in predvsem orožja je bilo zato vsak dan bolj pereče. Zato je bilo treba čimprej pripraviti transport. Ker sta bataljona začasno taborila blizu drug drugega, so se dogovorili, da bodo sočasno odpeljali novince pod Stol k 1. bataljonu, ki je tudi 11. oktobra samo v Zirovnici mobiliziral 11 novincev. Ta bataljon je tudi pripravljaval transport prek Save in na Koroško. Iz 2. in 3. bataljona je bilo 11. oktobra odpeljenih 46 tovaršev. Spremljevalna patrulja dvajsetih mož, ki ji je poveljeval Anton Zupan-Jaka, je novince odvedla do transportne karavle pod Stolum. Novinci so bili potem dodeljeni brigadi »Franceta Prešerna«, štabu 9. korpusa, komandi vojnega področja za Gorenjsko in Koroškemu odredu. Tudi 14. oktobra je 2. bataljon poslal prek Save v Prešernovo brigado 26 novincev. Varovalo jih je zadosti močno spremstvo.

Vmes so 12. oktobra zjutraj Nemci, ki jih je bilo kar okoli 1500, na hitro

obkolili Udin boršt. Prišli so policiisti iz Trziča, Golnika, Preddvora in Bitenj ter orožniki iz Križev, Dupelj, Podbrezje in Kobarja. Sporočeno jim je bilo, da je v Udinem borštu več obveščevalcev Kokrškega odreda, kar je bilo tudi res, in nekaj političnih delavcev. Toda vsi so se pred hajko pravočasno umaknili in nemško pregledovanje Udinega boršta ni rodilo uspehov. Partizani so si zapomnili nauk iz 1942. leta. Nemci so s pregledovanjem prenehali šele ob 17. uri, ko so se začeli vračati v svoje postojanke.

Drugi bataljon, ki sicer ni slutil, kaj se godi pod njim, je o vsem tem zvedel šele kasneje; tretji bataljon je bil tedaj pod Krvavcem. Kljub velikemu številu Nemcev partizani v tej hajki niso utrpeli nobene žrtve.

Drugi bataljon je taboril nad Trstenikom in Bašljem, kjer je imel zvezo s 3. bataljonom. Zato se je 13. oktobra po obvestilu, da so na Trsteniku domobranci in »črnorokci«, z eno četo pridružil 3. bataljonu, da bi skupaj napadli. Toda domobranci so se jim že izmuznili. V akcijah teh in prihodnjih dni se je v hrabrosti, požrtvovanju in tveganju najbolj izkazal tihi in neumorni vodnik 2. čete 2. bataljona Miro Čedilnik-Mato. Vedno se je prostovoljno javljal. Prav tako se je obnašal tudi na domobranskem ozemlju pod Krvavcem.

Kasneje se je pokazalo, da je ta dan šlo čisto za nekaj drugega kot pa za napad na kak partizanski bataljon. Raziskava je dognala, da so bili na delu gestapovsko-domobranci agenti. Na Trstenik je prišla Udarca četa gorenjskih domobrancev v moči 56 mož. S Trstenika se je potihoma premaknila v Goriče. Tam je v noči na 14. oktober po prejšnjem dogovoru »zajela« pri Kozlu dva partizana: domačega sina Jožeta Urbanca-Gašperja, vodnika iz čete VDV, ki je tedaj v resnici dezertiral in nekega partizana, doma iz Begunj, kot je v svoj dnevnik zapisal domobranski propagandist v Kranju Alojz Perne. (Drugi partizan je bil Franc Debelak z Zgoše pri Begunjah. Vendar je bilo z njim drugače. V Goriče ga je speljal Jože Urbanec. Franc Debelak je bil nato kot Urbančeva žrtev ustreljen v Celovcu 13. 4. 1945.) Pri tem so domobranci dobili tudi 2 puški s pripadajočo municijo. Domobranstvo se je tedaj z vso silo zajedalo tudi pod Storžič, na desni breg Kokre.

Partizani pa niso takoj zvedeli za to dezertacijo. Jože Urbanec-Kozlov iz Gorič pri Golniku je Nemce in domobrance prvič peljal pod Storžič 16. oktobra, nato pa še večkrat. Domobranci so bili tedaj priključeni tudi četniki, Jugoslovanski odred, kot jih je poimenoval Alojz Perne.

Se zvečer istega dne, to je 14. oktobra, pa je patrulja 1. čete 2. bataljona KO na Kokrici in na Mlaki blizu Kranja spet mobilizirala 20 novincev. Pripeljali so jih v taborišče nad Bašljem, kmalu pa so jih odpremili v transportno karavlo pod Stol in čez Savo v Prešernovo brigado. Naslednji dan, 15. oktobra, je v 2. bataljon prišel podporočnik Avgust Čufar-Ferdo, novi komandant. V mesecu oktobru so bile premestitve in kadrovske spremembe zelo pogoste, vendar o tem kasneje.

Jože Urbanec-Gašper, dezertir iz VDV, se je v vrstah domobrancev, pravzaprav v oddelku pomožne policije v Kranju ob Mihi Perku takoj izkazal s sovraštvom do partizanov.

(SE NADALJUJE)

Tudi v mislih se je pojavljala bojazen, da te kdo zasači pri prepo-

vedanem početju... Dijak se je spomnil: Nekoč sem v verouku slišal, da je Jezus tako dejal! Hitler si pa veliko upa, da kar Jezusove besede krađe! Nekaj pa je bilo čisto novo v tujini, v šoli...

To je veljalo za vse dijake.

Vsak se je moral znati po svoje pretvarjati, da ni prišel v nevarnost. Tako pri besedah. Tako v pisanju pisem. Tako pri gibanju v mestu. Tako pri pozdravljanju. Ena sama farsa. Diktatorji se motijo, če mislijo, da bodo naredili iz mladine voljno orodje za svoje nakane!

Koliko so kričali o junaški smrti vojakov na frontah. Med dijaki pa je krožil vojaški vic:

Raje eno sekundo bojazljiv kot celo večnost junaška smrt! Teden dni po očetovi aretaciji se je pripeljal sin dijak za tri dni na dopust. V šoli je žel nekaj lepih uspehov, pa je dobil dodaten dopust. Uravnovešen s svojimi sladkimi sanjami, kot posledica lepega filma v Kranju, je bil mladenič romantično razpoložen, ko je zagledal trg. Lepo oktobrsko vreme ni vplivalo tožno nanj. Svet se mu je zdel mehko-ben in dober.

— Kod pa se ti klatiš? Sem mislil, da si jo že pobrisal v gozd! — mu je vrgel nekdanji hajotfirer Rihard za odzdrav. Zabolelo je.

Lepo vreme se je preselilo zunaj dijakove duše.

V srcu je vzkipelo:

VALENTIN POLANŠEK

59

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Ali mu naj sredi ceste prisolim eno kot takrat na hajotdinstu? Ne! ga je zadrževala človečanska sila. Potrt se je zavlekel k sorodnici, da odloži prtljago in se pozanima po svojcih.

Začuden ga je ženska sprejela.

— Ti si tukaj? Pri nas je vse narobe. Zunaj po okolici je tako kot še nikoli. Vsako noč policija ujame kakega tujega človeka. Pa ga odžene. Pravijo, da tudi mnogo domačinov odvažajo ponoči. Nobeden ne ve prav, kam. V izseljenjska taborišča ne, kakor lani aprila. Grozno je. — Dijak se ni dolgo zadrževal v trgu.

Skozi Prisoje jo je mahnil domov v strmino.

Mati se je zjokala, ko sta se s sinom objela:

— Prejšnji teden, joj, prejšnji teden!

— Kaj je bilo prejšnji teden?

— Atija so odgnali in sestro Katrico in brata Joha in mnogo ljudi od drugih hiš!

Sinove oči so zalesketale.

Komaj je vzdrlžal še en trenutek solze.

— Nihče ne ve, kam gredo z njimi. Do Celovca je še sled. Potem pa nič več!

— Atija so gnali?

Zdaj se je zlomila mladeničeva moč samoobvladovanja. Zajokal je kot otrok. Hudo je materi, ko čuje svojega otroka s polmoškim glasom jokati.

— Nihče ne ve, kje so... in nov val solza ji je preplaval žalostno dušo. Sin je sedel in jokal dalje.

— Če jih na Dunaj spravijo? Kot aprila letos tiste... tiste, ki so jim glave posekali...

Mati in sin sta znova zajokala. Pretresljivo in neotolažljivo. Tako joka človek, ki se trese za svojega najljubšega človeka. Zdaj v tako globoki žalosti sin in mati ponovno občutita, kako drag jima je oče.

Ves čas, kolikor se je tokrat sin zadrževal v tesnem domu v strmini, so v presledkih teklo solze ali pa je mučno molčanje stiskalo domače. Kjerkoli se je zadrževal, nikjer ni vstrajal...

Domači so potrti in zbegani.

Zadnje popoldne pred dijakovim odhodom je babica skrhano dejala:

Vedno sušljajo, da bodo vse izgnali, ki s partizani delajo! Zato povsod sedaj partizani naročijo, kdaj naj javijo policiji v trgu, če so partizani pri hiši zadrževali. Ljudje so v nemogočih škripcih. Kaj naj naredijo?

Če se tako obrnejo, jih drugi udarijo! Obema je nemogoče ustreči. Dobro je, da so novi partizanski komandanti uvideli in zato jih ljudje spoštujejo. Policija pa je vedno bolj divja. Vse se trese, če se izve, da je Orlič na poti:

Matere cel dan ni bilo domov. Sin in babica sta trepetala za njo. Pod noč se je šele vrnila.

— Pri Zleju se je zadrževal štab. Nikogar niso spustili naprej v trg, nikogar od hiše proč. Mlad, prijazen človek nam je govoril. Kaj vse je pravil, da bo vsak čas konec vojne. Zavezniška fronta je že na Laškem. Nemci so v Afriki čisto na kraju. Rusi se bližajo nemškemu mejam. Po Jugoslaviji so velike skupine partizanov, ki se tolčejo vedno bolj zmogljivo. Tudi v naše kraje bo prišlo veliko partizanov. Domačini morajo biti složni. Vsi moški morajo v partizane in ne v nemško vojsko. Vsak Slovenec se mora vojskovati za slovensko stvar!

Sin je prebežal: Kakšne materine besede! Kako le ona vse to razume? Babica je previdna:

(SE NADALJUJE)

MIHA KLINAR

26

TANGENTE OB BOROVEM ROMANU »ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNIKA)

Ne bom komentiral teh stavkov, vendar moram vseeno opozoriti na dejstvo, da zahodni zavezniki od Riminija v Italijo do Trsta in kasneje do Celovca niso imeli v bojih niti enega mrtvega ali ranjenega vojaka. Prodrali so enostavno za umikajočimi se Nemci v skladu s tajnim dogovorom z generalom SS Karlom Wolffom, ki je ukazal in vodil nemški umik, vztrajanje na položajih je ukazal samo nemškim enotam, ki so se bojevale proti enotam naše armade. Del teh nemških enot je bil 2. maja 1945 v Trstu, pred tem pa že v Trziču, Gorici in Vidmu v Furlaniji premagan od enot IX. korpusa, drugi del pa se je potem zamen poizkušal prebiti od Reke proti Trstu do »zaveznikov« in se je moral namesto njim vdati naši armadi...

Toda mi nismo tega počeli, da bi nam za te boje dala zgodovina »polno priznanje«, ampak zato, da bi osvobodili svoje ljudstvo v skladu s Titovim geslom: »Tujega nočemo, svojega ne damo!« Za to geslo je tržaška mladina že oktobra 1944 ob osvoboditvi Beograda s tvegano nepisno akcijo preroško opozorila svet: DANES BEOGRAD — JUTRI TRST! In s željo sta si primorsko ljudstvo in tržaški proletariat pod okriljem Titove vojske priborila svojo svobodo sama.

Tržaški proletariat italijanske narodnosti je svojo željo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji izrazil odločno in jasno že med vojno. To najbolje pove odlomek iz pogovora, ki ga je imela Marija Vilfan z urednikom italijanskega partizanskega glasila

Ilmostro avvenire, objavljenega 27. januarja 1945 v Slovenskem poročevalcu:

»Gibanje pristahev nove Jugoslavije (med tržaškimi Italijani) temelji na sodelovanju najnaprednejših protifašističnih sil Trsta z Osvobodilno fronto. To sodelovanje se je silovito razmahnilo po kapitulaciji Italije in se je v zadnjem času še stopnjevalo. Ko smo videli, kako se v Titovi Jugoslaviji razvija ljudska oblast in se uresničujejo napredni cilji osvobodilnega boja, medtem ko v Italiji prihajajo zopet na površje in se vrvijo v državni aparat tiste protiljudske sile, ki so (svojčas) postavile in podpirale fašizem, smo si vedno bolj želeli, da bi Trst pripadal Titovi Jugoslaviji. Ta želja je prišla do javnega, splošnega izraza ob Titovem govoru o mejah. Vse, kar je bilo do tedaj še nejasno, se je nato sprožilo kot odločna volja vsega tržaškega italijanskega ljudstva. Mladina in delovni sloji so prvi jasno pokazali to voljo. Ker v današnjih pogojih ni mogoče, da ne bi bil resničen tržaški protifašist tudi pristaš Titove Jugoslavije, združuje naše gibanje vse resnično demokratične sile tržaškega ljudstva, zedinjenega v množičnih organizacijah mladine, delavcev, žena in intelektualcev. V skupni resoluciji (tržaških protifašističnih organizacij) z dne 20. oktobra 1944 so te organizacije objavile voljo vseh italijanskih množic, ki jih one predstavljajo; po priključitvi Trsta k Titovi Jugoslaviji...«

Te besede bi nasprotna, partizanom sovražna stran, lahko razglasila samo za voljo posameznikov — samozvanih »predstavnikov tržaških množic«. Toda te množice so bile resnične. To je dokazala vstaja tržaškega proletariata pri osvobajanju Trsta, to so dokazale množice, ki so junija 1945 na Piazza Unita protestirale proti odhodu jugoslovanske armade iz Trsta in proti zavezniki okupaciji in to so na istem trgu dokazale množice na zborovanju marca 1946, na katerega sem prišel tudi sam na način, ki sem ga že opisal pred tem dolgem vložkom, s katerim sem skušal opozoriti na nekatere stvari, ki so nam že pred osvoboditvijo Trsta jemale vero v poštenost naših medvojnih zahodnih zaveznikov. Marsikaj (podrobnosti) o Churchillovih mahinacijah na sestanku z maršalom Titom, še manj pa o tajnih zavezniki pogajanjih s pomočjo Vatikana z Nemci, nismo vedeli. Po zaslugi partizanskega tiska pa smo bili

precej dobro seznanjeni s poizkusi kralja Petra, kako bi rad obrnil kolo zgodovine nazaj. Tudi Churchillov govor z dne 22. februarja 1944, še bolj pa moten položaj, o katerem je Churchill že takrat napovedoval, kako ga bo razbistril v Grčiji, in ga potem »bistril« z oboroženimi akcijami proti grški narodnoosvobodilni vojski ELAS in tako naprej, nam je zadoščalo, da zahodnim zaveznikom nismo zaupali več. Oni so potrebovali na Balkanu poslušne graničarje svojega imperializma kakor pred letom 1941. Graničarji in hlapi zahodnega imperializma pa nismo hoteli biti več. Da se nismo o njih motili, so posebno nas, ki smo bili žive priče njihovega protiljudskega početja v času njihove okupacije cone A na Primorskem, do kraja prepričali, da jim tudi v bodoče ne smemo zaupati in postati drobiž v njihovih rokah pri njihovem imperialističnem političnem manipuliranju v Evropi.

»Stokrat preklet, ki nam svobodo kratiš!« — Ne, nisem bil krivčen v sonetu iz marca 1946, ki sem ga citiral pred tem dolгим zgodovinskim razglabljanjem. In tudi v verzih druge terčine tega soneta: »Krivčnik, ki se s požigali bratiš,« in v zaključnih dveh: »Ne čudi se, če zgodovina z morilci vpiše te na stran zločina,« nisem pretiraval. Ali mi ni prav to odkrivanje medvojnih dogodkov (boj proti ELAS, sumljiva zadnja nemška ofenziva na IX. korpus, ki je mnogim prinesla toliko trpljenja in gorja in terjala toliko naših žrtev) in potem prav tako »čuden« nalet tistih ladij z indijskimi vojniki na mine, ki so našli grob v morju že v času zmage in miru, še bolj pritrdilo, da sem marca 1946 v svojem sonetu izpovedal poleg pesniške resnice tudi zgodovinsko resnico. Ta zgodovinska resnica pa se je napovedovala, da se bo v tistih marčnih dneh 1946 vnovič ponovila. V noči med 7. in 8. marcem 1946 je civilna policija prvič uporabila strelno orožje proti mladincem v tržaškem predmestju Sv. Ivana. Nisem verjel, oziroma nisem mogel verjeti, da si bodo upali tako daleč. Toda moj sostanovalec pri Minčinih v Opatjem selu fiziklturni referent France Fornazarič mi je pokazal Primorski dnevnik (naslednik medvojnega Partizanskega dnevnika). Tam sem bral:

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 32. seji 11. januarja, prvi v letu 1983, obravnaval družbeni dogovor o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SRS za leto 1983, družbeni dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1983 ter program samoupravnega sklada za pospeševanje kmetijstva in intervencije v porabi hrane v letu 1983 in odlok o uvedbi prispevka. Razpravljali in soglašali so tudi z dogovorom o usklajevanju davčne politike v letu 1983, o odloku o davku na promet z nepremičninami in odloku o davku občanov. Spregovorili so še o delovnem gradivu OK ZKS Radovljica za sklic akcijske konference o turističnem gospodarstvu v občini Radovljica.

Predsedstvo občinskega komiteja ZKS Radovljica je na 15. seji 11. januarja presojalo uresničevanje lani sprejetih sklepov. Osrednja pozornost razprave je bila posvečena vsebinskim in organizacijskim pripravam na programsko sejo občinske organizacije ZK Radovljica, ki bo v februarju.

Občinski komitej ZKS Radovljica je v decembru razposlal vsem osnovnim organizacijam ZK, občinskim družbenopolitičnim organizacijam, gostinskim, trgovskim in drugim OZD, ki se ukvarjajo s turizmom, gradivo za akcijsko konferenco komunistov v turističnem gospodarstvu občine Radovljica. Gradivo bo v razpravi do 15. januarja, ko je treba poslati pripombe in predloge na komitej ZK. Akcijska konferenca je napovedana za petek, 28. januarja, ob 10.00 uri v Grand hotelu Toplice na Bledu.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na 6. seji 14. januarja obravnavalo in potrdilo program dela organov občinske organizacije ZSMS v letu 1983. Obravnavali so tudi osnutek družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 ter osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letu 1983 in program dela zborov občinske skupščine s poudarkom na delu družbenopolitičnega zbora v letu 1983. Dogovorili so se o organizacijskih in vsebinskih pripravah na sklic problemske konference o zaposlovanju, štipendiranju, usmerjenem izobraževanju in položaju mladih v združenem delu, ki bo predvidoma v februarju.

Na programski seji občinske konference SZDL Radovljica v decembru so delegati izvolili dodatno v Plenum SZDL občine Radovljica: Ferda Bema, Staneta Dremlija, Ivana Fabjana, Mihaela Kozinca, Marjana Kraigherja, Franca Medja, Leopolda Pernuša, Jošta Rolca, dr. Boruta Rusa, Franca Sodja in Janeza Varla.

Na letošnji prvi seji koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL Radovljica, bila je 11. januarja, so najprej pregledali lanske letošnje dejavnosti odbora in presojali odnose med posameznimi verskimi skupnostmi in družbo v krajevnih skupnostih in v občini, ki so v večini zadovoljivi. Dogovorili so se, da bo vsakoletno novoletno srečanje predstavnikov koordinacijskega odbora in verskih skupnosti 19. januarja 1983.

Prejšnji teden se je sestal na redni seji svet za varstvo okolja pri OK SZDL Radovljica. Najprej so presodili izvajanje programa za leto 1982, nato pa so obravnavali osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Radovljica v letu 1983 s posebnim ozirom na naloge s področja varstva okolja.

Na vsakoletni spominski športno-rekreativni prireditvi v počastitev 41-letnice dražgoške bitke »po poteh partizanske Jelovice« so se ponovno odlično izkazali pripadniki teritorialne obrambe občine Radovljica, ki so v patrolnem teku teritorialcev zasedli prvo mesto. Na pohodu ekip ZRVS in ZSMS, ki ga je pod imenom »Po poti narodnega heroja Lojzeta Kebeta« Stefana« organiziralo ŠD Plamen Kropa, je med 32 ekipami Radovljica II dosegla 3., Radovljica I pa 4. mesto. Vreme je bilo izredno lepo, sončno in suho, zato so bili tudi pogoji za tekmovalno izredno ugodni.

Koordinacijski odbor za usmerjanje mladine v vojaške in obrambne poklice pri predsedstvu občinske konference SZDL Radovljica je na januarski seji preučil sklepe koordinacijskega odbora za usmerjanje pri republiški konferenci SZDL ter analizo ankete o izbiri poklica za učence osmih razredov osnovnih šol z vidika kadrovskih potreb za obrambne in vojaške poklice. Čeprav je v zadnjih letih zanimanje za tovrstno usmeritev mladih v občini večje kot pred nekaj leti, še niso povsem zadovoljni. O problematiki takšnih kadrovskih usmeritev so na seji poročali predstavniki vseh šestih osemletnih šol v občini.

Na drugi konferenci članic Ljubljanske banke — TBG Kranj — PE Radovljica 13. januarja so delegati sprejeli načrt uresničevanja srednjeročnega plana poslovne enote Radovljica v letu 1983, predlog dogovora o uresničevanju skupne politike in planov bank združenih v Ljubljansko banko v letu 1983. Sprejeli so predlog samoupravnega sporazuma o pogojih in načinu prednostnega usmerjanja in združevanja sredstev, predlog sprememb in dopolnil dogovora o skupni politiki obrestnih mer in tarif, predlog enotnih tarif in nadomestil za storitve bank in sporazum o oblikovanju prihodkov LB ter sklep o višini obrestnih mer za medsebojne finančne odnose temeljne in združene banke. Sprejeli so tudi sklep o odpovedi pravic do povrnitve sredstev za financiranje izgradnje energetskih objektov, ki za radovljiško občino znašajo 931.508 din. Potrdili so razpis del in nalog kolegijskega poslovnega organa LB — Temeljne banke Gorenjske v Kranju.

Po podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS Radovljica so industrijske delovne organizacije v občini v obdobju januar—november 1982 izdelale za 7.354.724 tisoč din ali za 26 % več izdelkov kot leta 1981 v tem obdobju. Najvišja rast proizvodnje je bila dosežena v kovinsko predelovalni industriji, kjer je znašal indeks 144, v proizvodnji električnih strojev in aparatov 134 in v tekstilni industriji 133. Letni plan je radovljiška industrija v 11 mesecih izpolnila 91,3 %, strojna industrija 98,1 % in kovinsko predelovalna industrija 97,3 %.

V enajstih mesecih 1982 so OZD v radovljiški občini izvozile na tuji trg za 49.801.000 dolarjev blaga, kar je za 1,6 % več kot v letu 1981. Kar 74,1 % vsega izvoza je bilo na konvertibilno področje. Letni plan so izpolnili v 11 mesecih 87,7 %, na konvertibilnem trgu pa 79,9 %. Količnik pokrivanja uvoza z izvozom je še vedno dokaj ugoden, saj znaša v celoti 2,28, na konvertibilnem trgu pa 2,03 v prid izvoza.

V enajstih mesecih leta 1982 so OZD v radovljiški občini uvozile blaga iz tujine v vrednosti 21.798.000 dolarjev, od tega 83,6 % s konvertibilnega področja. Uvoz je bil lani večji od predlanskega za 4,3 %.

Poprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v občini Radovljica za mesec oktober 1982 je znašal po zadnjih podatkih statistične službe 13.571 din, kar je za 26 % več kot v letu 1981. V gospodarstvu je znašalo to poprečje OD 13.918, v negospodarstvu pa 19.091 din.

ji. Nasploh je ugotovljeno, da porabski Slovenci v primerjavi z drugimi narodnostmi v LR Madžarski močno zaostajajo ne samo v ekonomskem razvoju, ampak tudi v kulturnem in jezikovnem. Šele leta 1981 je komisija za narodnosti v Železni županiji dala pristojnim osrednjim organom oblasti pobudo, da se odpravi poniževalni naziv Vendi za Slovence v Porabju.

Kakršnakoli primerjava z narodnostnim stanjem v Prekmurju, kjer živi madžarska narodna skupnost, ni mogoča, ker se pri nas dosledno držimo in izvajamo ustavno določila in zagotavljamo zakonske pravice madžarski narodnosti skupnosti. Prav zaradi tega bi bilo pričakovati, da bodo tudi madžarske oblasti bolj dosledno izvajale svoja ustavna določila za zaščito naše manjšine in končno že izpolnile pogoste obljube v medsebojnih dogovorih.

V tej smeri so sprožene že nekatere pobude republiške konference SZDL Slovenije in njene komisije za manjšinska vprašanja, ki je prejšnji teden v Ljubljani razčlenjevala to problematiko. Med pomembnejše sklepe je šteti tudi zahtevo, da sredstva javnega obveščanja v Sloveniji bolj kot doslej redno in objektivno obveščajo naše delovne ljudi in občane o težavah in uspehih porabskih Slovencev.

RK SZDL Slovenije bo prek medobčinskega sveta SZDL za Pomurje navezala še tesnejše stike z Domo-vinsko ljudsko fronto Železne županije in skušala doseči ugodnejša razmerja do naših rojakov na Madžarskem, zlasti pa v skrbi za usposabljanje kadrov v šolstvu in kulturi, za večji pretok gospodarskih in kulturnih izmenjav, pa tudi za bolj živahno medsebojno spoznavanje na obeh straneh meja. Potrebno bo tudi izboljšati medsebojno informiranje z dejavnostjo v SR Srbiji in SR Hrvaški o njihovi pomoči manjšinam na Madžarskem, ki so vključene v Demokratsko zvezo Južnih Slovanov.

Predvsem bo potrebno doseči enakopravnejše obravnavanje naštetih vprašanj in zagotoviti več stikov porabskih Slovencev z matično domovino. JR

Iz poročil sodnika za prekrške občine Radovljica je razvidno, da je ta organ lani obravnaval nad 2500 zadev, kar je za okoli 500 več kot leto poprej. Tako je lani naraslo število zadev za dobro petino. Na začetku leta 1982 je bilo prenešeno v obdelavo še 2.008 zadev iz preteklih let. V prvem polletju 1982 sta zadeve reševala dva, od sredine julija naprej pa trije sodniki.

Konec preteklega leta sta delovna kolektiva hotelov GOLF in PARK na Bledu svečano prejela za kakovostne hotelske storitve priznanje Fant Fortunat turistične mednarodne organizacije pri OZN. To priznanje sodi v najvišje evropsko priznanje, ki ga je GOLF dobil edini v Jugoslaviji že drugič.

Po podatkih, ki jih je za presojo družbenega dogovora o kadrovski politiki v radovljiški občini pripravil konec leta 1982 sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti občinske skupščine Radovljica, je razvidno, da uspešnost dela individualnih poslovnih organov (direktorjev) redno analizira in ocenjuje v 57 OZD. Največ direktorjev v občini Radovljica opravlja svojo funkcijo v prvem mandatu, in sicer 33, v drugem mandatu 31, v tretjem 8, četrtem 3, petem 3, šestem in sedmem mandatu 2 direktorja.

Za delavce iz delovnih organizacij in skupnosti, ki uporabljajo svoja vozila za nujne službene namene, komite za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica deli bone za nakup goriva ob ponedeljkih, sredo in petkih dopoldne do vključno 31. januarja.

V tovarni Elan Begunje in njenih obratih v tujini, so v letu 1982 izdelali okoli 515 tisoč parov vseh smuč, od teh 70 tisoč parov tekaških, kar je za okoli 30 tisoč manj kot lani. Zmanjšanje gre predvsem na račun slabše prodaje v skandinavskih deželah. Na domačem trgu bo letos na voljo okoli 20 tisoč parov teh smuč, kar je za 4 tisoč več kot lani.

Pestrost društvene in interesne dejavnosti v radovljiški občini najbolj ponazarjajo podatki, da delujejo na območju občine 203 društva in družbene organizacije s sedežem v KS in devet društev, ki imajo medobčinski ali republiški značaj. Štiri petine vseh društev in organizacij se povezuje v občinske zveze in združenja.

Matična knjižnica A. T. Linhart Radovljica je na začetku leta objavila poslovnik o izposoji knjig v letu 1983 ter o članstvu v knjižnici. Letos bo znašala članarina za izposajo neomejenega števila knjig v Radovljici, na Bledu, Lescah in v Bohinjski Bistrici za odrasle 200 din, v drugih krajih občine pa 150 din. Za učenje osemletk bo povsod znašala letna članarina 50 din. Nečlani bodo plačali za enkratno izposajo knjige 10 din, za revijo pa 5 din.

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini je v petek, 14. januarja, gostovalo v Ribnem amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenic s komedijo »IGRA HAMLETA V MRDUŠI DONJI«, v nedeljo, 16. januarja, pa so se Jeseničani predstavili s to igro tudi v Zgornjih Gorjah.

V organizaciji komisije za šport in rekreacijo pri občinskem svetu ZSS Radovljica in v izvedbi Zveze telesnokulturnih organizacij občine Radovljica je bilo po letnem programu v 1982. letu v občini izvedeno tekmovalanje v sindikalnih športnih girah v devetih panogah. Skupaj je nastopilo na vseh tekmovalnih 2.490 članov sindikatov, od teh 481 žensk, iz 120 osnovnih organizacij sindikata.

V MATIČNI DOMOVINI PREMALO POZNAMO PORABSKE SLOVENCE, NJIHOVO ŽIVLJENJE IN BOJ ZA OBSTANEK

Medtem ko smo zaradi tesnih vezi, ki se vedno bolj in čvrsto tkejo in prepletajo med Slovenci iz matične domovine in rojaki v sosedni Italiji in Avstriji, še kolikor toliko dobro seznanjeni z njihovim življenjem in bojem za obstanek, kaj takega ne moremo trditi tudi za naše rojake — porabske Slovence. Podoba o tem delu našega naroda, ki živi v zahodni Madžarski, je še vedno meglena in le redki so tisti, razen iz obmejnih prekmurskih krajev, ki bi kaj več vedeli o stanju, kakršno je danes v Porabju.

V Železni županiji ob reki Rabi, najbolj strnjeno v Gornjem in Dolnjem Seniku, Števanovcih in Monoštru, naj bi bilo še okoli 5.000 Slovencev. To prebivalstvo je bilo zaradi izredno težkih potujočevalskih razmer in najbolj šibkih družbenogospodarskih možnosti za razvoj domala povsem odrezano od matičnega naroda. Šele v zadnjem desetletju so se razmere malce izboljšale, zahvaljujoč vzpostavljanju prijateljskih stikov med sosednima deželama in družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem pa pogostejšim stikom med obmejnimi delovnimi organizacijami in zblizevanju prebivalstva.

Madžarska ustava iz leta 1972 določa v enem svojih členov pravico do enakopravnosti in uporabe materinega jezika, pouka v materinščini in ohranjanje kulture slovenske manjšine, a kot kaže praksa, se kaj malo tega tudi uresničuje. Porabski Slovenci zaradi zgodovinskih okoliščin, potujočevanja ter drugih pritiskov nekdanjih režimov, že tako močno zadržani in negotovi vase, so dejansko še vedno prava klasična manjšina v nekakšnem kulturnem rezervatu. Kot kaže, so bolj kulturna folklorna zanimivost za tujo rabo, kot pa vsestransko napredujoča in razvijajoča se narodna skupnost.

Tudi v matični domovini nismo kaj prida storili za njihov razvoj. Nobenega posebnega zanimanja za ta del našega naroda ni bilo, kar priča podatek, da doslej ni bila v nobeni naši znanstveni ustanovi izdelana

niti ena resna študija o njih. Tudi naša skrb za kadre, zlasti na področju izobraževanja in kulture, je bila vse prej kot zadovoljiva, zato se ni čuditi, da je kulturna raven manjša, kot bi lahko bila. Delni vzrok je tudi še v odprtih vprašanjih zaščite in razvoja manjšine s strani večinskega naroda. Najbolj pereče je vprašanje vrtcev in šol. Dvojezičnih šol v Porabju namreč ni. O slovenski šoli, ki naj bi jo postavili boja v Monoštru, pa zaenkrat kaj več od ponavljajočih obljub ni bilo storjenega.

Slovenski učenci se učijo materinščine le tri do štiri ure v dvotedenskem učnem turnusu. Zelo redki so tudi slovenski učitelji, ki bi bili dovolj usposobljeni za poučevanje slovenskega jezika. Zaradi naštetih problemov se postavlja kot prednostna naloga večja pomoč matične domovine v izobraževanju pedagoškega kadra in izmenjavi drugega vzgojnega kadra. Žalosten je tudi podatek, da imajo v nekaterih krajih v Porabju knjižnice s slovenskimi knjigami, ki pa jih nihče ne izposoja, ker jih ljudje preprosto ne znajo brati.

Prepričljiv dokaz težkih razmer je tudi, da Slovenci v Porabju nimajo niti ene svoje organizacije ali društva, nobenega lastnega glasila. Le redki slovenski napisi dajo videti navzven, da tu žive Slovenci. Pevski zbor ali folklorna skupina se vključeta občasno na nastopih skupin večinskega naroda, zelo poredko pa imajo možnost gostovanja v Slove-

JE KDO VIDEL ARETACIJO NOVAKA V ŽELEZARNI?

Jože Novak iz Tržiča se je zaposlil v jeseniški železarni 1907. leta, star 17 let. Po prvi svetovni vojni se je na Rečici poročil z vdovo Lakota, katere mož je padel v prvi svetovni vojni in ji zapustil sina Francija in Mirka (Mirko Lakota je umrl lani na Bledu, bil je v štabu Kokrškega odreda). Z ženo Jerco je imel dva sina, od katerih se je prvi pred drugo svetovno vojno smrtno ponesrečil s kolesom na Bohinjski Beli, drugi pa je padel kot kurir Cankarjeve brigade v Žužemberku.

Pri Novaku, po domače pri Stričku na Rečici, tik poleg gostilne Mangart na križišču, kjer pelje cesta na železniško postajo Bled, so imeli tajno partizansko tiskarno. Ko je Jože Novak 24. januarja 1944 zjutraj šel na delo v jeseniško železarno, so ga jeseniški gestapovci aretirali pred tovarno ali že med delom, vsekakor pa se je to zgodilo zgodaj zjutraj. Kaj so našli pri Novaku, ni znano, je pa takoj sledila preiskava v njegovi hiši na Rečici, kjer so odkrili tiskarno in propagandni material, s seboj pa odpeljali Mirko Lakoto. Temu je uspelo z orožniške postaje na Bledu pobegniti na Jelovico. Med begom je še videl, da so v mlekarni, kjer je bil v službi (nasproti hotela Jelovica), aretirali njegovega brata Francna, kakor so ga klicali vaščani, nato pa so se še enkrat vrnili na Rečico in aretirali mamo Jero Novak. Zanimivo je, da v begunjski zaporniški knjigi piše, da sta bila Jera in Jože Novak aretirana, oziroma pripeljana v Begunje na ukaz jeseniškega in blejskega gestapa, pri Francnu pa, da je bil priveden na ukaz radovljiškega gestapa. Vse to da sumiti, da so tiskarno odkrili, ko so verjetno pri Novaku našli večjo količino propagandnega materiala, katerega bi verjetno moral izročiti komu od sodelavcev v železarni na Jesenicah.

Franc Lakota in njegov oče Jože Novak sta bila 9. februarja 1944. leta ustreljena med petdesetimi talci v Škofji Loki, o katerih zbiram podatke za objavo v knjigi.

Zato prosim bralce Železarja, še posebej upokojence, da mi sporočijo, če je komu kaj znanega o tej aretaciji.

Ze dlje časa se ubadam tudi z vprašanjem, kdo so bili prvi aretiranci aprila 1941. leta na področju današnje jeseniške občine. Znano mi je, da sta bila to člana organizacije TIGR Nikolaj Lončar in Lavoslav Planinšek, ustreljena v Dragi 30. decembra 1941. leta. Ni mi znano, kje je bil Lončar zaposlen. Menda na Jesenicah živi njegov hčerki, v Kopru pa Planinškovi sinovi, vendar ne vem naslovov, da bi od njih dobil kaj več podatkov (sicer o Lončarju, Planinšku in Karlu Širokem piše dr. Ferenc v knjigi TIGR).

Med prvimi aretiranci so bili tudi policist Peter Bizjak (po vojni je živel v Kranjski gori), Franc Komac, o katerem sploh ničesar ne vem, Viktor Črnko, Lovro Humer, Gustl Ravhekar, Jurij Jeram, dr. Maks Obersnel (z njegovo hčerko sem govoril v Ljubljani), Rudi Ogrin z Javornika (ta je za tehnični muzej Železarne napisal svoje zanimive spomine).

Prosim sorodnike navedenih, kakor tudi vseh drugih, ki jih je med prvimi aretirali jeseniški gestapo, da mi pošljejo svoje naslove, oziroma spomine na tiste dni in življenjepis aretiranih (in izgnanih; vendar vsi prvi aretirani niso bili izgnani v Srbijo ali kam drugam).

Jože Vidic
61000 Ljubljana,
Povšetova 104/d

OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SAMOPRISPEVKU

Zbor združenega dela in zbor občin Skupščine SR Slovenije sta 14. oktobra 1982 obravnavala in sprejela predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku. Predlog za izdajo tega zakona je na seji 13. oktobra 1982 obravnaval tudi družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije; zbor je ob obravnavi sprejel tudi ustrezna stališča.

Poglaviten namen predlaganih dopolnitev in sprememb zakona o samoprispevku — zakon je bil sprejet pred desetimi leti — je usklajitev z novo ustavo, z novimi predpisi na področju planiranja ter dopolnitev nekaterih določil zakona, ki so se v praksi pokazala kot nejasna in neustrezna.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku bodo zbori slovenske skupščine obravnavali 9. februarja 1983, predlog zakona pa naj bi po programu dela obravnavali in sprejeli v drugem trimestru letos.

Osnutek zakona v prvem dopolnjenem členu opredeljuje, da delovni ljudje in občani lahko uvedejo samoprispevek za zgraditev objektov oziroma za zadovoljevanje drugih skupnih potreb v krajevni skupnosti na področju urejanja naselij, komunalnih dejavnosti, varstva življenjskega okolja, ljudske obrambe, socialnega skrbstva, zdravstvenega varstva, kulturnih dejavnosti, vzgoje in izobraževanja, telesne kulture in drugih dejavnosti. Pri uvajanju samoprispevka je treba upoštevati razvojne plane krajevnih skupnosti, zato osnutek zakona določa, da se samoprispevek lahko uvede, če je zgraditev objektov oziroma zadovoljevanje drugih skupnih potreb predvideno s samoupravnim sporazumom o temeljih plana oziroma v planu krajevnih skupnosti in če so v ustreznih planskih aktih predvidena sredstva za izvajanje dejavnosti.

Osnutek zakona nadalje natančneje opredeljuje območje, za katero se lahko uvede samoprispevek; praviloma samoprispevek uvaja pristojni organ krajevnih skupnosti za območje krajevnih skupnosti ali za del tega območja; izjemoma pa ga lahko pod določenimi pogoji uvaja tudi občinska skupščina za območje občine; to pomeni, če je zgraditev objektov oziroma izvajanje del, ki so namenjena za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov na območju občine predvidena v ustreznih planskih dokumentih občine in če so v ustreznih aktih predvidena sredstva za izvajanje dejavnosti.

Osnutek zakona vsebuje tudi variantni predlog, ki predvideva, da se samoprispevek lahko uvede le, če je na območju, na katerem je bil razpisan referendum, glasovalo zanj več kot dve tretjini občanov, ki imajo pravico glasovati.

Po predlagani dopolnitvi naj bi za delavce, ki so na začasnem delu v tujini (imajo pa v SR Sloveniji stalno prebivališče), v vsakokratnem aktu o uvedbi samoprispevka določali način sodelovanja v pripravljanih postopkih za razpis referendumov in način osebne izjave.

Krog zavezanecv za samoprispevek se po osnutku zakona razširja tudi na osebe, ki nimajo stalnega prebivališča v krajevni skupnosti, kjer se uvaja samoprispevek, imajo pa tam nepremičnine. Za samopri-

spevek se le-ti lahko zavežejo, če se uvaja samoprispevek za zgraditev objektov oziroma za izvajanje del, s katerimi naj bi se izboljšali pogoji za uporabo njihovih nepremičnin. Po noveli zakona naj bi imeli ti občani pravico sodelovati v pripravljanih postopkih za razpis referendumov in pravico osebne izjave izjavljanja z referendumom ali podpisovanjem.

Osnutek zakona nadalje predvideva valorizacijo vrednosti nederenarnih obveznosti samoprispevka. V primerih, ko se samoprispevek uvaja za obdobje več let, je z aktom o uvedbi samoprispevka pristojni organ krajevnih skupnosti lahko pooblaščen, da v naslednjih letih v skladu z uradno ugotovljeno stopnjo gibanja cen v preteklem letu določi novo denarno vrednost nederenarnih obveznosti samoprispevka.

Predlagan je tudi nov člen, ki določa osnovo, od katere se v denarni obliki predpisuje samoprispevek. Osnova za določitev samoprispevka v denarju je torej osebni dohodek delavcev in drugih delovnih ljudi, zmanjšan za davke in prispevke iz osebnega dohodka in drugi dohodki občanov v smislu zakona o davkih občanov.

Nepremičnine, stroji, prevozna sredstva in podobno so lahko določeni kot osnova le izjemoma pod

pogojem, da gre za samoprispevek, s katerim naj bi se izboljšali pogoji za njihovo uporabo (v varianti je predvideno, da se to določi črta).

Spremenjen je tudi člen zakona, ki določa prejemke, od katerih se samoprispevek ne more uvesti.

Delegatski bilten 14/IV
z dne 12. januarja 1983

(Osnutek zakona bodo 31. januarja na sejah obravnavali tudi vsi trije zbori Skupščine občine Jesenice.)

Jesenice zgodaj zjutraj
(Foto S. Kokač)

KONSTITUANTA SAMOUPRAVNIH ORGANOV V KS PODMEŽAKLA

Desetega januarja so se na konstituantni seji sestali delegati skupščine krajevnih skupnosti Podmežakla in po poročilih dosedanjih organov konstituirali krajevno samoupravo v tretjem delegatskem mandatu.

Za predsednika skupščine, ki šteje 39 delegatov iz organizacij združenega dela, družbenopolitičnih organizacij, društvenih organizacij in društev, sosesk in hišnih svetov, so izvolili Vitomirja Ravhekarja, za podpredsednika pa Franca Jerala. V skupščini so zastopane vse strukture, kot veleva naša ustava, med delegati pa je kar 12 žensk ali 30,8 odstotka.

V nadaljevanju so izvolili organe skupščine, in sicer petnajstčlanski izvršni svet in za predsednika ponovno Janeza Komela, za podpredsednika pa Miloša Piščanca. Na osnovi zakona o splošni ljudski obrambi so oblikovali komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno zaščito, nadalje so izvolili sedemčlanski svet potrošnikov, ki ga bo vodil Rado Arh, šestčlanski poravnalni svet in za predsednika sveta Antona Klinarja ter tri predsednike senatov, sedemčlanski odbor samoupravne kontrole in za predsednika Antona Avbarja, medtem ko je svet stanovalcev še v oblikovanju. Izvršni svet bo na svoji prvi seji izvolil še šest komisij, s čimer bo krajevna samouprava dokončno oblikovana.

S tem je narejen prvi korak vstopa v novo delegatsko mandatno obdobje, v katerem vse organe krajevnih samouprav čakajo odgovorne naloge, ker bodo morali v zaostrenih gospodarskih razmerah in ob zmanjšanju vseh oblik porabe veliko naporov vložiti v to, da se ohrani doseženi družbeni standard in da rešijo najaktualnejše probleme, ki so že nekaj časa predmet razprav med krajanji. Med te prav gotovo sodijo modernizacija trgovine in izboljšanje ponudbe, nekatere komunalne ureditve, kot so izpopolnitev razsvetljave, dograditev telefonskih priključkov in podobno. Med najtežje pa tudi najodgovornejše naloge sodi rešitev tako imenovanega naselja Nikšič, kar zadeva že področje družbene samozaščite, saj lahko pride do velike tragedije, pa tudi stanovanja ne ustrezajo niti minimalnim življenjskim pogojem. In ne nazadnje bodo morali v železarni zahtevati sanacijo na železniški most na progi Jesenice—Bohinj privarjenega mostu za pešce, da bi bila zagotovljena varnost pešcev.

To prav gotovo še niso vsi problemi, ki pestijo krajanje v krajevni skupnosti Podmežakla, kajti ustavn določila krajevni samoupravi opredeljuje širok spekter nalog, ki se nanašajo na odločanje o uresničevanju svojih skupnih interesov in solidarnostno zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb na stanovalniškem področju, na področju komunalnih dejavnosti, otroškega in socialnega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, varstva potrošnikov, splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in na drugih področjih življenja in dela. Seveda bodo vse to lahko uspešno reševali v najtesnejšem sodelovanju in povezanosti z delovnimi ljudmi, organiziranimi v drugih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih na svojem območju in ne nazadnje predvsem z ostalimi mestnimi krajevnimi skupnostmi in prek delegatskega sistema s Skupščino občine Jesenice. Uspešno uresničevanje vseh teh nalog bo seveda odvisno tudi od volje in družbenopolitične angažiranosti vseh delegatov in voljenih organov, kakor tudi od sodelovanja občanov pri reševanju osebnih in skupnih vprašanj.

Krajevna skupnost Podmežakla sodi med srednje velike krajevnih skupnosti naše občine z okrog 1.800 prebivalci. Na svojem območju ima osem organizacij združenega dela in nekaj samostojnih poklicnih dejavnosti, športno društvo s športnim parkom in drugimi športnimi objekti. Glede na prebivalstvo je to zelo heterogena skupnost, kar krajevni samoupravi nalaga še posebno odgovornost pri urejanju medsebojnih odnosov na tem območju.

Panorama Mojstrane

IZVRŠNI ODBOR KRAJEVNE KONFERENCE SZDL DOVJE—MOJSTRANA O AKTUALNIH PROBLEMIH IN NALOGAH

Člani izvršnega odbora krajevnih skupnosti SZDL Dovje-Mojstrana so na zadnji seji ocenili potek nedavnih volitev v krajevno samoupravo. V razpravi so med drugim poudarili, da so predvolilne aktivnosti v celotni krajevni skupnosti potekale po programu, prav tako tudi same volitve, ob tem pa so izrekli tudi največ kritičnih pripomb na izvedbo posameznih postopkov, kjer je prišlo do nekaterih napak in pomanjkljivosti. Potrebno jih bo še podrobno analizirati, poiskati vzroke in tudi storiti vse, da se v prihodnje te napake ne bodo ponavljale.

V nadaljevanju so ocenili prvo številko biltena Triglavski odmevi, ki ga je komisija za informiranje pri krajevni konferenci SZDL izdala ob krajevnem prazniku z namenom, da se izboljša obveščanje in informiranje v celotni krajevni skupnosti. V prvi številki je bilo objavljeno delo skupščine krajevnih skupnosti v zadnjem mandatnem obdobju, predstavljeno so bili novi člani sveta krajevnih skupnosti, predsedniki komisij ter člani vaških odborov v naseljih Radovna, Belca, Dovje in Mojstrana, objavljeni pa so bili še nekateri drugi prispevki. Člani so podprli prvotni predlog, da bi letno izšlo nekaj števil tega biltena. V njem naj bi v prihodnje predvsem bolj podrobno obravnavali probleme, s katerimi se v krajevni skupnosti srečujejo na področju komunalne ureditve in druge probleme, več prostora pa naj bi namenili tudi delu društev in organizacij. Naslednja številka biltena bo izšla v mesecu marcu.

Razpravljali so tudi o možnih kandidatih za občinsko priznanje OF. Ugotovili so, da nimajo natančne evidence o posameznih aktivistih, kdo je že prejel različna krajevna, občinska in tudi druga priznanja. Skupaj z organizacijami in društvi bodo morali izdelati natančno evidenco, saj se doslej večkrat izkaže, da ima nekdo že vrsto priznanj, marsikateri aktivist pa je skorajda pozabljen.

Na seji so se dogovorili, da bodo sklicali sestanek z vsemi predsedni-

ki društev in organizacij v krajevni skupnosti ter vodji delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Kot ocenjujejo, je delo društev uspešno. Na sestanku se bodo predvsem več pogovarjali o posameznih problemih, ki obstajajo, še posebno kritično bodo morali oceniti delo delegacij, predvsem odgovornost posameznikov, ki so neaktivni.

Člani izvršnega odbora so spregovorili še o pripravi na izvedbo problemskih konferenc, ki jih bodo v prihodnje skušali organizirati. Kot so menili, je to tudi oblika aktivnosti krajevnih konferenc SZDL, prek katere je moč hitreje reševati posamezne probleme v kraju. Lani so že izvedli problemsko konferenco o kmetijstvu in kot danes ugotavljajo, so se nekateri problemi le začeli hitreje in uspešneje reševati. Ko so govorili o sedanjih aktualnih problemih, so omenjali tudi turizem. Že dalj časa je razvoj te panoge v krajevni skupnosti na mrtvi točki. Mojstrana ima zelo slabo turistično ponudbo, čeprav ima precej možnosti, vendar se vsi zainteresirani v kraju ne znajo ustrezno organizirati.

Na zadnji seji so člani izvršnega odbora spregovorili tudi o akciji »v vsako hišo gasilni aparat«. Da bi se izboljšali požarno varnost, so sklenili, da članom gasilskih društev na Dovjem in v Mojstrani pomagajo v akciji, da bi resnično vsaka stanovanjska hiša imela gasilni aparat.

J. Rabič

V letošnjih januarskih dneh na Jesenicah (Foto I. Kučina)

ZDRUŽENE SO VSE SILE ZA NAPREDEK TURIZMA V GORNJESAVSKI DOLINI

Na problemski konferenci o vprašanjih turizma in gostinstva v občini Jesenice, ki je bila 14. januarja v Kranjski gori, so podali oceno o uresničevanju sklepov problemske konference z dne 19. oktobra 1982. O stanju in o tem, kar je bilo narejenega, so poročali predstavniki skupščine občine, SOZD ABC Pomurka, Emona, Gorenjke, turističnih društev in drugi.

Poročali so, da se uspešno pripravljajo na ureditev novih smučišč in žičnic na področju Trebeže v Kranjski gori, da se bo v Podkorenu uredil smučarski poligon, v okvir katerega sodi tudi gradnja motela in trgovine pri odcepu cest v Rateče in na Korensko sedlo, da je izšel nov projekt Kranjske gore z okolico, da bodo glede propagande nastopali enotno, konkretno na turistični borzi in sejmu v Sarajevu in skupno z Bledom ter Bohinjem na gorenjskih dnevih v Vojvodini, da bodo poskrbeli za dobro preskrbo v zimski in kasneje v poletni turistični sezoni ter drugo. Vse to jim bo zagotovilo uspeho, saj so se vsi dobro organizirali in zelo uspešno sodelujejo v okviru novo ustanovljene skupnosti delovnih organizacij in poslovne skupnosti.

Napredek je očiten pri dogovarjanju, združevanju sredstev, planiranju in gradnji infrastrukture, propagandi in drugem. Prizadevajo si, da bi v to vključili tudi zmogljivosti počitniških domov, ki so v izvensezonskem času slabo zasedeni in počitniško stanovanjske prostore, za katere bo treba predhodno ugotoviti ustrezen status. Pri ugodni oceni dosedanjih prizadevanj je bilo izrečeno tudi nekaj kritike na račun preskrbe z mesom in sirom, da bi moral nov projekt tako kot stari zajeti celotno območje občine, glede neprimerno postavljenih kioskov vzhodno od hotela Prisank, kadrovske in štipendijske politike, nizkih osebnih dohodkov v gostinstvu in drugem. Poudarili so potrebo po še širšem sodelovanju. Lahko bi rekli, da je problemska konferenca v oktobru rodila uspeh in da so sedaj vse sile izredno zavzeto vključene v prizadevanja za čimboljši napredek turizma na tem območju.

B. B.

USPOSABLJANJE S SAMOUPRAVNIM DELOVANJEM

Usposabljanje s samoupravnim delovanjem je stalna potreba in sredstvo, s katerim bodo lahko delavci, delovni ljudje in občani spreminjali družbenoekonomske odnose in procese ter ustvarjalno prispevali k nadaljnjemu razvoju samoupravljanja.

SLOVO OD PARTIZANSKE MAME

Marija Lipovec, po domače Pstnakova mama iz Zgornje Radovne, partizanska mama, je bila rojena leta 1902. V ponedeljek, 10. januarja 1983, smo jo v lepem sončnem vremenu pospremili na njeni zadnji poti na pokopališče Dovje. Od nje smo se poslovili nekdanji borci, partizani, vaščani Radovne in krajanji KS Dovje — Mojstrana.

V imenu bivših borcev-partizanov se čutimo dolžni, da se spomnimo te čudovite partizanske mame, ki je v najtežjih časih vojne, ko je nemški okupator zasedel našo domovino, streljal slovenske rodoljube, ostala zvesta svoji domovini.

Ta partizanska mama je vsa leta vojne nesebično pomagala narodnoosvobodilnemu gibanju. Partizani s Pokljuke, Mežakle in Karavank so vsa ta leta zahajali v Pstnakovo domačijo, ki je skupno z ostalimi Radovčani pomagala narodnoosvobodilnemu gibanju.

Partizani smo bili vsakokrat pri Pstnaku lepo sprejeti in postreženi. Dala nam je vse, kar je bilo v njeni moči, oblčila, hrane, še predvsem pa topla dom, katerega v gorah ni smo imeli.

Nikoli ni oklevala, ko smo potrkali na okno domačije. Sama nam je odprla, njen mož Lojze-Pstnakov ata, pa je skupno s sinom Lojzetom šel na sružo, da nas ne bi Nemci presenetili, kajti nemalokrat nas je bilo tudi po deset partizanov naenkrat pri njej, pa je za vsakega imela kaj za prizniti in to v času, ko je hrane primanjkovalo, posebno pa v tej gorski vasi, kjer je rodovitnost zemlje majhna.

V zadnji zimi vojne, ko je bilo na Mežakli več kot meter in pol snega, so nas Nemci nad spodnjim Kozjem napadli v spanju, tako da smo bosi brez obleke morali bežati proti Jerebikovcu. Zadet od sovražnikov krogel je bil samo en partizan, ostali pa smo prek dneva v snegu in mrazu morali vzdržati, da se je zmrčilo. Pomagali smo si tako, da smo se ribali s snegom, stopali na mestu in neprestano gibal. V mraku smo se spustili k Pstnakovi domačiji. Pstnakova mama je takoj ukrepala, ko je videla premraženo partizane.

Z vaščani je zbrala obleko in obutev, da smo se za silo oblekli in nahranili in odšli nazaj na Mežaklo. To je samo en dogodek od mnogih v tej kruti vojni.

Da je ta partizanska vasica pod Triglavom preživela to težko vojno vihar, gre zahvala vaščanom Radovne, pri čemer ima nemalo zaslug Pstnakova mama. Vsa vas je bila kot ena družina, enotna in vsa vas je podpirala narodnoosvobodilno gibanje.

To veselo partizansko mammo smo po svobodi večkrat obiskovali in z njo preživljali prijetne ure.

Fizično je odšla od nas, v srcih še živijo borci — partizanov in vaščanov pa nam bo ostala v trajnem spominu.

Samoupravno in družbenopolitično delovanje spodbuja in predpostavlja nenehno učenje, izobraževanje in usposabljanje. Tudi ta dejavnost je odprta knjiga, iz katere se lahko veliko novega naučimo, kot na primer pri proučevanju delegatskih in drugih gradiv, na sejah in sestankih, v pogovorih in v oblikah družbenopolitičnega izpopolnjevanja.

Samoupravno in politično delovanje postaja tako življenjska šola, v kateri razvijamo marsikatero sposobnost, spoznanja in lastnosti. Poleg tega se usposabljammo za delo med ljudmi, za organiziranje skupnih dejavnosti in premagovanje različnih ovir na poti do sprejetih ciljev in pri uresničevanju odločitev.

Bistveno pa je, da v samoupravnem in političnem delovanju spoznavamo zakonitosti družbenega razvoja, poti in možnosti samoupravnega in političnega delovanja, zapletenost medsebojnih odnosov in gospodarjenja.

Prav iz tega spoznanja izhaja izredno pomembna vloga kluba samoupravljalcev, da pospešuje samoupravno delovanje delavcev in občanov ter izmenjavo samoupravljaljskih izkušenj. Dokaj razvita dejavnost kluba samoupravljalcev pri pospeševanju izmenjave samoupravljaljskih izkušenj omogoča, da delavci in občani spoznavajo zapletenost in medsebojno odvisnost odnosov v samoupravnem delovanju ter pri razvijanju vsebine, oblik in metod samoupravljaljske prakse.

To pomeni, da je klub samoupravljalcev eden izmed tistih dejavnikov,

ki lahko pomembno prispeva k uveljavljanju in bogatitvi samoupravnih socialističnih odnosov in samoupravljaljske prakse. Pri pospeševanju samoupravnega delovanja klub samoupravljalcev izhaja iz načela: iz prakse samoupravljanja za prakso samoupravljanja. Zato je bil klub samoupravljalcev pobudnik in organizator posvetov in razgovorov, na katerih so samoupravljalci obravnavali in izmenjali izkušnje o sistemu delitve sredstev za osebne dohodke, o nagrajevanju po delu, o metodah dela samoupravnih organov v združenem delu, o delu temeljnih in posebnih delegacij itd. Tako klub samoupravljalcev s svojimi oblikami in metodami dela obravnava in proučuje probleme in družbene odnose v naši občini, povezane z razvojem naše socialistične samoupravne prakse.

Zato je in mora biti samoupravno delovanje in izmenjava samoupravljaljskih izkušenj spodbuda za nenehno izobraževanje in usposabljanje. Zavzeto delovanje v samoupravnih organih in v družbenopolitičnih organizacijah spodbuja zanimanje in širi splošno obzorje. To je pot za uveljavljanje vseh, ki so sposobni in zavzeti za napredne rešitve v razvoju in bogatitvi socialističnih samoupravnih odnosov.

To pa je tudi pot, po kateri lahko delavci in občani ustvarjalno prispevajo k nadaljnjemu razvoju samoupravljanja. S samoupravnim delovanjem se torej delavci in občani neposredno usposabljujejo, bogatijo svoje znanje in izkušnje, kar omogoča reševati protislovja v razvoju naše družbe in stalno pospeševanje socialistične samoupravne prakse.

Srečko Krč

NA OBISKU PRI OBČINSKI ORGANIZACIJI ZZB NOV JESENICE

Pred nekaj dnevi sva kot člana zgodovinarskega krožka COŠ Tone Čufar Jesenice obiskala občinski sedež ZZB NOV na Jesenicah. Poiskala sva sekretarja občinskega odbora ZZB NOV Ivana Saksida — partizansko ime Peter. Prosila sva ga, da bi nama nekaj povedal o zgodovini in ustanovitvi ZZB NOV. Z veseljem nama je ustregel.

ZZB NOV Jugoslavije je bila ustanovljena leta 1947 na pobudo tovariša Tita zaradi potrebe povezovanja vseh preživelih borcev in vojaških vojni invalidov (VVI) iz vseh partizanskih enot Jugoslavije ter zaradi boljšega sodelovanja in enotnih nastopov vseh borcev proti raznim sovražnikom in drugim pozikusom ogrožanja pridobitev nove Jugoslavije. Takrat so bili ustanovljeni tudi občinski odbori ZZB NOV po vsej Jugoslaviji in krajevne organizacije združenja borcev NOV.

Borci NOV so se v vsem povojnem obdobju borili za vsestranski napredek socializma, socialističnih odnosov med ljudmi, gospodarski napredek in boljši življenjski standard vseh delovnih ljudi in občanov. Poleg tega ima borčevska organizacija nalogo, da aktivno skrbi ob sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem z mladino, za obnavljanje in ohranjanje tradicij NOB in revolucije. Skrbi pa tudi za socialno zdravstvene razmere borcev NOV in VVI, ker je njihovo zdravstveno stanje bolj ogroženo od drugih ljudi zaradi

razmer, v katerih so se borili med drugo svetovno vojno.

Tako kot v preteklosti si borci prizadevajo, da bi ob današnjih težkih gospodarskih razmerah v svetu in Jugoslaviji čimveč prispevali k uresničevanju skupnih nalog za urejanje vseh problemov, ki so prizadeli jugoslovansko socialistično skupnost.

Občinska organizacija ZZB NOV v občini Jesenice povezuje prek 2000 še živčih partizanov in aktivistov v enajstih krajevnih organizacijah oziroma po reorganizaciji krajevne skupnosti Plavž v trinajstih in treh krajevnih organizacijah VVI.

Celotna organizacija deluje na osnovi sprejetih srednjeročnih in letnih akcijskih programov, ob upoštevanju pravil ZZB NOV Jugoslavije, Slovenije in pravilnika občinske organizacije ZZB NOV. Za nemoteno delovanje organizacije ZZB NOV na Jesenicah občina Jesenice vsako leto nameni denarni prispevek za izvajanje sprejetega programa.

Sindi Vladikovič in Dušan Čerghi, 7. a. zgodovinarski krožek COŠ Tone Čufar Jesenice

POHVALE ZA GOJITEV ROŽ IN VARSTVO OKOLJA

POHVALE STANOVALCEM NA TAVČARJEVI ULICI
IN CESTI REVOLUCIJE

Pohvale za posebno prizadevanje v akciji »lepe rože in varstvo okolja« so od Turističnega društva Jesenice prejeli naslednji stanovalci na cesti Cirila Tavčarja in Cesti revolucije:

Angela BRAJC, Marija BRUDAR, Vera CAR, Vera DOLUŠIČ, Rozka GRACNAR, Mehida HATIČ, Tinca KERNČ, Kristina KOCIJANČIČ, Ana KRIZNAR, Štefica LANGUS, Mimi LUŽOVEC, Munim MULAGIČ, Behija MULAVIČ, Gabrijela OBLAK, Tončka OREŠKI, Rozina PESKAR, Pavlica PINTAR, Peter PRALIČ, Vera REBOLJ, Ivanka ROTAR, Fika SOSIČ, Marija SVETINA, Nežka TIŠLER, Vojo VUJOVIČ in Jože ZUPAN.

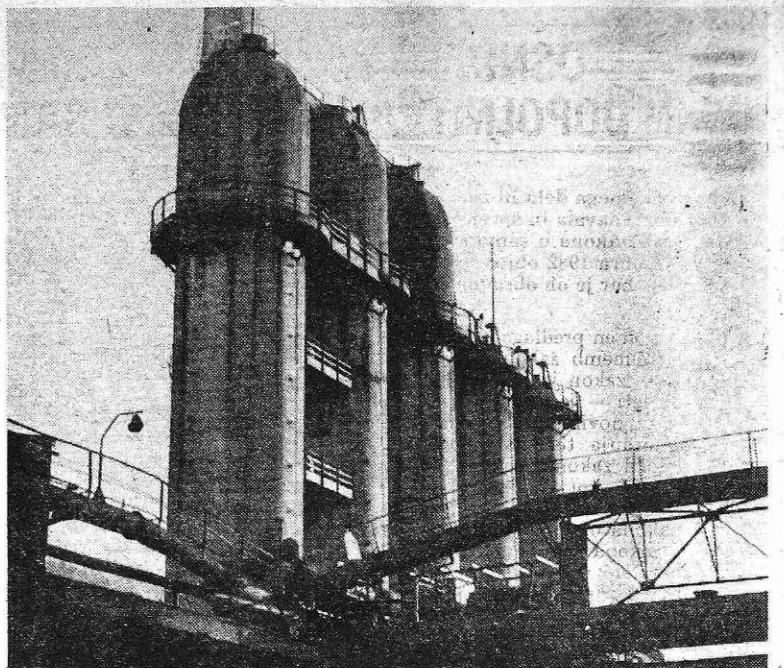
B. B.

POHVALE ZA PRIZADEVNE NA HRUŠICI

TURISTIČNO DRUŠTVO JESENICE je prebivalcem v KS Hrušica izreklo pohvalo za posebno prizadevanje pri gojitvi rož, s čimer so veliko prispevali za lepšanje naše okolice. Na Hrušici so bili za ta prizadevanja v letu 1982 pohvaljeni:

Ivana ARHAR, Fani BIZJAK, Jožefa BIZJAK, Francka BRANC, Marija BUČEK, Nežka ČRNOLOGAR, Milan DOLINAR, Teja GASAR, Helena GRZETIČ, Angelca HROVATIN, Minka KAVALAR, Vida KAVALAR, Ivanka KEJŽAR, Emilija KLINAR, Mira KLINAR, Anica KLUKOVIČ, Pavla KODRE, Pepca OČEPEK, Slavica PALČIČ, Tončka POSUŠEN, Jožica PREŽELJ, Slavka PREVODNIK, Terezija RAMUŠ, Majda RAZINGER, Marija RAZINGER, Stanka RAZINGER, Ivanka REPSEL, Jožefa ROBIČ, Marija ROBIČ, Božena ROKER, Stanka SLIVNIK, Sonja SMOLEJ, Elizabeta ZAJC, Jožica ZUPAN, Malka ZUPANC, Vivijana ZUPANC, Zdenka ŽREBE in Elica ŽUPEC.

B. B.

Naši kavperji (Foto S. Kokalj)

PREGOVORI IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Za stolček mi gre: ob mizici pogrni se...

Zadolžen sem preko sveta: spustite me v veselje!

Stopil sem mu na prste, da bi mi ne gledal pod prste.

Imel sem tako zavozljano življenje, da sem verjel v rojstvo Aleksandre Velike.

Nadišavil sem se s pridnostjo, ker sem že javno smrdel po lenobi.

Pod copato ima ključ do svojega srca.

V lase sta si skočili zavoljo lasulj.

Junak našega časa se bojuje v greznici: s svetlim mečem uma!

O umrlih nič slabega: že za življenja smo jih oblatili za celo večnost.

Barabe postajajo tako trdožive in zlato tele (tehnično) tako dovršeno, da bi bil vesoljni potop komaj še vihar v kozarcu vode...

Boste rekli oslu, ki ga jašete, da nima hrbtenice?

Zadevo so tako kanalizirali, da je bilo dovolj hrane za vse podgane.

Mi o volku, volk med nami...

Potrebe časa so narekovale oslu, da je naskočil kobilo.

Kadar se bomo naučili iz komarjev delati bike, bo konec svetih krav.

Kaj naj stori črv na trnku velikega ribiča?

Kakšen razcvet gledališča: ves svet igra Hamleta!

Slovenec — slovo + venec.

Dandanes bi ne bilo več živih, če bi držalo, da tudi beseda lahko ubije človeka.

Če ne pomagajo: ne Polifem — ne Kirka — ne Scila in Karibda — ne sirenske petje... naredite atentat na njegovo dušo!

Zadnji krik mode: plašč za obračanje po vetru.

Če se vam posreči sklatiti jabolko z drevesa spoznanja, ga vrnite (svoji) Evi: skuhalo vam bo kompot...

Če bi pustili vsem cvetovom cveteti, bi moral plevel oveti.

Poklonimo se neumnosti — njenemu veličanstvu v človeškem rodu!

Za menoj je lahko tudi vesoljni potop: čemu bi še razmnoževali tepce!

Benjamin GRACER

TRADICIJE IN MLADI V MNOŽIČNIH MEDIJAH

Razprava o razmerju duhovne ustvarjalnosti do revolucionarnega ustvarjanja, revolucionarne dediščine ter gojenju tradicij in njihovem vplivu na vrednote mladih bi morala izhajati iz dveh osnovnih vprašanj. Prvo je, kako je v temeljnih družbenih usmeritvah opredeljen odnos do vrednot, ki nastajajo v družbi in njenih procesih. Drugo vprašanje je, kako sta v politični in razvojno-programski ustvarjalni akciji zamišljena način in oblika konkretne družbene funkcije temeljnih vrednot, še zlasti njihovo prenašanje na mlade generacije.

Tudi brez posebne analize lahko nesporno trdimo, da je jugoslovanska socialistična samoupravna skupnost na prvo vprašanje že dala natančen strateški in programski odgovor, ki ga je čas pozitivno potrdil. Ta odgovor je v programskih dokumentih ZKJ, ustavnih opredelitvah, določilih zakona o združenem delu in drugod. Zato je mnogo bolj zanimivo ugotoviti, kako izvajamo sistem pretehtanega in natančno določenega praktično političnega uresničevanja v samoupravni kulturni politiki jugoslovanske skupnosti in po posameznih nacionalnih in delovno-proizvodnih okoljih. Kulturna politika mora biti — kot sredstvo in način uresničevanja osnovnega koncepta strategije kulturnega razvoja — v enotnem gonilo že izpričanega sistema vrednot in s kulturnimi akcijami določenih samoupravnih subjektov. Še razvijati številne kulturne in ustvarjalne dejavnosti, ki bodo dale nove vrednote. S tem bi nenehno bogatili vrednote in povečali našo skupno kulturno zakladnico, v katero prispevajo ustvarjalne sile naših narodov in narodnosti svoje najboljše stvaritve. Vendar se razume, da mora obstajati skupen ali vsaj približno usklajen kriterij vrednot in ne lokalistična in ozko nacionalna merila. Ker pa marsikje ni tako in nekateri kulturni tokovi odstopajo od skupnih usmeritev, se pojavljajo precejšnje težave pri ohranjanju izpričanih vrednot in njihovega usmerjanja v družbeno akcijo. To se dogaja na področju vzgoje in izobraževanja novih generacij kot tudi na vsebinskem in oblikovnem področju različnega umetniškega ustvarjanja.

Marxistična kritična misel ne bi bila globoko antidogmatska in ustvarjalna, če ne bi nenehno kritično proučevala in ocenjevala dediščine vrednot. Če se s tem ne bi pravilno ukvarjala, bi se lahko nekatere tradicije pokazale za omejujoče. Prav znanstveno in umetniško ustvarjanje pa je tista oblika človeške kreativnosti, ki, če je zgodovinsko in družbeno odgovorna, lahko trajno pozitivno marksistično ocenjuje podedovane vrednote. To je še zlasti pomembno v večnacionalni družbeni skupnosti, katere kulturna zakladnica vsebuje številne nacionalne vrednote in posebnosti. Čeprav naša družbena praksa ohranja temeljne življenjske tokove v tem okviru, pa ne moremo reči, da ne prihaja včasih do prav grobih odstopanj, ko se namesto marksističnega vrednotenja v praksi pojavljajo nihilistična zanikanja tudi najdragocenejših zgodovinskih in kulturnih tradicij.

Pri naštevaju vzrokov teh pojavov ne smemo mimo dejstva, da samoupravna praksa in temeljne cilje družbenega dela niso mogle v sklopu planske politike definirati in konstituirati tistega, kar zagotavlja ustrezno vsebino kulture in ustvarjanja. Pa tudi odgovorne družbene sile v okviru SZDLJ ne dosegajo popolnega soglasja, niti ne izvajajo enotnih in dobro pretehtanih akcij.

Celo v teoriji obstajajo nasprotja, ki se — namesto da bi zahtevala in spodbujala akcijo in dajala smernice za trajno in tradicionalno delovanje — zgubljajo v lažno levičarskem in anarhističnem prepričevanju. Takšna, s stališča napredka jalova in družbeno škodljiva prizadevanja, ki imajo jasen in v bistvu nesprejemljiv namen, pogosto uspešno zapeljujejo mlade, s čimer zanikujejo avtentične zgodovinske in kulturne revolucionarne vrednote. Vse to se dogaja v nekakšni »nenevarni« obliki v našem revialnem tisku. Pri tem gre vedno za dvojne neločljivih dejstev: nesprejemljiva ideološka stališča najpogosteje ponujajo v obliki različnih umetniških vsebin in skoraj vedno so naperjena proti zavesti in opredelitvi mladih.

Opaziti je tudi, kar je še bolj pomembno, da različne anarho-liberalistične, tehnokratske, dogmatske, birokratske in podobne sile skoraj vedno najdejo ugodne prilike za svoje ideološke prodore in vplive.

V svojih akcijah skoraj identično poudarjajo tezo, da je nedopustno, da katerakoli organizirana družbena sila, tudi ZKJ, izvaja kakršnokoli premissljen in usmerjen vpliv, še zlasti na mlade. Po njihovem je to

treba prepustiti lastnemu toku. Takšna prizadevanja pa potekajo prav v času, ko jih nobena družba v svetu ne dopušča za svojo mladino. Tudi te sile same se temu ne odreka, temveč vztrajno in sistemsko širijo svoje ideje, nasprotne našim opredelitvam.

Nasproti takšnim akcijam stojijo sile in institucije našega socialističnega in samoupravnega sistema. Žal pa ne tako malokrat pride do neodločnosti in nesoglasij, skoraj vedno pa se otepajo z materialnimi in drugimi težavami. V takem položaju pa se prenašajo vrednote na mlade generacije zelo površno ali pa tako, da se v njih ne zbudi zanimanje. Zato moramo sprejeti ugotovitve, da niso izkoriščene vse možnosti, ki jih ponujajo kulturne vrednote in umetniške stvaritve za vzgajanje naših ljudi, posebno mladih, ob virih avtentičnih moralnih in človeških vrednot, ki so nastajale in še nastajajo pod okriljem revolucije.

Naša znanstvena misel, čeprav je zelo napredovala, ni docela jasno pokazala, kaj pomeni gojiti revolucionarne tradicije. Tudi pri tem je včasih zaslediti dvojno mnenje: po prvem, ki ga je bilo slišati na nekaterih zborovanjih, vsaka tradicija omejuje in jo je treba zato v vsem pobijati, po drugem pa je družbeno nepomembna in ji ne gre mesto v resnih znanstvenih razpravah. Tretje mnenje, ki nasprotuje obema, pa je jasno opredelila ZKJ, vendar ga odgovorne in specializirane družbene sile nikakor ne morejo do kraja uresničiti.

To pomembno vprašanje v glavnem ostaja na ravni voluntaristične prakse, ki nima ne vsestranskih in trajno zamišljenih programov ne obvezujoče aktivnosti. Ostaja le pri nezadostno poglobljenih, nedorečenih, velikokrat pa tudi pri premalo strokovnih razpravah.

Zato se je pokazala potreba, da se vprašamo: kaj resnično pomeni gojiti revolucionarne tradicije, kako to izvajati, kako bi to moralo izgledati in kako bi to družbeno odgovorno morala delati kultura in umetniško ustvarjanje. Razumljivo je, da lahko odgovori na tako občutljiva in kompleksna vprašanja le »kolektivna pamet«.

Vsako razmišljanje o navedenih vprašanjih bi moralo, kot kaže, izhajati iz ugotovitve, da to pomeni na različne načine podaljševati življenje nečemu, kar je nastalo, kar je obstajalo in kar — kot pozitivna stvaritev — ostaja v določenem času, prostoru, vsebini, videzu, obliki, sporočilu itd. ter lahko kot izpričana vrednota pozitivno vpliva na opredelitve, motivacijo, ustvarjalno zavest in akcijsko izkazovanje mladih kot nadaljevalcev zgodovinskega procesa socialističnega samoupravnega razvoja naše družbe. Vsebinska prenašanja tradicij je lahko kaj različna: ideološka, politična, teoretična, etična, umetniška, borbena, revolucionarna, organizacijska in podobno. Znanstvena misel in praksa sta potrdili, da to lahko storimo v več oblikah:

a) z razvojem tehtne, usklajene, stalne in vsebinske vrednostne orientacije pri prihodnjih rodovih;

b) z ohranjanjem običajev, ki vsebujejo bistvene elemente revolucionarnih vrednot in vnašanjem teh običajev v življenje in navade mladih;

c) s povezovanjem novih idej s koreninami nastanka in izvornostjo

uveljavljenih vrednot, ki so postale osnova in vsebina tradicij, ki so v družbi še posebej cenjene;

d) z ohranjanjem zgodovinskih likov inspiratorjev in ustvarjalcev vrednot, katerih življenjske ideale in lastnosti je treba vcepiti v življenjske težnje in navade mladih, tako da jim postanejo veliki vzori, ali pa se celo identificirajo s temi svetlimi liki iz naše najslavnejše zgodovine;

e) z nošenjem obeležij vrednot, za katere želimo, da bi postale tradicija (oblačila, oznake, predmeti za osebno rabo itd.);

f) z označevanjem zgodovinskih dogodkov po uradnih predstavnikih družbe, ustvarjalnih silah in vseh drugih družbenih subjektih.

V praksi se je pokazalo, da je to izvedljivo na dva načina. Prvič, z manifestacijami uradnih državnih in družbenih institucij, ki vsebujejo:

1. ceremoniale (slovesne akademije, priložnostni govori in uvodni referati, neobvezno in od publike sprejeti obujanje spominov na minule dogodke);

2. publikacije o temah, ki jih razpišejo državni in družbeni subjekti, priložnostni spomeniki materialne kulture, občasno izdajanje določenih predmetov (kovanci, značke, fotografije, redka in modna oblačila);

3. obiske določenih krajev, polaganje vencev, cvetja ter različne manifestacije (govori, prireditve, proslave in podobno);

4. pohode po zgodovinskih poteh itd.

Drug način prenašanja tradicij naj poteka v vsakdanjem življenju: prisotnost vrednot, ki so bistvo najpomembnejših človeških in narodnih tradicij, njihovih zgodovinskih bitk in pomembnih preobratov, zmag in svetlih trenutkov, zgodovinskih likov in nosilcev teh procesov in dogodkov. Tak način gojenja revolucionarnih tradicij je raznovrstnejši po obliki in bogatejši po vsebini. Globlje prodira v življenjski smisel vseh ljudi in generacij, zapušča močnejše in trajnejše sledi v srcih in duhovnem doživljanju, ustvarja različne duhovne in materialne dobrine v konkretni predmetni obliki, bolj vsestransko dopolnjuje kulturno zakladnico družbe ter njenih narodov in narodnosti itd. Vendar pa lahko vsebuje tudi negativne značilnosti.

V socialistični samoupravni družbi, kakršna je naša, je vsak enostranski način gojenja in nadaljevanja razvijanja revolucionarnih tradicij nesprejemljiv. Izključna uporaba prvega načina bi lahko dobila obliko odvečnega formaliziranja, s tem pa do neke mere sterilizirane vključevanja vrednot zgodovinske in kulturne dediščine revolucije v življenjske tokove. Takšni praksi bi grozila nevarnost apologete, birokratizacije in dogmatizacije misli in delovanja novih generacij. V naših razmerah bi to lahko postala praksa nezadostnega komuniciranja med regijami in kulturami naših narodov in narodnosti. Toda tudi usmeritev samo na drugi omenjeni način bi utegnila imeti podobne negativne značilnosti. Na takšne možnosti je večkrat opozarjal tovariš Tito in poudarjal, da se razvoj skupne jugoslovanske kulture lahko razume le kot svobodni in vsestranski razcvet nacionalnih kultur vseh narodov in narodnosti, združenih v enotnih interesih, enotnem socialističnem družbenem sistemu in s tem tudi v enotni osnovi in bistveni vsebini vsakega kulturnega ustvarjanja.

Tovariš Tito je še zlasti opozarjal, da nekatere razlike nastajajo izključno zaradi nacionalne zaprtosti, nacionalistične ozkogrudnosti, podcenjevanja dosežkov drugih.

Življenjski tokovi naše družbe, tudi najnovejši v zvezi s kontrarevolucionarno aktivnostjo na Kosovu, do-

Obnovljeni dom pod Golico je že polno zaseden (Foto B. Blenkuš)

kazujejo, da je za nas vsakršna enostranskost in zaprtost vase ne samo nesprejemljiva, temveč da prinaša tudi drastične nezaželene posledice.

Zato je za nas sprejemljiva le usmeritev v vsestransko kombinacijo prvega in drugega načina gojenja revolucionarnih tradicij, toda tako, da poteka kot enoten jugoslovanski proces.

Znano je, da je imela jugoslovanska socialistična revolucija veliko osebnosti, ki so vir navdiha, a žal ne moremo najti veliko primerov, da so takšne osebnosti vzori mladim in da se z njimi istovetijo. Dogaja se prav nasprotno: pogosti vzori in subjekti istovetjenja določenega dela mladih so junaki meščanske družbe, katerih lažna ustvarjalnost nima veliko zveze z vrednotami naše družbe. Zanimivo je, da ta prodor tujih vzorov omogočajo naše socialistične samoupravne institucije in organizacije s področja kulture in umetnosti. Tu gre za namerno ali nenamerno zlorabo umetniških oblik (knjižne, glasbene, filmske, likovne in podobno) in njihovo spreminjanje v lastno nasprotje: pesnik v svoji pesmi ubija humanost, glasba ne služi več za plemenitenje in humanistične navdihe, marveč za ubijanje in skrunjenje smisla človeškega življenja itd.

V sedanjih tokovih naše revolucije bi bilo zelo pomembno za naš sedanj in prihodnji razvoj, da bi se uresničilo stališče tovariša Tita, po katerem: »Naša revolucionarna dediščina pomeni najmočnejši vir naše prihodnosti in mora biti stalno navzoča v našem celotnem družbenopolitičnem in kulturnem življenju, umetniškem in znanstvenem ustvarjanju, še zlasti pa pri vzgoji in izobraževanju naše mladine«.

To je čas, v katerem revolucija kaže bistvene težnje in išče nove načine za uresničitev zgodovinskih smotrov in splošne osvoboditve. Toda revolucije si ne moremo zamišljati brez mladosti, revolucionarne mladosti pa ni brez idealov. Omajati vero in ideale pomeni spodkopati najdragocenejši temelj. Človek brez idealov in stabilnega načina vrednotenja je zgolj objekt manipuliranja in ga ne moremo imeti za zanesljiv dejavnik družbene stabilnosti in jamstvo njenih primarnih temeljev.

Bistvenih usmeritev jugoslovanske socialistične družbe — samoupravljanje, bratstvo in enotnost, neodvisnost, neuvrčenost, splošni

ljudski odpor in družbena samozasčita ter socialistična samoupravna skupnost — si ne moremo zamisliti (in končno je ne bi bilo) brez resnično ustvarjalnega človeka s trdnimi vrednostnimi temelji. Zato imajo lahko nesprejemljivi duhovni vplivi od zunaj, pa naj prihajajo od meščanske ali dogmatsko-birokratske miselnosti, hude posledice za vrednostno orientacijo mladih. Tudi neustrezno spoznavanje notranjih nasprotij in njihovo neučinkovito reševanje, pa naj se pojavlja kot razvrednotenje družbenih tokov (birokratsko, dogmatsko, anarholiberalistično, tehnokratsko, nacionalistično, separatistično, unitaristično ali klerikalno), kršenje zakonskih moralnih norm, prisvajanje privilegijev, nezaposlenost, neodgovornost pri delu, zaostalost ali v obliki različnih parcialnih interesov itd. — vse to ima lahko negativne posledice za vrednostno orientacijo mladih. Če s temi nasprotji manipulirajo na duhovnem področju, so posledice hitrejše in močnejše. Zaradi vsega tega postaja odločilna zmoglost odgovornega kritičnega soočanja s takimi pojavi in njihovo znanstveno objektiviranje ter podrobno poglobljanje v ustrezne rešitve.

Splošna revolucionarna zgodovina, še posebej pa jugoslovanska konkretna družbena praksa, sta potrdili, da se utrjevanje notranjega jaza nekoga subjekta (naj gre za posameznika, skupino, narod, razred, partijo ali družbo v celoti) ne more doseči z razbijanjem temeljev vrednot, temveč z znanstvenim, zgodovinskim ocenjevanjem in revolucionarno napredno (ne pragmatično) aktualizacijo. Za to pa je treba imeti posluh, smisel, znanje in visoko stopnjo družbene odgovornosti, saj ideali in vrednote niso dani enkrat za vselej. Nujno jih je treba izpopolnjevati. Zato mora biti družbena praksa duhovnega ustvarjanja — še zlasti v večnacionalni družbeni skupnosti, kot je naša — vsebinska nenehna in konkretna (ne abstraktna) zanimanja najodgovornejših družbenopolitičnih, družbenih in ustvarjalnih sil. Le tako lahko dosežemo ustrezno politiko na področju kulture in družbene prakse, v kateri je kultura celovitost bolj humanega življenja vseh in povsod.

Iz revije
Obramba in zaščita
J. URH

ŠOLA ZA STARŠE

V osnovnih šolah radovljiške občine zadnja leta posvečamo precej pozornosti izobraževanju staršev. V sodelovanju z delavsko univerzo smo tudi letošnje šolsko leto organizirali cikel predavanj za starše učencev od 1. do 8. razreda.

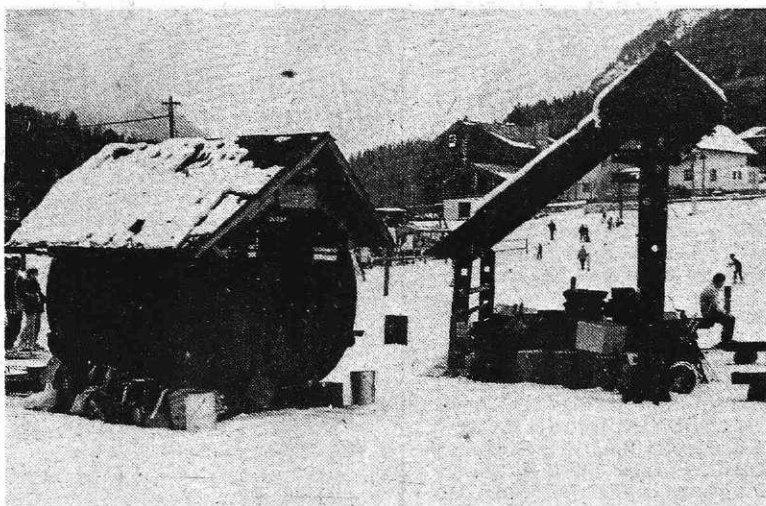
Zavedamo se pomembnosti sodelovanja staršev s šolo, zato je to prav gotovo ena izmed oblik oziroma metod dela, s katero skušamo osveščati starše tako o posebnostih kot o problematiki naših učencev v skladu z njihovim razvojem. Predavanja so prilagojena posameznim razvojnim stopnjam, hkrati pa manjša skupina omogoča razgovor, v katerem se rešijo še marsikatera vprašanja, ki jih lahko zastavijo tudi posamezni starši. Verjetno je tak pristop prerasel staro metodo, ko sta bili letno eno ali dve strokovni predavanji, običajno še za vse starše učencev razrednega in predmetnega pouka skupaj.

Novi zakon o osnovni šoli poudarja povezovanje osnovne šole in vzgojnovarstvenih organizacij v smislu priprave otroka na šolo, zato smo pritegnili tudi starše otrok, ki letos obiskujejo pripravljalne oddelke za osnovno šolo. Tako pomemben, kot je vstop otroka v šolo, zlasti z vidika intelektualne, osebnostne in fizične zrelosti, je pomemben tudi njegov izstop iz osnovne šole, ko se odloča za poklic, zato v sodelovanju s skupnostjo za zaposlovanje organiziramo tudi tovrstna predavanja za starše.

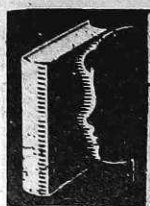
Občutljiva je tudi faza pubertete, pa tudi predpubertete, ki se začneja že v petem, šestem razredu, zato menimo, da ni odveč posebej vzgoji pubertetnika posvetiti vsaj eno predavanje. Pa še bi lahko naštevali: pojav agresivnosti otrok je dandanes pereč; izrazite so razvojne, oziroma specifične učne težave zlasti v prvih letih šolanja; pomemben je način zdrave prehrane; izraba prostega časa in učne navade; medosebni odnosi v družini, zato smo izbrali te teme za ključne teme naših predavanj.

Obisk staršev je zadovoljiv, kar kaže tudi na njihovo pripravljenost za tovrstno sodelovanje, hkrati pa gre za določene želje po novih spoznanjih, saj so posamezne teme obravnavane zlasti s psihološkega in pedagoškega vidika, pa tudi s sociološkega, medicinskega in socialnega. Tako pridobimo k sodelovanju različne strokovnjake, ki večinoma tudi sami bolj ali manj neposredno delajo s tako občutljivo populacijo, kot so ravno osnovnošolci. Zato v prihodnje želimo še več odziva pri starših in pričakujemo tudi njihove predloge pri oblikovanju programa »šole za starše«.

Majda Poljšak

Sod, v katerem delavci HTP Gorenjka prodajajo hrano in pijačo na Podlesu v Kranjski gori (Foto B. Blenkuš)

Čingiz AJTMATOV: Dan, daljši od življenja. Roman. Pomurska založba 1982.

Ne spominjam se, kdaj sem v tej rubriki zadnjič poročal o prevodu iz ruske (ali sploh sovjetske) književnosti. Ta roman bi lahko uvrstili kar med rusko književnost — ali pa med »razne afriške in azijske književnosti«. Odločili smo se za drugo. Ajtmatov je Kirgiz, vendar v tem romanu opisuje Kazahstan. Navezanost na srednjeazijsko islamsko tradicijo je vsekakor globoka, prav iz nje izhajajo mnoge vrline pisateljeve pripovedne umetnosti. Ne gre samo za mite in legende, ki jih vpleta v pripoved (tudi te so vedno tesno povezane z zgodbo in z idejo), pač pa za poseben azijski odnos do sveta, za način, kako »biti človek«. Ajtmatov nam govori o tem skozi glavne like svojega romana.

Navadili smo se, da nam je beseda Azijat toliko kot psovka. Takih predsodkov se človek pač navzame — kdor bo prebral ta roman, bo, upam, izgubil nekaj teh predsodkov. Prevalje Janez Stanič govori v spremni besedi predvsem o političnem ozadju romana. Tudi jaz se temu ne bom čisto izognil. Govoril pa bom tudi o svojem vtisih, ki niso nastali zgolj na tej ravni.

Protistalinistična ost, ki jo je čutili v jedru zgodbe, na koncu zgubi svojo

ostrino: od treh ljudi, ki so na lastni koži občutili nesmiselno krutost totalitarnega režima, je bil tisti, ki ni preživel, na koncu rehabilitiran, in to prav po zaslugi glavnega junaka Jedigeja. Pravici je bilo torej zadoščeno, Stalin, Berija, preiskovalci in ovaduh pa so javno obsojeni. Vendar se zdi, da je avtorjeva kritika stalinizma v bistvu površna in oportunistična: izteka se v prepričanje, da bodo tisti zgoraj že opravili s temi napakami. Dan, daljši od življenja je — enako kot Ena dan Ivana Denisoviča dvajset let pred tem — izšel v reviji Novij mir. Razlika med Solženicinom in Ajtmatovom pa je ta, da Solženicin v svojih najbolj radikalnih delih napada sistem (se pravi sovjetsko oblast in boljševizem); Ajtmatov pa le opozarja na napake tega sistema.

Kot rečeno, v jedru zgodbe je boj med stalinistično krivico in med pravico, ki naposled zmaga: v železničarsko naselje sredi stepe se je zatekel nekdanji vojni ujetnik in jugoslovanski partizan — intelektualec, ki ga ravno zato (ker je bil v nemškem ujetništvu in ker je odtod pobegnil k partizanom) preganjajo. Tu, na postaji Boranli-Burunnij, ga sprejmejo medse, pomagajo njemu in družini. Vendar »oblast« nekako zve za to, nekdo pribežniki ovadi, da piše spomine o svojem partizanstvu v Jugoslaviji. (To je bilo seveda v času po Kominformu). Vsi v naselju, zlasti pa glavna junaka, aralska Kazaha Jedigej in Kazangap — občutijo kot osebno tragedijo, ko pridejo policisti in odženejo rovarja, ki si je drznil pisati nekakšne protidržavne spise. — Kot rečeno, se ta afera po Stalinovi smrti nekako izgladi.

Sicer pa tudi prej omenjena glavna junaka Kazangap in Jedigej nista imela dobrih izkušenj v življenju: Kazangap se je umaknil pred preganjanjem in sramoto, ker je bil njegov oče kulak (dejansko srednji kmet); Jedigej, ki je dejansko osrednja postava romana, pa je bil odpuščen iz vojske kot začasn invalid: vendar bi bil umrl od lakote, če ne bi žena delala zanj. Zdi se, da se tu niti pisatelj ne zaveda, da nekaj ni v redu. Seveda je tako pomanjkanje skrbi za odpuščenega ranjenega frontnika prava malenkost proti nekaterim drugim protičloveškim ravnanjem: zlasti proti temu, da kazen ne prizadeva samo grešnikov (n. pr. pobeglih vojni ujetnikov, ki so se potem na lastno pest borili proti nacizmu), pač pa tudi njihove svojce.

Ajtmatov pa se loteva družbene kritike tudi na drugi plati: bolj zadržano sicer, takorekoč neopazno uvaja orwelovske teme razčlovečenja v stehiniranem urejenem svetu. Prav to je tisto, na kar sem mislil, ko sem na začetku članka omenil tradicijo in iz islama izhajajoči način »kako biti človek«. Jedigej in Kazangap ni

sta vernika v pravem pomenu besede, pač pa v njiju živi tradicija na nek nedoločljiv način (kakor v večini današnjega človeštva). Vendar vidimo, da sta dobra in modra človeka — kar pa mlajši niso. Kazangapov sin Sabitzan je tip modernega moralnega degradiranca. Ni mu mar za to, da bi očeta pokopali v skladu s tradicijo (za kar se zavzema Jedigej), — pač pa je poln misli o tem, kako bodo v prihodnosti človeško voljo povsem uravnali s psihotehničnimi sredstvi: in ta perspektiva — da naj bi ljudje postali nekakšni roboti — se mu niti malo ne upira.

Kako to, da je sin modrega in dobrega Kazangapa tak plehek brezosebnosti? Avtor sicer pove, da se je šolal v internatu, sicer pa odgovor na to vprašanje zvito prepušča bralcu. Sploh so orwelovske teme v tem romanu, kot rečeno, samo nakazane, vendar tako, da se z vso močjo ponujajo v razmislek. Manj posrečena se zdi vzporedna znanstveno-fantastična zgodba: blizu Boranli-Burunnija je namreč kozmodrom, s katerega lansirajo vesoljska vozila — in prav v »našem« času pride do nekih tajnih zapletov z zunajzemeljsko civilizacijo. Ta stranska zgodba pa nima prave teže.

Kot nasprotje brezosebnosti — ki kot alternativna možnost grozi v bodoči urejeni družbi — pa v romanu nastopajo ljudje kot Jedigej in Kazangap (in geolog Jelizarov), ljudje, ki še nekaj dajo na vest, na tradicijo, na stare legende.

Kadar je treba tolmačiti njihove najbolj skrivne misli in čustva, njihove podzavestne slutnje, uporabi avtor živalske like. To je kajpak tudi ena izmed posebnosti, ki govori o naslonitvi na mitsko tradicijo. Tako je Jedigejev velblodji samec Karanar skozi ves roman simbolični nosilec vsega neukrotljivega, prvobitnega. Ko Karanar odraste, in začne povzročati težave s svojo divjo moško čudjo, se Jedigej obrne za nasvet na Kazangapa (ta mu je žival podaril kot mladiča). Kazangapov odgovor se glasi: če hočeš mirno življenje, ga skopi; če hočeš slavo, se ga ne dotikaj.

Prepričan sem, da je v skladu s avtorjevo idejo, če rečem: ta izrek naj bi veljal tudi za človeštvo (ne le za divjega in v svoji divjosti čudovito lepega velbloda).

Tudi na nekem drugem mestu, v izteku ljubezenske storije, ki jo avtor pripoveduje z zadržanostjo, kakršne si v zahodnjaški literaturi dandanes ne moremo več predstavljati, je Ajtmatov uporabil velbloda kot vzporednico človeškemu dejanju in nehanju; tokrat z nasprotnim predznakom: Karanarja je treba ukrotiti, tako, kot bi moral Jedigej ukrotiti neko svoje nelegalno čustvo.

Marko Hudnik

Plavzarja (Foto S. Kokalj)

PATROLJNI TEK STANETA ŽAGARJA

Narodnega heroja Staneta Žagarja, rojenega v Zagbi pri Bocu, učitelja na Srednji Dobravi pri Kropi od 1923. do 1940. leta, komunisto od leta 1931 dalje, organizatorja gorenjske vstaje in člana vodstva slovenskih komunistov ter partizanstva, ni treba posebej predstavljati. Poznamo ga in vemo, da je padel 27. marca 1942 pri Planici nad Črnom, leta 1951 pa je bil proglašen za narodnega heroja.

V soboto, 19. februarja, se bo ob devetih dopoldne na Srednji Dobravi pri Kropi začel že tretji tek patrolj v spomin na Staneta Žagarja, ki ga pod pokroviteljstvom ISKRE — tovarne mehanizmov Lipnica pri Kropi, prirejajo organizacije borcev in športnikov iz Lipniške doline. Namen tekmovanja je obujati tradicije NOB, jih prenašati na mlade in krepiti obrambno pripravljenost. Patrolja lahko šteje tri člane. Kategoriji je več glede na starost:

A — moške patrolje do 15 let starosti (šolarji); B — ženske patrolje do 15 let starosti (šolarke) — oboji tečejo 8 kilometrov; C — moške patrolje do 30 let; D — moške patrolje do 40 let; E — moške pa-

trulje do 50 let; F — moške patrolje nad 50 let starosti; G — ženske patrolje do 25 let; H — ženske patrolje do 35 let; I — ženske patrolje nad 35 let starosti; (moške kategorije tečejo na 15 kilometrov, ženske pa na 8 kilometrov); J — patrolje v uniformah (JLA, TO, UJV, CZ, lovci, gasilci, NZ) tečejo s terenskimi smučmi na 8 kilometrov.

Progi ne bosta imeli večjih vzponov in spustov. Startnina za odrasle je 100 dinarjev in za šolsko mladino 50 dinarjev za predpriprave, za prijave na dan tekmovanja pa za odrasle 150 dinarjev in za šolsko mladino 100 dinarjev. Startnina se plača ob prevzemu startne številke. Organizator bo poskrbel za okrepilo, pomoč in varnost. Vsak tekmovalček bo prejel značko in bilten. Zadnji rok prijave je 15. februar 1983 na naslov: TVD Partizan Podnart, 64244 — Podnart, telefon (064) 70-422. Kasneje prijavljene skupine bodo startale na koncu svoje skupine. Organizatorji in pokrovitelji vabijo k številni udeležbi.

Ciril Rozman

PRIJAVNICA

Ime in priimek članov patrolje	leto rojstva	organizacija društvo, klub	kategor. patrolje
1. _____			
2. _____			
3. _____			

na tretji smučarski tek patrolj Staneta Žagarja, ki bo v soboto, 19. februarja, ob 9. uri na Srednji Dobravi pri Kropi pri domu krajevne skupnosti.

DELAVNI GORSKI REŠEVALCI V RATEČAH

Preteklo leto je bilo za gorske reševalce iz Rateč delavno. Postaja GRS Rateče — Planica šteje trenutno devet aktivnih članov, dva izredna člana ter štiri pripravnike. Čeprav je najmanjša postaja GRS v Sloveniji, ni zato nič manj učinkovita od drugih postaj. Tako so v letu 1982 velikokrat pozornosti namenili dodatnemu usposabljanju. V juniju so za člane organizirali triidnevni tečaj letne tehnike reševanja v Tamarju, poleg tega pa so pripravili tudi teoretično predavanje, ki je bilo štirikrat v sobi rateske GRS. Zimskega tečaja se ni bilo, imeli pa so dve predavanji o zimskih pogojih reševanja. Dva pripravnika in inštruktor so se udeležili zimskega republiškega tečaja pod Storžičem, v mesecu marcu pa so se odzvali povabilu GRS Raib in Italiji in se udeležili dvodnevne zimskega tečaja v italijanskem Pincavallu. Oktobra so se trije člani udeležili tečaja za reševalce — letalce v Mojstrani. Trenutno pa pripravljajo pripravnike za izpite za članstvo GRS. Ko bodo ugodne zimske razmere, bodo pripravili zimski tečaj reševanja.

Poleg vzgojno izobraževalnega dela so dežurni kot reševalci na zaključni prireditvi za svetovni pokal v smučarskih skokih v

Planici. V preteklem letu so imeli pet samostojnih reševalnih akcij, štiri akcije pa skupaj s sosednjo postajo GRS v Kranjski gori. Za nesreče so bili različni vzroki in to od kršenja kamena do neizkušenosti alpinistov in planincev. V petih nesrečah so bile tri smrtni žrtve. Z razvojem alpinizma se je povečalo tudi število nesreč, pa naj bo to pozimi ali poleti. Dvakrat je v reševalnih akcijah sodeloval tudi helikopter. Skoraj ni akcije, da ne bi sodelovali skupaj s krajskimi gorskimi reševalci. Izredno dobro je sodelovanje z oddelkom milice v Kranjski gori in pri vseh akcijah z njimi sodelujejo. Rateski reševalci so rešili tudi problem prevoza, saj jim Smučarsko društvo Rateče daje na razpolago kombi, če ga rabijo. Tudi opremljeni so dobro, vendar je opremo vedno potrebno obnovljati. Kritična je le oprema za reševanje v slabih vremenskih razmerah. To pa je tudi problem celotne GRS v Sloveniji.

Leta 1982 so bili ob 70-letnici GRS odlikovani tudi člani postaje GRS Rateče. Tako je en član prejel zlati častni znak PZS, štirje člani bronasti častni znak PZS, dva člana pa sta predlagana za državno odlikovanje.

A. Kerštan

MEDNARODNI SMUČARSKI »TEK TREH DEŽEL« KRAJSKA GORA — TRBIŽ — PODKLOŠTER (30 km) — 20. FEBRUARJA

Turistični društvi Kranjska gora in Trbiž in obmojno telovadno društvo Podklošter prirejajo mednarodni smučarski »tek treh dežel« za rekreativce — moške in ženske nad 18 let starosti v nedeljo, 20. februarja, s skupinskim startom ob 9. uri za hotelom Kompas v Kranjski gori.

Proga bo potekala iz Kranjske gore prek Rateč čez državno mejo, mimo Bele peči proti avstrijski meji in od tam do Selc nad Podkloštom. Časovni limit je 5 ur 30 min.

Prijavnina znaša 450 din, plačati pa jo je treba do 10. februarja na naslov: Turistično društvo Kranjska gora, 64280 Kranjska gora — po pošti nakaznici ali pri blagajni Turističnega društva, vsak dan med 7. in 15. uro. Delovne organizacije in športna društva lahko nakažejo prijavnino skupinsko na žiro račun Turističnega društva Kranjska gora: 51530-678-81498. Pri plačilu je treba navesti natančen naslov, letnico rojstva in številko potnega lista in kje je bil izdan.

UDELEŽENCI POLOGA ZA PREHOD MEJE NE BODO PLAČALI. Naknadnih prijav ni, zato vseh, ki se bodo prijavili po 10. februarju, ne bomo mogli več upoštevati.

Vsak udeleženec teka prejme: značko »teka treh dežel«, startno številko in vrečo za obleko, etui za potni list, diplomu in listo z rezultati.

S prijavnino bo organizator pokrtil tudi stroške avtobusnih prevozov na relaciji Podklošter — Trbiž — Kranjska gora, prevoz garderobe na relaciji Kranjska gora — Podklošter in oskrbo pri okrepčevalnicah ob progi in na cilju.

Udeleženci teka dvignejo startno številko na dan tekmovanja med 6.30 in 8.45 v pisarni »teka« v osnovni šoli Kranjska gora, kjer so tudi prostori za preoblačenje. Ob prevzemu morajo predložiti potrdilo o vpisu in prijavnini. Udeleženci vložijo v plačani posebne vreče, ki jih dolo skupaj s startno številko. Vrečo oddajo v garderobi na startu v Kranjski gori in dvignejo na cilju v Selčah.

Vsak udeleženec teka mora imeti s seboj veljaven potni list ali maloobsejni propustnico, obsešno v posebnem etuiju okrog vratu. Udeležba na »teku treh dežel« se ne smatra za redni prehod prek državne meje. Na dan tekmovanja bo na glavnem trgu v Trbižu ob 15. uri razglasitev rezultatov. Izrebrani udeleženci bodo prejeli tudi praktična darila.

Vsa uradna obvestila na startu, cilju in ob razglasitvi rezultatov bodo v slovensčini, nemščini in italijanščini.

Iz Ljubljane in nekaterih večjih krajev na Gorenjskem bodo vozili posebni avtobusi, popolnejše informacije pa bodo objavljene kasneje v dnevnem tisku.

Vse informacije daje Turistično društvo Kranjska gora, telefon 064 88-768.

Vsi udeleženci tekmujejo na lastno odgovornost.

TURISTIČNO DRUŠTVO Kranjska gora

DEMETRIJ CEJ IZ TRSTA BO RAZSTAVLJAL NA JESENICAH

Jutri v petek, 21. januarja bodo ob 18. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom odprli prvo likovno razstavo v letošnjem letu. Ljubiteljem likovne umetnosti na železarskih Jesenicah se bo prvič predstavil s svojimi krajinami, izdelanimi v različnih tehnikah, slikar DEMETRIJ CEJ iz Trsta, sicer pa scenograf in kostumograf Stalne slovenske gledališča v Trstu.

Razstava njegovih del bo odprta do vključno 2. februarja vsak dan, razen nedelje od 16. do 19. ure in v ponedeljkih, sredo in petkih od 9. do 12. ure.

RAZSTAVA LIKOVNIH DEL PARAPLEGIKOV V RADOVLJICI

Jutri v petek, 21. januarja bodo ob 17. uri v Šivčevi hiši v Radovljici v organizaciji vodstva muzejev radovljiške občine in Društva paraplegikov Gorenjske, odprli razstavo likovnih del slikarjev-paraplegikov. Ob otvoritvi bodo s krajšim kulturnim programom sodelovali ansambel Sedmina iz Trbiča, Marija Jančar in Janez Dolinar.

V Radovljici se s svojimi likovnimi deli predstavljajo Stanka GLAVAN iz Prepeč pri Žužemberku, Vojko GASPERUT iz Kopra, Rajmund HANSAL iz Zageba, Branko RUPNIK iz Bukovega nad Cerknem, Nejc SLAPAR iz Kranja in Stojan ZAFRED iz Postojne.

Razstava v Radovljici bo odprta do 1. februarja vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

BRANKO ČUŠIN RAZSTAVLJA NA BLEDU

V soboto, 15. januarja so v gradu Grimšči na Bledu odprli samostojno razstavo likovnih del člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Brankota ČUŠINA.

Slikar se na Bledu predstavlja z 42 deli, ki jih je ustvarjal v zadnjih letih. Razstava bo odprta do 8. marca.

Z zadnje lanskoletne otvoritve razstave likovnih del članov RELIK S Trbovelj (Foto B. Blenkuš)

MOŽNOSTI IZOBRAŽEVANJA IN IZPOPOLNJEVANJA

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 1 (telefon 81-072), vpisuje v naslednje oblike izobraževanja in izpopolnjevanja:

1. OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE
 - a) od 1. do 8. razreda. Šolanje poteka po učnem načrtu, ki je prilagojen odraslim. Udeleženci izobraževanja v osnovni šoli imajo izdatke le za učbenike.
2. OBLIKE IZPOPOLNJEVANJA:
 - a) tečaj slovenskega jezika,
 - b) strojepisni tečaj (začetni in nadaljevalni),
 - c) tečaj šivanja in krojenja (začetni in nadaljevalni),
 - d) tečaj nemškega jezika (začetni in nadaljevalni),
 - e) tečaj angleškega jezika (začetni in nadaljevalni),
 - f) tečaj o varstvu pri delu,
 - g) tečaj za skladiščnike,
 3. Nudenje pomoči pri šolanju — inštrukcija.

Delavska univerza uvaja novo izobraževalno obliko, to je individualno pomoč tistim, ki imajo težave pri študiju, oziroma ki hočejo dopolniti svoje znanje iz različnih predmetov. Zato iščemo občane, ki inštruirajo ali bi bili pripravljeni opravljati inštrukcije.

PESTRA SEZONA KEGLJAČEV NA LEDU

V letošnji zimski sezoni poteka na Jesenicah, na Bledu in v Kranjski gori izredno pestra sezona kegljanja na ledu. Vrstijo se mednarodni turnirji in različna druga tekmovanja, na katerih naši kegljači tako ekipno kot posamezno dosegajo izredno dobre rezultate. V decembru in januarju je zveza za kegljanje na ledu izvedla tri kola slovenskega prvenstva v kegljanju na ledu, v bližini in zbiranju za posameznike. Tekmovanja so potekala na Jesenicah, na Bledu in v Kranjski gori, za izvedbo pa so poskrbeli klubi za kegljanje na ledu v posameznih krajih.

Skupaj je nastopilo 53 tekmovalcev iz Rateč, Kranjske gore, Bleda in Jesenic. Najboljši so bili kegljači z Jesenic, kar je dokaz, da so v tem mestu tudi najuspešnejši tekmovalci. Prvih šest tekmovalcev si je tudi priborilo pravico za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo marca v Švicah.

REZULTATI: 1. Bogo Šolar 370, 2. Lado Sodja 361, 3. Ivan Železnikar 345, 4. Tone Petrovič 339, 5. Jože Klinač 320, 6. Franc Kralj 314 (vsi Jesenice), 7. Lado Utlar (Bled) 311, 8. Alojz Babnik 307, 9. Milenko Perič 303 (oba Jesenice), 10. Sašo Obreza (Bled) 296.

V nedeljo, 16. januarja, je bil v dvorani v Podmežakli na Jesenicah mednarodni turnir v kegljanju na ledu za prehodni pokal ekipe Svetine. Nastopilo je 15 ekip iz Rateč, Kranjske gore, Bleda, Jesenic in sosednje Avstrije. Na tem turnirju so bile zelo uspešne avstrijske ekipe. S precejšnjo prednostjo je zmagala ekipa ÖDK iz Avstrije, ki je drugouvrščeno Murko z Jesenic prehitela za 6 točk.

REZULTATI: 1. ÖDK (Avstrija) 28 točk, 2. Murka (Jesenice) 22, 3. Polica Celovec 21, 4. SC Kreuzbergel 18, 5. Stefansturn 18 (vse Avstrija), 6. Vatrostalna (Jesenice) 17, 7. Železar (Jesenice) 16, 8. St. Martin (Avstrija) 14, 9. Rateče 14, 10. Kranjska gora 13.

DVOJNA ZMAGA TEKMOVALCEV KRANJSKE GORE IN TRIGLAVA

V nedeljo, 16. januarja, se je na smučišču ob novi dvosedeznici v Podkorenju za pokal Coca-cola pomerilo v veleslalomu 140 mlajših pionirjev in pionirk. Tekmovanje je uspešno pripravil smučarski klub Kranjska gora. Tekmovanja pionirjev za pokal Coca-cola so najzanimivejša tekmovanja, ki jih imajo pionirji v SRS in je nastop tekmovalcev omejen, tako kot to velja za republiška in državna prvenstva.

Največ uspeha sta imeli pri pionirskih tekmovalci Kranjske gore Romana Škrlec in Vesna Dovžan, ki sta osvojili prvo in drugo mesto. Enak uspeh sta pri fantih pozele tekmovalca Triglava iz Kranja, ob naših pa je Grega Čop dosegel dobro sedmo mesto.

REZULTATI: Mlajše pionirke: 1. Škrlec Kranjska gora 56,75, 2. Dovžan Kr. g. 56,99, 3. Lesjak Alpt. 57,35, 4. Hafner Alpet. 57,47, 5. Bradac Triglav 58,46, 6. Rojs Brn 58,60, 7. Cerar VVD 59,17, 8. Zmitek Radovljica 59,35, 9. Groselj SSDOM 59,73, 10. Tajmajster VVD 59,74. Mlajši pionirji: 1. Grile Triglav 54,86, 2. Šumi Triglav 55,28, 3. Miklavc Alpetur 55,75, 4. Dodig VVD 56,10, 5. Jovan Radovljica 56,38, 6. Sušteršič VVD 56,45, 7. Čop Golica 56,59, 8. Treven Radovljica 56,86, 9. Porenta Alpetur 57,55, 10. Štrukelj Tržič 57,55.

SMUČARSKI SKOK

Ob trenutnem pomanjkanju snega po vsej Sloveniji organizatorji smučarsko skakalnih tekmovanj koristijo skakalnice v Planici. Dan po planiškem dnevu sturjenje treh dežel so ponovno pokazali svoje znanje mlajši pionirji, ki so imeli na petindvajsetmetrski skakalnici tretjo tekmo za pokal Cockte. Pripravil jo je smučarski klub Ziri, posvečen je bila obletnici dražgoške bitke. Pokroviteljica je bila tovarna Alpina Ziri. Tako kot teden dni prej je bil tudi tokrat najboljši Kranjčan Mubi, izvrstno pa so se spet odrezali Zirovničani, saj so se trije uvrstili med petnajst in s tem dobili nove točke. Gašperin je bil drugi, Modrijan peti in Petek štirinajsti. V skupnem seštevku za pokal Cockte vodi Mubi (70 točk), Gašperin je drugi (50 točk), Modrijan deseti (17 točk) in Petek petnajsti (8 točk).

Rezultati: 1. Mubi (Triglav) 212,5 (21, 21,5), 2. Gašperin (Zirovnica) 205,5 (20,5, 21), 3. Tamše (T. Velenje) 202,5 (21, 20,5), 4. Kešar (Tr.) 195,0 (19,5, 20,5), 5. Modrijan (Zir.) in Knefelj (Tr.) 194,5, 14. Petek, 35. Legat, 46. Kapus, 60. Pagon (vsi Zir.), 34. Valant, 45. Triplat, 54. Mahmutović (vsi Bled).

M. G.

ČLANI TVD PARTIZAN HRUŠICA UREDILI SMUČIŠČA NA BELEM POLJU

V okolici Hrušice je zelo malo primernih terenov za smučanje. V zadnjih letih so mladi in tudi ostali smučarji iz te krajevnke skupnosti preživeli veliko prijetnih zimskih ur na Belem polju. Sedaj se je na tem območju začela obsežna stanovanjska gradnja in smučarji so izgubili teren. Člani TVD Partizan Hrušica so se že prej večkrat pogovarjali, da bi novo smučišče uredili višje nad sedanjim novim stanovanjskim naseljem. Lega je boljša in teren je precej v senci. Lani so začeli z akcijo urejanja smučišča in tako je treba reči, da so na pomoč priskočili člani društva, ki so se odločili, da bodo zaradi pomanjkanja denarja delali prostovoljno. Za ureditev terena so se morali dogovoriti s pašno skupnostjo Dovje, ki ima v lasti pašnik na Belem polju. Dosegli so soglasje v obojestransko zadovoljstvo, saj so člani pašne skupnosti zainteresirani, da tudi nad sedanjim pašnikom pridobijo novo koristno površino.

Člani TVD Partizan so začeli z obsežnim čiščenjem terena. Organizirali so tri delovne

Vsekakor velja omeniti tudi nekaj odličnih uvrstitev naših ekip kegljačev na ledu na mednarodnih turnirjih v januarju. Najuspešnejša je bila ekipa Murka Jesenice, ki je osvojila več lepih pokalov in priznanj.

Najprej je ekipa Murka nastopila na tradicionalnem turnirju WSG-ODK-HV v Avstriji, kjer je nastopilo 34 ekip. Ekipa Murke je v svoji skupini zasedla prvo mesto in se uvrstila v finale, kjer pa je izgubila in ob koncu zasedla odlično drugo mesto. Za ekipo so nastopili: Lado Sodja, Rudi Plesničar, Franc Kralj in Jože Klinač.

Za tem se je pet naših ekip udeležilo jubilejnega mednarodnega turnirja, ki so ga ob 25-letnici kluba pripravili v Globasnici v Avstriji.

Ekipa Murke je bila ponovno uspešna, saj je zasedla drugo mesto med 28 ekipami. Za Murko so nastopili: Lado Sodja, Stane Mlekuz, Rudi Plesničar, Franc Kralj in Jože Klinač. Druga najboljša naša ekipa je bila Vatrostalna Jesenice, ki je zasedla deveto mesto. Nastopili so: Milenko Perič, Lojze Babnik, Ante Bazo, Ivan Železnikar in Rudi Šapek. Ostale tri ekipe iz Slovenije, ki so jih povabili priveditelji iz Globasnice, so se uvrstile: ekipa Kranjske gore je bila

v svoji skupini 7., ekipa Krivec 8., ekipa Bleda pa je zasedla 13. mesto.

Prejšnjo soboto, 17. januarja, je ekipa Murke dosegla doslej letošnji največji uspeh. Udeležila se je mednarodnega turnirja v Spittalu v Avstriji, na katerem je sodelovalo 28 ekip. Ekipa Murke je premagala vse avstrijske ekipe in zaslužno osvojila prvo mesto. Za ekipo so nastopili: Franc Kralj, Lado Sodja, Stane Mlekuz, Jože Klinač in Rudi Plesničar.

Pester kegljaški spored se obeta tudi konec tega tedna. Danes, v četrtek, 20. januarja, bo na drsališču v dvorani na Bledu na sporedu tretje kolo kvalifikacijskega ekipnega turnirja za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo marca v Švicah. V soboto bo prav tako na Bledu turnir za prehodni pokal Bleda, ki ga bo domači klub organiziral v počastitev 30-letnice obstoja kluba.

V nedeljo, 23. januarja, bo na drsališču za Gmajnico v Kranjski gori turnir za prehodni pokal Kranjske gore.

Naj še omenimo, da se bodo v soboto, 22. januarja, štirje tekmovalci jeseniškega kluba in po eden iz Kranjske gore in Milsinja udeležili evropskega prvenstva v metu na daljavo, ki bo v Avstriji. J. R.

TABORNIŠTVO NA PLAVŽU ŠE ŽIVI

Preteklo leto, na začetku decembra, smo v krajevni skupnosti Plavž obnovili delo taborniške organizacije. Odred Plavžarjev je bil ustanovljen leta 1975 in je deloval v okviru občinske zveze tabornikov Jesenice. Po nekaj letih marljivega dela v odredu je aktivnost članov in vodstva upadla. V decembru pa smo na pobudo občinske zveze in glede na bogato zgodovino, ki jo ima taborništvu v občini, sklicali volilno konferenco. Izvolili smo novo vodstvo odreda in nadzorni odbor. Izdelali smo program dela. V programu smo največ pozornosti namenili solski in predšolski mladini.

Naše delo temelji na:

- vzgoji mladega rodu na pridobitvah NOB in socialistične revolucije,
- na razvijanju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti v naši državi,
- seznanjanju članov z lepoto, znamenitostmi in bogastvom Jugoslavije, z njenimi narodi in narodnostmi, z njihovo zgodovino in sodobnim razvojem,
- organiziranju izletov, pohodov, taborenj, pregledov in še drugih oblik dejavnosti organizacije, rekreacije in mladinskega turizma,
- razvijanju pozitivnih vrtilin pri svojih članih, kot so: tovarništvo, iskrenost, iznajdljivost, hrabrost in druge,
- bivanju v naravi, kot najpomembnejši del aktivnosti, ob razvoju fizičnih sposobnosti, ustvarjanju in razvijanju aktivnega odnosa do narave, delovnega in življenjskega

okolja, ker so praktične aktivnosti nezamenljiva oblika dela pri preverjanju znanj in veščin.

Delo v odredu je že zaživelo. Ob dnevu JLA smo obiskali karavlo France Prešeren, ob novem letu smo priridili čajanko, udeležili smo se spominskega pohoda, po poteh partizanske Jelovice in sklicali več sestankov. Pridobili smo tudi že veliko novih članov. Med mladimi člani poteka akcija zbiranja starega papirja za nakup taborniških krovjev.

V okviru odreda zbiramo tudi sredstva za nakup taborniške opreme, kot so: šotori, šotorska krila, kompasi, zastavice, oprema za tabornjenje in drugo. Pri začetnem delu se srečujemo s težavami: pomanjkanje finančnih sredstev, nezadostna taborniška oprema, naša največja težava pa so kadri. Predvsem nam manjka starejših izkušenih kadrov, ki bi bili sposobni opravljati delo v odredu in delo z mladimi taborniki. Zato želimo pridobiti starejše člane, da bi nam pomagali pri delu v odredu. Veseli bomo, če se bo v odred vključila tudi šolska in predšolska mladina.

H.

USPEŠEN NASTOP NAŠIH NAJMLAJŠIH SMUČARJEV

Smučarski klub Kranjska gora je v soboto, 8. januarja in nedeljo, 9. januarja, ob novi dvosedeznici v Podkorenju uspešno pripravil dve tekmovanji v veleslalomu za zahodno regijo.

V soboto je nastopilo kar 320 pionirjev in cicanov, v nedeljo pa 176 cicanov, oba dneva iz 17 klubov gorenjske tekmovalne skupnosti. Proga je številne nastope kljub skromni snežni odeji odjele prestala, za kar prireditelj zasluži vse priznanje. Rezultati, ki so jih v soboto in nedeljo dosegli smučarji iz naše občine, so nad vse spodbudni. Podroben pregled rezultatov kaže, da postaja Kranjska gora tudi center za vzgojo mladih alpskih smučarjev, kar ni slučaj, če se zavedamo, da so otroci doma v našem največjem zimsko športnem središču.

REZULTATI SOBOTA:

CICIBANKE: 1. Barbara Koblar, Jes., 1.03.31, 2. Martina Faletič, Matajur, 1.04.07, 3. Petra Pirc, Jes., 1.04.25, 4. Nives Sitar, Triglav, 1.04.39.

CICIBANI: 1. Teodor Albreht, Kr. gora, 58.75, 2. Gregor Krajger, Bled, 59.18, 3. Primož Jazbec, Tržič, 59.77, 4. Janez Slivnik, 1.00.70, 5. Sebastijan Gašperin, 1.00.82,

7. Marko Klotfutar 1.01.20 — vsi Kr. gora. **MLAJŠE PIONIRKE:** 1. Vesna Dolžan, Kr. gora, 58.13, 2. Romana Škrlec, Kr. gora, 58.18, 3. Polona Hafner, Apt., 58.91, 4. Petra Plajbes, Apt., 1.00.95.

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Gregor Grile, Triglav, 55.38, 2. Janez Šumi, Triglav, 55.88, 3. Andrej Štrukelj, Tržič, 57.15, 7. Gregor Čop, Golica, 58.26.

REZULTATI V NEDELJO:

CICIBANKE: 1. Nives Sitar, Triglav, 59.82, 2. Nina Dežman, Triglav, 1.01.32, 3. Sandra Kotnik, Kr. gora, 1.01.89, 4. Barbara Koblar, Jes., 1.02.63, 5. Petra Pirc, Jes., 1.02.86, 6. Polona Ovsenik, Triglav, 1.03.19, 7. Romina Bregant, Jes., 1.05.52, 8. Petra Globevnik, Bled, 1.03.53, 9. Barbara Javornik, Triglav, 1.04.00, 10. Jana Česnik, Triglav, 1.04.30.

CICIBANI: 1. Teodor Albreht, Kr. gora, 56.20, 2. Matjaž Stare, Bohinj, 57.44, 3. Jure Košir, Kr. gora, 57.65, 4. Janez Slivnik, Kr. gora, 57.70, 5. Gregor Kraiger, Bled, 58.17, 6. Sebastijan Gašperin, Kr. gora, 58.67, 7. Urban Stojanovič, Triglav, 58.83, 8. Jure Cuderman, Triglav, 59.45, 9. Aleš Fieber, Bled, 59.59, 10. Tomaž Godec, Bohinj, 1.00.23.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V KLASIČNI KOMBINACIJI

V soboto, 15. januarja, je bilo v Planici republiško prvenstvo v klasični kombinaciji za pionirje. Nastopilo je le nekaj nad petnajst pionirjev, največ pa so dosegli Tržičani,

ni, ki se, kot kaže, edini načrtno ukvarjajo z vzgojo podmladka v tej športni disciplini. Zmagal je Demšar pred Zupanom, oba Tržič, tretji pa je bil tekmovalac Jesenic — Zirovnice Peterka, doma iz Rateč. Edino on se poleg skokov intenzivno ukvarja tudi s teki, medtem ko so ostali Zirovničani nastopili takorekoč brez posebnih priprav. Vovk je bil peti, Marjanovič šesti, Košelnik deveti, Kaltenekar deseti, Gašperin trinajsti, Modrijan štirinajsti in Petek petnajsti.

Tekma v skokih je kot del kombinacije štela hkrati tudi za pokal Cockta za starijše pionirje. Med nekaj več kot petdesetimi skakalci je zmagal Golob iz Titovega Velenja pred Debenjakom iz Ljubljane. Od Zirovničanov je bil najboljši Marjanovič na dvanajstem mestu, Kaltenekar je bil 16., Peterka 19., Vovk 24., Gašperin 25., Petek 34. in Košelnik 40.

MUBI PRVI, GAŠPERIN DRUGI

Prvenstvo gorenjske regije v smučarskih skokih za mlajše pionirje je bilo zaradi pomanjkanja snega prestavljeno z Bleda na petindvajsetmetrsko skakalnico v Planico. Že tretjič zapored je na isti skakalnici zmagal član kranjskega Triglava Mubi, prav tako tretjič zapored je bil Gašperin iz Begunj, član Zirovnice — Jesenice, drugi. Medtem ko je bil Knefelj (Triglav) tretji, sta četrto in peto mesto osvojila Zirovničana Petek in Modrijan. Trije med peterico ob tako močnem klubu, kot je Triglav, je treba šteti za uspeh. Ostali Zirovničani so se uvrstili: 13. Legat, 16. Kapus in 27. Pagon. Nastopili so tudi trije člani smučarskega kluba Bled. Triplat je bil 18., Valant 22. in Mahmutović 24.

M. G.

JAVNA LICITACIJA

Železarna Jesenice, o. sol. o. Jesenice, Cesta železarjev št. 8, objavlja

javno licitacijo

za prodajo naslednjih vozil:

1. Osebnostno vozilo Volga, letnik 1977, 2445 cm³, petsedežni 92 KS; za izključno ceno 20.000,00 din;
2. Osebnostno vozilo — Zastava kombi, letnik 1976, 1481 cm³, petsedežni 55 KS, vozilo je registrirano, po generalni prevoženih 30.000 km, za izključno ceno 30.000,00 din;
3. Tovorni avto — Zastava, letnik 1976, 767 cm³, 36 KS, ni registriran, za izključno ceno 30.000,00 din;
4. Reševalni avto — Tomos, letnik 1972, tip D-20 Break — Citroen, 81 KS, 1985 cm³, ni registriran, za izključno ceno 40.000,00 din;
5. Osebnostno avto VW, Combi, letnik 1975, 1584 cm³, KS 50, 1 + 7 sedežni, registriran, za izključno ceno 20.000,00 din;
6. Avtobus IMV (Novo mesto), Diesel, letnik 1978, 2197 cm³, 60 KS, registriran, 1 + 8 sedežni, za izključno ceno 20.000,00 din;
7. Avtobus IMV (Novo mesto), Diesel, letnik 1976, 2197 cm³, 60 KS, registriran, ni v voznem stanju 1 + 11 sedežev, za izključno ceno 20.000,00 din;
8. Osebnostno vozilo Mercedes 230, letnik 1973, 2292 cm³, petsedežni, 88 KS, registriran in v voznem stanju, za izključno ceno 140.000,00 din.

Licitacija bo dne 25. januarja ob 9. uri v prostorih sektorja novogradenj, oddelka za osnovna sredstva (pokojninski), za družbene pravne osebe in ob 10,30 za ostale zainteresirane.

Vsak udeleženec mora položiti pred licitacijo na blagajni Železarne varščino v višini 10 % od izključne cene. Prometni davek v prodajni ceni ni vračunan in ga bo vsak kupec moral plačati posebej. Vozila se bodo prodala po načelu videl-prevzel. Ogled vozil je možen 24. januarja od 9. do 11. ure v skladišču Železarne na Blejski Dobravi.

SŽ — Železarna Jesenice, sektor novogradenj, odd. za osnovna sredstva in materialno poslovanje.

IZLET V BELJAK

INTEGRAL, TOZD Potniški promet Jesenice, obvešča občane, da tudi v letu 1983 organizira redne avtobusne izlete z Jesenic v Beljak v Avstriji. Izlet bo organiziran vsako soboto z odhodom avtobusa z Jesenic ob 8. uri in povratkom iz Beljaka ob 12. uri. V avtobus lahko vstopite na vseh postajališčih od Jesenic do Kranjske gore. Cena izleta znaša 200 din na osebo.

Za izlet se lahko prijavite in vplačate v prometni pisarni INTEGRALA na Jesenicah, Titova 67, ali v turistični poslovalnici v Kranjski gori. Informacije zahtevajte po telefonu, številka 81-953.

NOVE CENE V MESTNEM PROMETU

INTEGRAL, TOZD Potniški promet Jesenice, obvešča občane Jesenic, da v javnem mestnem potniškem prometu na Jesenicah na linijah z enotno tarifo od ponedeljka, 17. januarja, dalje velja nova cena 9,50 din.

Dosedanji žetoni ostanejo do nadaljnjega še v uporabi, pri plačilu z njimi pa je potrebno doplačati 50 par.

NOVE MESEČNE VOZOVNICE V MESTNEM PROMETU NA JESENICAH

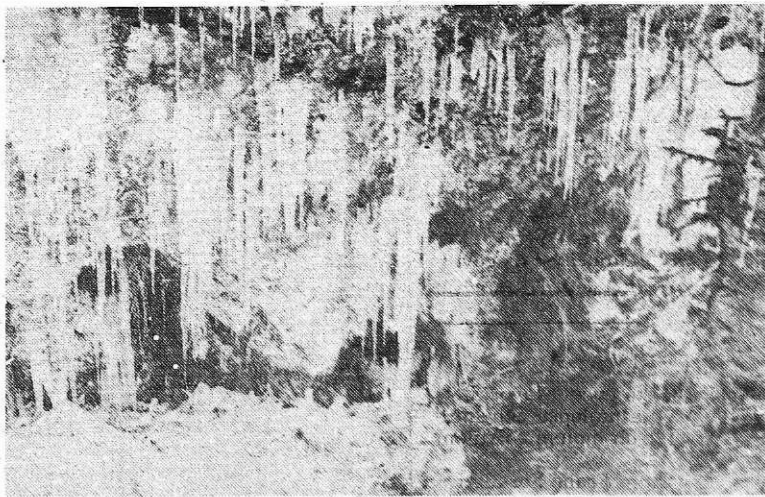
INTEGRAL, TOZD Potniški promet Jesenice, s 1. februarjem uvaja nove mesečne vozovnice za mestni potniški promet na Jesenicah. Mesečne vozovnice bodo izdajali za linije mestnega prometa z enotno tarifo (Hrušica—Kor. Bela, bolnica—Tomšičeva, Jesenice—B. Dobrava in Jesenice—Podmežakla), namenjene pa so predvsem tistim, ki se vozijo na delo in z dela z avtobusi mestnega prometa.

Za izdajo vozovnice je potrebno predložiti fotografijo ter na isti podatke o stalnem oz. začasnem bivališču in kraju delovnega mesta. Vozovnice so omejene glede relacije in veljavnosti, število voženj na določeni relaciji pa ni omejeno. Glede na način potovanja in različne sisteme dela je mogoče dobiti vozovnico za eno, dve ali vse linije z veljavnostjo od ponedeljka do sobote ali vse dni v mesecu.

Za organizacijo združenega dela in druge zainteresirane je mogoče dobiti tudi prenosljive vozovnice, ki jih lahko uporablja več oseb za vožnje na vseh linijah.

Prodaja novih mesečnih vozovnic bo potekala v Integralovi turistični poslovalnici na Jesenicah, Titova 69, od 27. januarja do 2. februarja 1983 vsak dan od 7. do 14. ure, informacije o cenah pa dobite po telefonu, številka 81—953.

Potovanje z mesečno vozovnico je enostavnejše, poleg tega pa potniku nudi možnost več voženj za isto ceno.

Zima v Dolini (Foto B. Blenkuš)

			KAZNO-VANJE Z UKOROM		ŽLATO JABOLKO	MESTO V UKRAJINI	RODELITEV KAKE PRAVICE	NATRIJ		
			FIZIKAL. POSAV.							
			SPEKULIST ZA STOMA TOLOGING		LEPOTNA RASTLINA					
GALOP								HALA TIVOLI		
DELCEK MESNAGE										
					BIVŠI JAPONSKI POLITIK	KACA (LITER.) VNETTE ROSENCE				
							SODARSKO ORODJE ŽENSKA KI ZBIRA			
					BEJBA POUČEVORCI VRSTA VINA	KRATKA ZGODBA				
						NEKO. MAZE NOGOMETNO Ž. IHE				
			ŽELJAZ BREME				HLADNO ORODJE NEH. PESNIK (HANS)			
REZILO			GLAVNO MESTO GRČIJE		OLIVER TWIST	LETNICE V ISTRI	ORGANSKA SPOTINA ANTON MARTI	BIVŠI ČEŠKI SM. SKAVLE 1000 kg		
ETIOPSKI KNEZ			KARLOVAJ MESTO V PIEMONTU	VRSTA JELENA SIROK. GORSKI ŽALIV			ČIR, TVOR	OBMEJNO MESTO V SPANIJU	PALEČ INČ	LETNI GROZENI POSEK
TONE KUNTNER			ZVEZDO-SLOVJE KONICA				OTROŠKA VIRUSNA BOLEZEN KRITIK FINCI			
GRŠKA GORA SAMOSTANOV			VRH V BE-BISCH ALP IVO BAN			NADAR-JENOST VALJEVO		DEOGRAT. PSIVNATER (KUBELA) ERONTAN		
JASA V GOZDU					IT. PIŠEC (CARLO)		TOČKA POSOBDE ALI ŽENONA			
FR. LUKA OB SREDNJO-ŽENSKEM MORJU					SESTAVIL. SOSIENJE RONNER	SOSIENJE DOGAJNOR	ANTON V INGOLIC	DEVOJENA OBRABNA OPRAVA		

